

ศักยภาพในการพัฒนาของจังหวัดเลย

ศักยภาพทางด้านกายภาพ

ศักยภาพทางด้านกายภาพของจังหวัดเลย นิยามได้จากปัจจัยทางพื้นที่และลักษณะทางธรรมชาติ ได้แก่ ที่ตั้ง ขนาด รูปร่าง พรมแดน ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ซึ่งจะกล่าวถึงปัจจัยหรือลักษณะดังกล่าว ดังนี้

ที่ตั้ง (Location)

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ (Absolute Location)

จังหวัดเลยตั้งอยู่ที่เส้นละติจูด $17^{\circ} 27'$ เหนือ และเส้นลองจิจูดที่ $101^{\circ} 47'$ ตะวันออก จากนิยามทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวในแง่ละติจูดจัดเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่เหนือสุดและมีอุณหภูมิต่ำสุดของภาคอีสานวันที่ดวงอาทิตย์อยู่ตรงศีรษะ ครั้งที่ 1 วันที่ 11 พฤษภาคม และครั้งที่ 2 วันที่ 4 สิงหาคมของแต่ละปี ในแง่ลองจิจูดจังหวัดมีเวลาช้ากว่าเวลามาตรฐานของประเทศไทยซึ่งถือที่ลองจิจูด 105° เขต อำเภอโง้งเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ประมาณ 13 นาที และหากเปรียบเทียบที่ตั้งของจังหวัดเลยกับจังหวัดอื่น ๆ ของประเทศไทยแล้ว ก็จะได้ตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ที่ตั้งจังหวัดเลยตามละติจูดและวันที่ดวงอาทิตย์อยู่ตรงศีรษะ

จังหวัด	ที่ตั้งละติจูดเหนือ	วันที่ดวงอาทิตย์อยู่ตรงศีรษะ	
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2
เชียงราย	$19^{\circ} 53'$	20 พ.ค.	25 ก.ค.
เลย	$17^{\circ} 27'$	11 พ.ค.	4 ส.ค.
กรุงเทพฯ	$13^{\circ} 44'$	28 เม.ย.	17 ส.ค.
นราธิวาส	$6^{\circ} 25'$	7 เม.ย.	7 ก.ย.

ที่มา : ประเสริฐ วิทยารัฐ, 2530

ตารางที่ 2 ที่ตั้งจังหวัดเลยตามลองจิจูดและเวลาช้ากว่าเวลามาตรฐาน

จังหวัด	ลองจิจูดตะวันออก	เวลาช้ากว่าเวลามาตรฐาน (นาที)
กาญจนบุรี	99° 32'	22
กรุงเทพฯ	100° 30'	18
เลย	101° 44'	13
นครพนม	104° 47'	1

ที่มา : ประเสริฐ วิทยารัฐ, 2530

ที่ตั้งสัมพันธ์ (Relative Location)

จังหวัดเลยมีระยะห่างจากกรุงเทพฯ 520 กิโลเมตร (ตามเส้นทางเลย-ชัยภูมิ-กรุงเทพฯ) โดยมีทำเลที่ตั้งสัมพันธ์กับบริเวณแวดล้อมตามทิศต่าง ๆ ดังนี้ (ดูแผนที่ 1)

ทิศเหนือ จดสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีร่องน้ำลึก แม่น้ำโขง และแม่น้ำโขง เป็นเส้นพรมแดน

ทิศใต้ ติดต่อกับกิ่งอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่นกิ่งอำเภอน้ำหนาวและอำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับกิ่งอำเภอสังคมจังหวัดหนองคายอำเภอน้ำโสมอำเภอสวรรคุดหาอำเภอนากลาง และอำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดอุดรธานี อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอชาติตระการ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

ขนาดและรูปร่าง

ขนาด ขนาดในแง่เนื้อที่จังหวัดเลย มีพื้นที่ 11,424.612 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 6.77 ของภาคนับเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ5ของภาคอีสาน หากพิจารณาขนาดในจำนวนประชากรจังหวัดเลยมีประชากรจำนวน573,355 คน(ที่ทำการปกครองจังหวัดเลย, 2536)

แสดงที่ตั้งจังหวัดเลย

แผนที่ 1

จังหวัดเลย

กรุงเทพมหานคร

ที่มา : ภูมิศาสตร์จังหวัดเลย 2534

50 0 50 100 150 กม.

ดังนั้นเมื่อพิจารณาเนื้อที่แล้วน่าจะ เป็นจังหวัดหนึ่ง ที่รองรับประชากรเพิ่มได้อีก อาจเปรียบเทียบกับ บางจังหวัดในภาคอีสาน ได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบขนาดของจังหวัดเลยในแง่เนื้อที่และจำนวนประชากรกับ บางจังหวัดในภาคอีสาน

จังหวัด	เนื้อที่ (กม.)	ร้อยละของภาค	จำนวนประชากร (คน) (อันดับที่ของภาค)
1. นครราชสีมา	20,493.964	12.137	2,360,737 (1)
2. อุบลราชธานี	18,906.098	11.197	1,902,177 (2)
3. อุดรธานี	15,589.388	9.233	1,799,261 (3)
4. ชัยภูมิ	12,778.287	7.568	1,042,763 (9)
5. เลย	11,424.612	6.766	544,328 (15)

ที่มา : กรมการปกครอง 2532

หมายเหตุ ในปี พ.ศ. 2536 จังหวัดเลยมีประชากร 573,355 คน

รูปร่าง จากแผนที่ของจังหวัดเลย สังเกต จะเห็นว่าจังหวัดเลยมีรูปร่างคล้าย รูปสามเหลี่ยมด้านเท่า มีลักษณะค่อนข้างกระชับและมีความเป็นเอกภาพสูง (Compact Shape) หากไม่มีตัวแปรเกี่ยวกับความซับซ้อนของภูมิประเทศ น่าจะเป็นจังหวัดที่สะดวกในการบริหารและการปกครอง สามารถดูแลจัดการงานต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึงและทำการพัฒนาได้ง่าย ความซับซ้อนเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศอาจแก้ไขได้ ด้วยความพยายามพัฒนาเส้นทางคมนาคมที่สะดวก ระบบสื่อสารที่รวดเร็ว และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ทำการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมง่ายขึ้น

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเลย ประกอบด้วยภูเขาเกือบทั้งหมด มีภูเขาสูงต่ำ เรียงรายทอดตัวแนวเหนือใต้ บางส่วนเป็นแบบลูกฟูก บางส่วนเป็นภูเขายอดตัด (Mesa) สลับ ซับซ้อน ก่อให้เกิดที่ราบเชิงเขา และที่ราบหุบเขาเป็นบริเวณเล็ก ๆ กระจายอยู่โดยทั่วไป มี แม่น้ำสายสั้น ๆ เป็นจำนวนมากเกิดในเขตนี้ และอาจแบ่งภูมิประเทศออกเป็น 3 เขต คือ

1. เขตที่สูงและภูเขาด้านตะวันออก

อยู่ในเขตอำเภอปากชม ตะวันออก อำเภอเชียงคาน ตะวันออก อำเภอเมืองเลย อำเภอนาด้วง ตะวันออกบางส่วนอำเภอวังสะพุง ตะวันออก อำเภอผาขาว และเขตตะวันออก เฉียงใต้ของอำเภอภูกระดึงเล็กน้อย

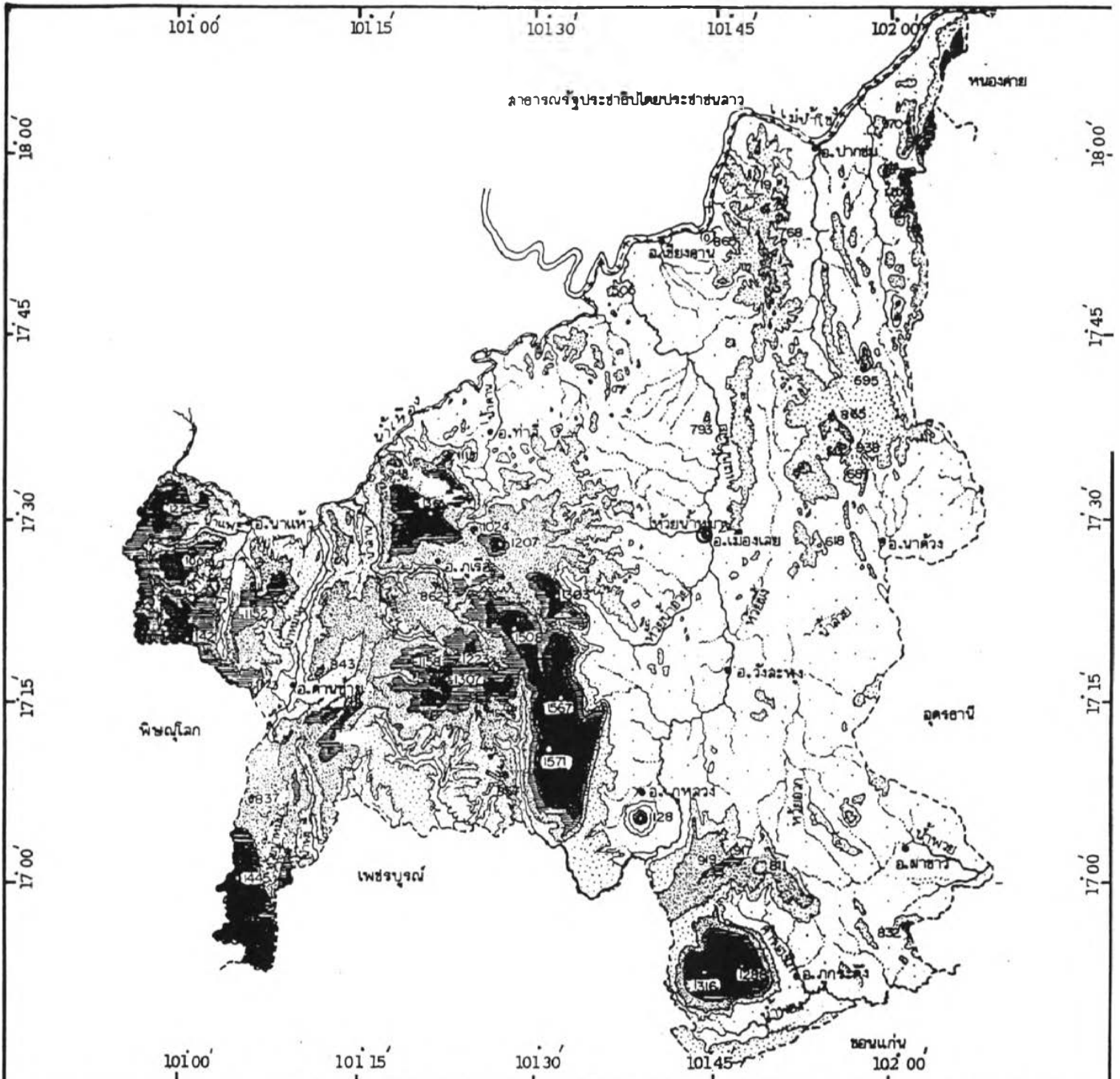
2. เขตที่สูง และ ภูเขาด้านตะวันตก และ ตะวันตกเฉียงใต้ อยู่ในเขตอำเภอนาแห้ว ด้านซ้าย ภูเรือ ตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอท่าลี่ ตะวันตกของอำเภอวังสะพุง ตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอภูหลวง และภูกระดึง

3. เขตที่ราบตอนกลาง ได้แก่พื้นที่ เขต อำเภอท่าลี่ ปากชมบางส่วน เขตอำเภอเมือง ด้านตะวันตก อำเภอวังสะพุงบางส่วน ตะวันออกเฉียงเหนือของภูหลวงตอนเหนือของภูกระดึงและตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอผาขาว

กล่าวโดยสรุป ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเลย เป็นส่วนหนึ่งของเขตทิวเขาและที่สูง ทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของภาคอีสาน ได้แก่ ทิวเขาเพชรบูรณ์ในเขตจังหวัดเลยและขอนแก่น ทิวเขานันทวยาวเชื่อมกับทิวเขาตงพญาเย็นในเขตจังหวัดชัยภูมิและนครราชสีมา กล่าวเฉพาะส่วน จังหวัดเลยมีลักษณะภูมิประเทศที่เด่น ๆ คือ

1. ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขาแบบเนินเมซา (Mesa) คือ ภูเขาที่มียอดราบรอบ เป็นหน้าผาชัน เช่น ภูเรือ ภูหอ ภูกระดึง ภูหลวง เป็นต้น

2. ลักษณะภูมิประเทศแบบภูเขาหินปูน ที่เรียกกันว่า ภูมิประเทศแบบคาร์สต์ (Karst Topograpay) เช่น บริเวณผานกเค้าต่อเนื่องกับภูเขาในเขต อำเภอภูผาม่าน ในจังหวัดขอนแก่น และเป็นแนวต่อเนื่องเป็นช่วง ๆ ในเขตอำเภอวังสะพุงและกิ่งอำเภอนาด้วงเห็นได้จากการมีถ้ำปรากฏอยู่จำนวนมาก

แสดง ลักษณะภูมิประเทศ จังหวัดเลย แผนที่ 2

<ul style="list-style-type: none"> ----- เขตประเทศ ----- เขตจังหวัด ลำน้ำ ห้วยที่มีน้ำตลอดปี ห้วยที่ไม่มีน้ำตลอดปี 	<ul style="list-style-type: none"> อ่างเก็บน้ำ ● ที่ตั้งอำเภอ ◎ ที่ตั้งอำเภอเมือง 	<p>ระดับความสูง</p> <table border="1"> <tr> <td>ต่ำกว่า 201 เมตร</td> <td>801 - 1000</td> </tr> <tr> <td>201 - 400</td> <td>1001 - 1200</td> </tr> <tr> <td>401 - 600</td> <td>1201 - 1600</td> </tr> <tr> <td>601 - 800</td> <td></td> </tr> </table>	ต่ำกว่า 201 เมตร	801 - 1000	201 - 400	1001 - 1200	401 - 600	1201 - 1600	601 - 800	
ต่ำกว่า 201 เมตร	801 - 1000									
201 - 400	1001 - 1200									
401 - 600	1201 - 1600									
601 - 800										
<p>ที่มา : กรมแผนที่ทหาร แผนที่- แสดงภูมิประเทศ ระวัง NE47-8, NE47-12, NE47-16</p>										
		<p>10 0 10 กม.</p>								

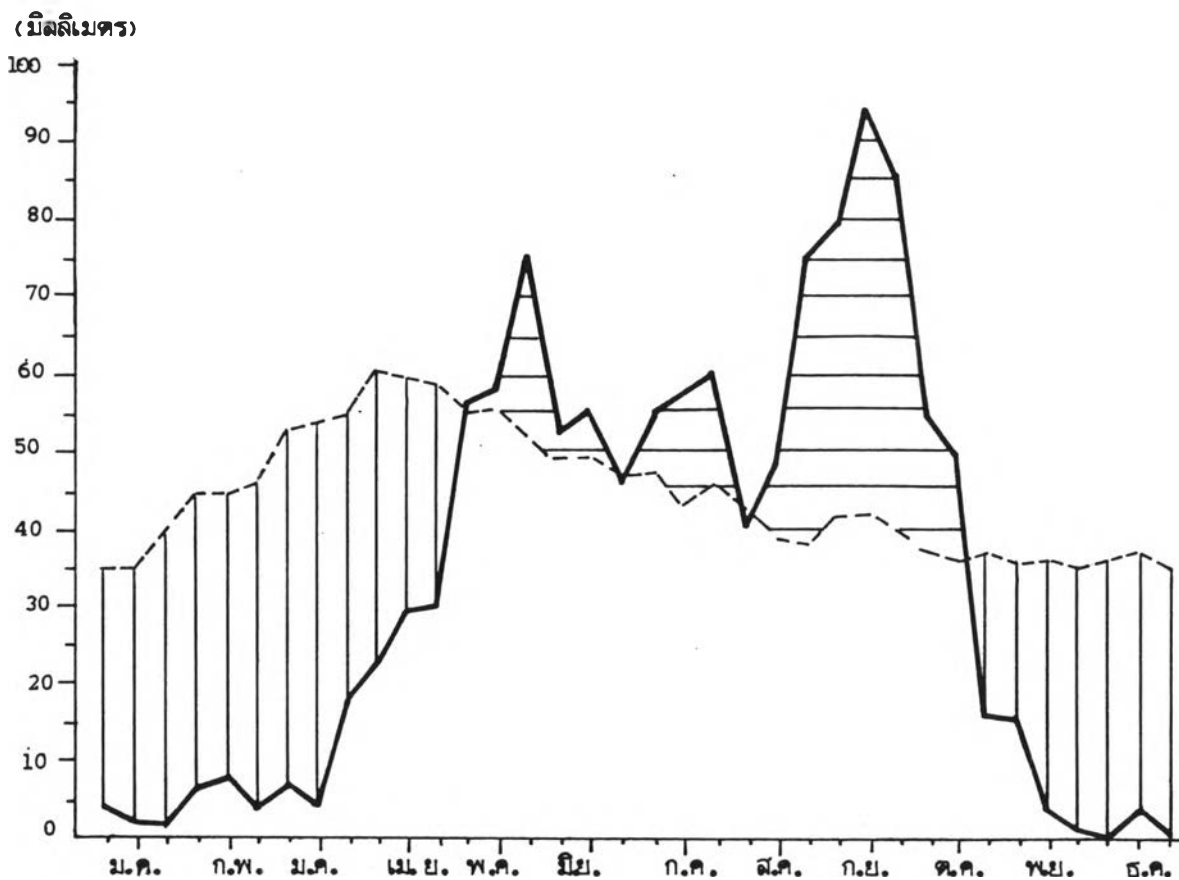
3. แม่น้ำเลย ซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักของจังหวัด มีต้นกำเนิดจากภูผาสาก เป็นภูเขา เล็ก ๆ ใกล้เคียงทลวงไหลขึ้นไปทางเหนือซึ่งมีพื้นที่ต่ำกว่าผ่านบ้านห้วยเสริม ในเขตอำเภอทลวง ผ่าน อำเภอวังสะพุง อำเภอเมือง และ ไหลลงแม่น้ำโขงที่บ้านหาดแย้ อำเภอเชียงคาน มีความยาว 120 กิโลเมตร

ภาพรวมของลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขา ไหล่เขาและหุบเขาหรือที่ราบเชิงเขา ประมาณร้อยละ 75 ของพื้นที่ทั้งหมดบริเวณภูเขาจะเด่นชัดด้านตะวันตก บริเวณอำเภอนาหว้า ภูเรือ ด่านซ้าย และ ท่าลี่ บริเวณที่ราบเชิงเขา จะอยู่ทางทิศใต้และตะวันออกบริเวณอำเภอภูกระดึง ภูทวง นาด้วง ผาขาว และอำเภอปากชม ที่เหลือร้อยละ 25 เป็นที่ราบซึ่งได้แก่ บริเวณลุ่มแม่น้ำเลย และ แม่น้ำโขง ปรากฏเด่นชัดในเขตอำเภอเมือง วังสะพุง และ เชียงคาน และด้วยเหตุที่จังหวัดเลยมีภูมิประเทศเป็นภูเขามากนี้เอง จึงมีการกล่าวเชิงเปรียบเทียบว่า "เมืองทะเลแห่งภูเขา"

ลักษณะภูมิอากาศ

เนื่องจากจังหวัดเลยตั้งอยู่ในตำแหน่งละติจูดที่สูงที่สุดของภาค และมีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่ราบเชิงเขา จึงทำให้เป็นจังหวัดที่มีอากาศหนาวที่สุดในภาคอีสาน นิสัยของอุณหภูมิประจำวันสูง คือ ฤดูร้อนจะร้อนมาก (เดือนเมษายน พ.ศ.2518 อุณหภูมิสูงสุด 40.8°C) ในฤดูหนาวจะหนาวจัด บางปีมีน้ำค้างแข็งซึ่งมีลักษณะเป็นเกล็ดน้ำแข็งเกาะอยู่กับต้นพืช ซึ่งคนเมืองเลยเรียกว่า "แม่คั้ง" (เมษายน พ.ศ.2518 อุณหภูมิต่ำสุดถึง -1.3°C) อุณหภูมิเฉลี่ย (พ.ศ.2494 - 2523) เท่ากับ 21.7°C

ลักษณะการกระจายของฝนจะเป็นบริเวณแคบ ๆ จะไม่ตกแผ่เป็นบริเวณกว้าง ยกเว้นฝนที่เกิดจากดีเปรสชัน หรือลมพายุซึ่งจุดนั้นน่าจะเกิดจากอิทธิพลของลักษณะภูมิประเทศเป็นตัวกำหนดปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (พ.ศ.2527 - 2531) เท่ากับ 1,490.3 มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตกเท่ากับ 131 วัน ในรอบหนึ่งปี ฝนจะเริ่มตกมากในเดือนพฤษภาคม ไปจนถึงเดือนตุลาคม และแทบทุกปีในช่วงฤดูร้อนประมาณเดือนมีนาคม - เมษายนจะมีฝนที่เกิดจากการยกตัวของอากาศ (Convictional rain) พบว่าช่วงตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเมษายน (4 เดือน) และช่วงเดือน

แสดง เปรียบเทียบปริมาณฝนเฉลี่ยกับน้ำระเหยเฉลี่ยราย 10 วัน
คาบ 15 ปี (พ.ศ. 2514-2528)

แผนภาพ 1

- ปริมาณฝนเฉลี่ย
 - - - ปริมาณน้ำระเหยเฉลี่ย
 - ▤ ขาดแคลนน้ำ
 - ▨ มีน้ำเพียงพอหรือน้ำมาก
- ที่มา : สถานีตรวจอากาศจังหวัดเลย

พฤศจิกายนถึงธันวาคม (2 เดือน) รวมทั้งหมด 6 เดือน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยจะน้อยกว่า ปริมาณน้ำระเหยเฉลี่ย เพราะฉะนั้นจึงเป็นช่วงขาดแคลนน้ำ ส่วนช่วงเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม (6 เดือน) เป็นช่วงที่ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยมากกว่าปริมาณน้ำระเหยเฉลี่ย ซึ่งจะมีน้ำเพียงพอหรือ มีน้ำฝนมากตามแผนภาพที่ 1

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

ทรัพยากรดิน

วัตถุประสงค์กำเนิดดิน และ ลักษณะดิน จากผลของการสำรวจดินในระดับจังหวัด พอสรุป ได้ดังนี้

1. ดินที่เกิดจากตะกอนลำนํ้าใหม่ ที่มีการพบในจังหวัดเลย พบอยู่บนสภาพพื้นที่ 2 ลักษณะ คือ

1.1 บริเวณที่ราบน้ำท่วมถึง ดินที่เกิดในบริเวณนี้เป็นดินตะกอนใหม่ที่น้ำพัดพา มาทับถมทุกปี เนื่องจากถูกน้ำท่วม ส่วนใหญ่จะพบเป็นแนวแคบ ๆ ตามสันริมน้ำ หรือบริเวณที่ ราบใกล้เคียง ชุดดินที่พบได้แก่ ดินชุดท่าม่วง ดินชุดสรรพยา และ ดินชุดราชบุรี ดินที่พบในพื้นที่ บริเวณนี้จะมีเนื้อดินเป็นดินร่วนถึงดินเหนียวมีปฏิกริยาของดินเป็นกลางถึงเป็นด่างเล็กน้อย สภาพ การระบายน้ำดีปานกลาง

1.2 บริเวณที่ราบลุ่ม ระหว่างหุบเขา ดินที่พบในบริเวณนี้เป็นดินตะกอนที่น้ำพัดพา และจากการผุพังสลายตัวของหินดาตเชิงเขามาทับถมกันทุกปีบนสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ชุดดิน ที่พบได้แก่ ดินชุดท่าตะโกลักษณะดินเป็นดินเหนียวมีปฏิกริยาเป็นกลางถึงเป็นด่าง สภาพการระบาย น้ำเลว

2. ดินที่เกิดจากตะกอนลำนํ้าค่อนข้างใหม่ ได้แก่ดินที่พบตามบริเวณที่ราบ ที่เป็นลาน ตะพักลำนํ้าและที่เป็นแอ่งหุบเขา ซึ่งพบแยกอธิบายลักษณะแต่ละชนิดได้ดังนี้

2.1 บริเวณที่เป็นลานตะพักลำนํ้าเป็นดินที่เกิดจากตะกอนลำนํ้าค่อนข้างใหม่บน ลานตะพักลำนํ้า พบอยู่บนสภาพพื้นที่สองลักษณะ คือ ที่เป็นลานตะพักลำนํ้าค่อนข้างใหม่ และลาน ตะพักลำนํ้าระดับต่ำ บริเวณเหล่านี้จะอยู่สูงกว่าบริเวณที่ราบน้ำท่วมถึงเล็กน้อย ปกติแล้วน้ำจาก

ลำน้ำต่าง ๆ จะท่วมไม่ถึง วัตถุประสงค์กำเนิดดินเป็นพวกตะกอน ซึ่งน้ำพัดพามาทับถมไว้ในอดีตมีอายุแตกต่างกันไป แต่ก็ไม่นานนักชุดดินที่พบได้แก่ ดินชุดวัฒนา ดินชุดสระบุรี ดินชุดมโนรมย์ ดินชุดแม่สาย ดินคล้ายดินชุดแม่สายที่มีก้อนกรวด ดินชุดหางดง ดินชุดเชียงราย ดินชุดพาน ดินชุดนครพนม ดินชุดธาตุพนม ดินคล้ายดินชุดธาตุพนมที่มีก้อนกรวดในดินชั้นล่าง ดินคล้ายดินชุดธาตุพนมที่มีเนื้อดินทราย หน่วยสัมพันธ์ของดินชุดสระบุรี และดินชุดมโนรมย์และหน่วยสัมพันธ์ของดินชุดนครพนมและดินชุดธาตุพนม ลักษณะเนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินเนื้อละเอียดปานกลางถึงเนื้อละเอียด การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว ใช้ประโยชน์ในการทำนา

2.2 บริเวณที่เป็นแอ่งหุบเขา เป็นดินที่เกิดจากตะกอนลำน้ำและจากการผุพังสลายตัวของหินดาตเชิงเขา มาทับถมกันอยู่ในหุบเขา ที่ล้อมรอบด้วยภูเขาของพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนสภาพพื้นที่มีลักษณะค่อนข้างราบเรียบ ดินที่พบส่วนใหญ่ยังไม่ได้กำหนดชื่อ ซึ่งได้แก่ ดินที่พบในหุบเขาที่มีการระบายน้ำเร็ว และดินที่พบในหุบเขาที่มีการระบายน้ำดี ลักษณะเนื้อดินละเอียดปานกลาง ปฏิกริยาของดินไม่แน่นอน

2. ดินที่เกิดจากตะกอนลำน้ำเก่า ดินที่เกิดจากตะกอนลำน้ำเก่าในจังหวัดเลย พบตามบริเวณที่เป็นลานตะพักลำน้ำระดับกลาง ซึ่งอยู่สูงกว่าบริเวณที่ราบที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นสภาพพื้นที่โดยทั่ว ๆ ไปเป็นลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน ของพื้นที่ประมาณ 2 - 6 % ดินที่สำรวจพบในบริเวณนี้มีวัตถุประสงค์กำเนิดดิน เป็นพวกตะกอนลำน้ำเก่าที่มาทับถมอยู่เป็นเวลานานแล้วชุดดินที่พบได้แก่ ดินชุดเรณู ดินชุดโคราช ดินชุดโพนพิสัย ดินคล้ายดินชุดโพนพิสัยที่มีก้อนศิลาแลงมาจากหินทราย ดินชุดห่างมิตร ดินชุดสติก หน่วยสัมพันธ์ของดินชุดโคราช และดินชุดโพนพิสัย และหน่วยสัมพันธ์ของดินชุดโพนพิสัย และ ดินชุดสติกลักษณะเนื้อดินละเอียดปานกลาง การระบายน้ำดี ใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชไร่ และยังคงสภาพเป็นป่าอยู่

4. ดินที่เกิดจากวัตถุตกค้างและหินดาตเชิงเขา ได้แก่ดินที่เกิดจากหินและแร่ดั้งเดิม และจากการผุพังสลายตัวของหินดาตเชิงเขาบริเวณนั้น พบบนพื้นผิวที่เหลื่อค้างจากการกัดกร่อนสำหรับในจังหวัดเลยดินที่มีแหล่งกำเนิดมาจากวัตถุตกค้างและหินดาตเชิงเขาชนิดต่าง ๆ ดังนี้

4.1 ดินที่มีวัตถุประสงค์กำเนิดเป็นหินดินดาน หินทรายแป้ง และ หินฟิลไลต์ ชุดดินที่พบ ได้แก่ ดินชุดเลย ดินชุดเชียงคาน ดินชุดวังไผ่ ดินชุดวังสะพุง ดินชุดมวกเหล็ก ดินชุดลี่ ดิน

ชุดงาว ดินชุดบ้านจ้อง ดินชุดปากช่อง ดินชุดทับทวง ดินชุดจัตุรัส ดินคล้ายดินชุดจัตุรัสแต่มีหน่วยสัมพันธของดินชุดมวกเหล็ก และ ดินชุดวังสะพุง หน่วยสัมพันธของดินชุดวังไธ และ ดินชุดวังสะพุง หน่วยสัมพันธของดินชุดเชียงคาน และ ดินชุดมวกเหล็ก และ หน่วยสัมพันธของดินชุดมวกเหล็ก และ ดินชุดท่ายาง ดินชุดต่าง ๆ ที่กล่าวส่วนใหญ่มีเนื้อละเอียดการระบายน้ำดี ใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชไร่เป็นส่วนใหญ่

4.2 ดินที่มีวัตถุต้นกำเนิดเป็นหินทราย และ ที่มีหินดินดานแทรกอยู่ ชุดดินที่พบได้แก่ ชุดดินที่พบได้แก่ ดินชุดด่านซ้าย ดินชุดเขาใหญ่ ดินชุดโนนงาม ดินชุดลาดหญ้า ดินชุดท่ายาง หน่วยสัมพันธของดินชุดเขาใหญ่ และดินชุดด่านซ้าย และหน่วยสัมพันธของดินชุดลาดหญ้า และดินชุดท่ายาง ลักษณะเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายตอนบน และ ดินร่วนเหนียวปนทรายชั้นล่าง การระบายน้ำดี บางส่วนใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชไร่

4.3 ดินที่มีวัตถุต้นกำเนิดเป็นหินแกรนิต หินแอนดิไซต์ หินทรายแป้ง และหินดินดาน ชุดดินที่พบได้แก่ ดินชุดภูสะนา ดินคล้ายดินชุดภูสะนา ที่ดินล่างมีสีเหลืองดินคล้ายดินชุดภูสะนาที่อยู่ในที่ต่ำและมีการระบายน้ำค่อนข้างเลว ดินชุดทาลีและหน่วยสัมพันธของดินชุดทาลีและดินชุดจัตุรัส

4.4 ดินที่มีวัตถุต้นกำเนิดเป็นหินเบสิค เช่น หินปูน และหินบะซอลท์ ชุดดินที่พบได้แก่ ดินชุดชัยบาดาล ดินชุดบุรีรัมย์ ดินชุดดงลาน และดินชุดตาคีลักษณะเนื้อดินเป็นดินเหนียว การระบายน้ำดีปานกลาง ใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชไร่

5. หน่วยแผนที่ดินเบ็ดเตล็ด หน่วยแผนที่นี้ประกอบด้วยดินที่พบบริเวณภูเขาและพื้นที่สูงชัน ดินพวกนี้มีวัตถุต้นกำเนิดมาจากหินหลายชนิดปะปนกัน เช่น หินทราย หินดินดาน หินแอนด์ไซต์ หินแกรนิตและหินปูน พอแบ่งย่อยออกไปอีกได้ดังนี้

5.1 ดินที่พบบนพื้นที่ลาดเชิงเขา พื้นที่เหล่านี้ยังประกอบด้วยดินที่ยังไม่ได้ตั้งชื่อที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดที่อยู่กับที่ และจากการผุพังสลายตัวของหินดานเชิงเขาเกิดปะปนกัน บนสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดใกล้กับพื้นที่ลาดเชิงเขา ดินที่พบส่วนใหญ่มีการระบายน้ำค่อนข้างดีและมีลักษณะต่าง ๆ เช่น เนื้อดิน สีของดิน ปฏิกริยาพบส่วนใหญ่มีการระบายน้ำค่อนข้างดี และ ดี มีลักษณะต่าง ๆ เช่น เนื้อดิน สีของดิน ปฏิกริยาดิน และ ความลึกไม่แน่นอนและเกิดปะปนกันจนไม่สามารถแยกขอบเขตและชนิดของดิน แสดงไว้ในแผนที่ในการสำรวจระดับนี้ได้

5.2 พื้นดินหิน โผล่หน่วยแผนที่ประกอบด้วยหินและก้อนหินที่โผล่อยู่ตามผิวดินเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังรวมเอาพื้นที่ผืนเล็ก ๆ ของดินต้นเข้าไว้ด้วย

5.3 ดินบนพื้นที่ลาดชันเชิงชัน หน่วยแผนที่ประกอบด้วยดินที่ยังไม่ได้ตั้งชื่อที่พบบนภูเขา และเทือกเขาที่มีความลาดชันมากกว่า 35% ดินที่พบเป็นดินต้น และดินปนก้อนหินของกลุ่มดิน Reddish-Brown Lateritic, Red-Yellow Podzolic และ Lithosols ลักษณะของดินเหล่านี้แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับหินต้นกำเนิด

5.4 ดินที่พบบนพื้นที่ราบบนยอดเขา หน่วยแผนที่ จะประกอบด้วยดินที่ยังไม่ได้กำหนดชื่อที่พบบนสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยบนยอดภูกระดึง ดินที่พบมีตั้งแต่ดินต้นจนถึงดินลึก เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดพวกหินทราย ดินเหล่านี้มีลักษณะแตกต่างกันไป แต่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นทราย โดยที่มีดินบนเป็นทรายผสมกับอินทรีย์วัตถุ ที่มาจากหญ้าที่เน่าเปื่อยเป็นบางส่วน แต่บางแห่งก็พบว่ามีหินโผล่อยู่ตามผิวดินด้วย

ทรัพยากรน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติ

แหล่งน้ำผิวดิน

จังหวัดเลย มีแม่น้ำธรรมชาติพอที่จะให้ประชาชนได้ใช้บริโภคและใช้สอยหลายสายด้วยกันที่สำคัญ คือ

1. แม่น้ำโขง ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขา ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ไหลผ่านตอนเหนือของจังหวัดเลย ผ่านท้องที่อำเภอเชียงคาน และอำเภอปากชม เป็นเส้นกั้นอาณาเขตระหว่างประเทศไทย กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยาวประมาณ 150 กิโลเมตร

2. แม่น้ำเหือง ต้นกำเนิดอยู่บริเวณเขตติดต่อจังหวัดเลย กับจังหวัดพินบุรีโลก ไหลมาเป็นแนวแบ่งเขตประเทศไทย กับ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผ่านอำเภอนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย และอำเภอท่าลี่ ลงมาสมทบกับแม่น้ำโขงทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอเชียงคาน มีความยาวประมาณ 140 กิโลเมตร มีลำน้ำที่สำคัญเป็นสาขา คือ

ลำน้ำหมัน ลำน้ำสาบ และลำน้ำคาน โดยเฉพาะลำน้ำสาบ มีความยาวประมาณ 85 กิโลเมตร และมีปริมาณน้ำมาก เคยมีโครงการจะสร้างเขื่อนพลังงานไฟฟ้า แต่ปัจจุบันยังไม่มีความก้าวหน้าแต่อย่างใด

3. แม่น้ำเลยต้นกำเนิดอยู่ด้านทิศตะวันตกของภูหลวง ไหลผ่านอำเภอวังสะพุงอำเภอเมืองเลย ลงมาสมทบกับแม่น้ำโขงด้านทิศตะวันตกของอำเภอเชียงคาน มีความยาวประมาณ 120 กิโลเมตร มีลำน้ำสาขา คือ ลำน้ำช่วย ลำน้ำหมาน และลำน้ำลาย

แหล่งน้ำใต้ดิน

จากการสำรวจของกรมทรัพยากรธรณี พบว่าจังหวัดเลยมีแหล่งน้ำใต้ดินตามบริเวณต่าง ๆ ดังนี้ (ดูแผนที่ 3)

บริเวณ A ตำแหน่งและชั้นน้ำใต้ดิน จะมีชั้นกรวดและทรายทับถมกันอยู่ปริมาณน้ำใต้ดินอยู่ในช่วง 100 - 400 แกลลอนต่ออนาที เกือบ 100 % ของบ่อน้ำบาดาลที่ขุดพบ น้ำมีคุณภาพดี

บริเวณ B สภาพภูมิประเทศมีลักษณะเกือบเป็นที่ราบ และเป็นลูกคลื่นเล็กน้อยมีกบพ่น้ำบาดาลที่มีความลึกประมาณ 80 - 200 ฟุต ปริมาณน้ำที่พบอยู่ในช่วง 20 - 100 แกลลอนต่ออนาที แต่บางแห่งปริมาณน้ำมากกว่า 200 แกลลอนต่ออนาที ถ้าความลึกยิ่งมากปริมาณน้ำใต้ดินยิ่งน้อย เกือบ 100 % ของน้ำบาดาลที่ขุดพบ น้ำมีคุณภาพดี

บริเวณ C บริเวณนี้เป็นที่ราบชั้นบันไดชั้นต่ำผิวหน้าดินเรียบมีหิน soft shale และ silt stone อยู่ชั้นล่าง มีปริมาณน้ำอยู่ในช่วง 20 - 50 แกลลอน ต่ออนาที 80 % ของปริมาณบ่อน้ำบาดาล เป็นน้ำที่มีคุณภาพดี

บริเวณ D ปริมาณน้ำใต้ดินส่วนใหญ่ได้จากรอยแตกของหินแบบ joints ในทิศทางที่ตั้งฉากกับผิวหน้าของรอยแตก (Jointed systems) ของหินภูเขาไฟ คุณภาพน้ำบาดาลอาจจะต่ำกว่าน้ำที่ได้มาจากการแยกหรือจากการแตกของหินภูเขาไฟเนื้อหยาบ ปริมาณน้ำที่พบอยู่ในช่วงเล็กน้อยถึงประมาณ 30 แกลลอนต่ออนาที แต่บางครั้งปริมาณน้ำอาจจะถึง 10 แกลลอนต่ออนาที

บริเวณ E เป็นที่ราบชั้นบันไดชั้นต่ำ ปริมาณน้ำบาดาลที่พบอยู่ระดับความลึก 80 - 200 ฟุต มีปริมาณน้ำในช่วง 20 - 100 แกลลอนต่ออนาที แต่ในบางแห่ง ปริมาณน้ำมากกว่า 200

แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน, บ่อน้ำบาดาลและอ่างเก็บน้ำจังหวัดเลย

แผนที่ 3

- บ่อน้ำบาดาลที่ขุดโดยกรมทรัพยากรธรณีตั้งแต่ปี 2530 มีปริมาณน้ำมากกว่า 200 แกลลอนต่อนาทีที่ความลึก 100 ฟุต หรือน้อยกว่านี้เมื่อความลึกเพิ่มขึ้น
- ◐ อ่างเก็บน้ำชลประทาน
ที่มา : กองน้ำบาดาล กรมทรัพยากรธรณี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
10 0 10 กม.

แกลลอนต่อนาที เกือบ 100 % ของบ่อน้ำบาดาล มีคุณภาพน้ำที่น้ำใต้ดินจะยิ่งน้อยถ้ายิ่งลึกกว่านี้
 บริเวณ F มีปริมาณและคุณภาพน้ำบาดาลเช่นเดียวกับบริเวณ D แต่เป็นประเภทพวกหิน
 แกรนิต

บริเวณ G มีภูเขาหรือเป็นเขา ปริมาณน้ำที่พบอยู่ในช่วง 20 - 50 แกลลอนต่อนาที
 เป็นน้ำบาดาลใช้ประโยชน์ได้หลายด้าน ประมาณ 90 % ของบ่อน้ำบาดาล เป็นน้ำบริสุทธิ์ที่เหลือ
 เป็นน้ำที่มีแร่ปะปนสูง

บริเวณ H มีปริมาณน้ำเฉลี่ย 100 แกลลอนต่อนาที แต่เคยสูบได้สูงถึง 500 แกลลอน
 ต่อนาที คุณภาพของน้ำในที่ต่าง ๆ นั้นจะต่ำ เนื่องจากเป็นน้ำกระด้าง และมีแคลเซียมซัลเฟต
 ปะปนบ้าง

บริเวณ I ที่สูงชันและบริเวณเนินเขา ปริมาณน้ำที่พบน้อยกว่ามากถึง 20 แกลลอน
 ต่อนาที และใน 100 บ่อจะพบน้ำประมาณ 50 บ่อ เท่านั้น คุณภาพของน้ำที่พบดีมาก

การชลประทาน

การชลประทานในจังหวัดเลยจะเน้นการพัฒนาโครงการขนาดเล็กเป็นหลัก เนื่องจาก
 สภาพพื้นที่ของจังหวัดเลยส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน มีพื้นที่ราบเพียงเล็กน้อยทำให้ไม่สามารถ
 พัฒนาโครงการชลประทานได้ ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตที่ราบ ซึ่งมีอยู่จำนวนน้อย โดยมีพื้นที่โครงการ
 ชลประทานขนาดกลางอยู่จำนวน 12 โครงการ เป็นโครงการในอำเภอชายแดน 4 โครงการ
 ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 โครงการชลประทานขนาดกลางเขตอำเภอชายแดนไทย - ลาว

โครงการ	ที่ตั้ง อำเภอ	ประเภท	พื้นที่ได้รับ ประโยชน์ (ไร่)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)
อ่างเก็บน้ำห้วยรก	ท่าลี่	อ่างเก็บน้ำ	990	0.664
อ่างเก็บน้ำห้วยชม	ปากชม	อ่างเก็บน้ำ	200	0.480
อ่างเก็บน้ำห้วยไร่	ปากชม	อ่างเก็บน้ำ	600	0.320
อ่างเก็บน้ำห้วยโป่ง	ปากชม	อ่างเก็บน้ำ	600	0.290
รวม			2,390	1.754

ที่มา : สำนักงานชลประทานจังหวัดเลย

นอกจากนี้ยังประกอบด้วยโครงการชลประทานขนาดเล็กจำนวน 131 โครงการเป็นโครงการในอำเภอชายแดน 49 โครงการ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 โครงการชลประทานขนาดเล็กของอำเภอชายแดนไทย - ลาว

โครงการ	ที่ตั้ง อำเภอ	ประเภท	พื้นที่ได้รับ ประโยชน์ (ไร่)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)
อ่างเก็บน้ำห้วยป่ารวก	ด่านซ้าย	อ่างเก็บน้ำ	300	0.080
อ่างเก็บน้ำห้วยบุงค์คล้า	ด่านซ้าย	"	300	0.100
ฝายห้วยน้ำเขย	ด่านซ้าย	ฝายทดน้ำ	500	-
ฝายหนามแท่ง	ด่านซ้าย	"	700	-
อ่างเก็บน้ำห้วยคอก	ด่านซ้าย	อ่างเก็บน้ำ	400	-

ตารางที่ 5 (ต่อ)

โครงการ	ที่ตั้ง อำเภอ	ประเภท	พื้นที่ได้รับ ประโยชน์ (ไร่)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)
ระบบส่งน้ำห้วยคอก	ด่านซ้าย	คลองส่งน้ำ	1,000	-
อ่างเก็บน้ำห้วยโป่ง	ด่านซ้าย	อ่างเก็บน้ำ	200	0.038
อ่างเก็บน้ำบ้านนาแก้ว	นาแก้ว	อ่างเก็บน้ำ	350	0.032
ฝายห้วยโป่งค่าง	นาแก้ว	ฝายทดน้ำ	50	-
ฝายห้วยน้ำตา	นาแก้ว	"	200	-
อ่างเก็บน้ำห้วยนาชม	นาแก้ว	อ่างเก็บน้ำ	-	0.350
อ่างเก็บน้ำห้วยน้อย	นาแก้ว	"	-	0.202
อ่างเก็บน้ำห้วยสัมกบ	นาแก้ว	"	-	0.900
อ่างเก็บน้ำห้วยนาหว่าง	นาแก้ว	"	-	0.075
อ่างเก็บน้ำห้วยโป่งกุด	นาแก้ว	"	-	0.078
ฝายห้วยกวาง	นาแก้ว	ฝายทดน้ำ	200	-
อ่างเก็บน้ำห้วยชุมภู	นาแก้ว	อ่างเก็บน้ำ	200	0.051
อ่างเก็บน้ำบ่อเหมืองน้อย	นาแก้ว	"	300	0.040
อ่างเก็บน้ำห้วยกวาง	นาแก้ว	"	300	0.070
อ่างเก็บน้ำบ้านนาเชื่อม	นาแก้ว	"	300	0.370
อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำตู	นาแก้ว	"	2,500	0.620
อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำฝัก	นาแก้ว	"	400	0.004
อ่างเก็บน้ำห้วยสัมปอຍ	ภูเรือ	"	800	0.100
อ่างเก็บน้ำห้วยกกโก	ภูเรือ	"	450	0.160
อ่างเก็บน้ำห้วยละตุง	ภูเรือ	"	150	0.092
อ่างเก็บน้ำร่องควายบ่า	ภูเรือ	"	200	-

ตารางที่ 5 (ต่อ)

โครงการ	ที่ตั้ง อำเภอ	ประเภท	พื้นที่ได้รับ ประโยชน์ (ไร่)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)
อ่างเก็บน้ำห้วยลาดปู่	ทาลิ	"	300	0.152
อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำพาน	ทาลิ	"	300	0.200
ฝายห้วยชยาม	ทาลิ	ฝายทดน้ำ	500	-
อ่างเก็บน้ำห้วยหก	ทาลิ	อ่างเก็บน้ำ	100	0.680
อ่างเก็บน้ำห้วยร่องไผ่	ทาลิ	"	200	0.020
อ่างเก็บน้ำห้วยลามาเขาใต้	ทาลิ	"	200	0.450
ฝายห้วยข้าทอง	ทาลิ	ฝายทดน้ำ	500	-
อ่างเก็บน้ำหนองลาดปู่	ทาลิ	อ่างเก็บน้ำ	5	0.110
อ่างเก็บน้ำห้วยโป่งคำ	ทาลิ	"	1,350	0.190
ฝายห้วยหินชา	เขียงคาน	ฝายทดน้ำ	500	-
อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำพร	เขียงคาน	อ่างเก็บน้ำ	1,000	0.200
อ่างเก็บน้ำห้วยกอก	เขียงคาน	"	300	0.230
อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำสาระแพ	เขียงคาน	"	600	0.210
อ่างเก็บน้ำซำบ่าซาง	เขียงคาน	"	500	0.363
ฝายบ้านนาจาน	เขียงคาน	ฝายทดน้ำ	1,000	-
อ่างเก็บน้ำบ้านโศกใหม่	เขียงคาน	อ่างเก็บน้ำ	1,000	0.500
ฝายห้วยน้ำฮวย	เขียงคาน	ฝายทดน้ำ	400	-
อ่างเก็บน้ำห้วยหนองอ้อ	เขียงคาน	อ่างเก็บน้ำ	1,000	0.123
อ่างเก็บน้ำหนองโสน	เขียงคาน	"	-	0.260
ฝายห้วยบ่อซืน	ปากชม	ฝายทดน้ำ	600	-
ฝายบ้านห้วยนิชัย	ปากชม	"	1,000	-

ตารางที่ 5 (ต่อ)

โครงการ	ที่ตั้ง อำเภอ	ประเภท	พื้นที่ได้รับ ประโยชน์ (ไร่)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)
ฝายช่วยปากมั่ง	ปากชม	"	100	-
ฝายบ้านห้วยเทียน	ปากชม	"	500	-

ที่มา : สำนักงานชลประทานจังหวัดเลย

ตารางที่ 6 ปริมาณน้ำฝนรายปี อ่างเก็บน้ำขนาดกลางในเขตจังหวัดเลย
ปี พ.ศ. 2530 - 2536

อ่างฯ ขนาดกลาง	ปริมาณน้ำ (มม.)						
	2530	2531	2532	2533	2534	2535	253
1. ฝ่ายห้วยน้ำหมาน	1,341.2	1,402.1	1,195.9	1,308.2	1,175.4	1,059.1	917.8
2. อ่างฯ ห้วยน้ำขาว	1,284.4	1,141.6	848.8	1,340.0	1,014.5	1,192.0	897.8
3. อ่างฯ ห้วยน้อย	1,323.2	1,241.4	1,174.0	1,655.9	935.7	1,174.5	1,254.1
4. อ่างฯ ห้วยแก้ว	1,478.1	1,136.5	1,299.5	1,364.3	955.6	1,104.4	897.6
5. อ่างฯ ห้วยน้ำวก	555.9	944.1	884.0	920.8	630.2	847.7	764.0
6. อ่างฯ ห้วยอีเลิศ	1,069.4	1,297.4	1,058.3	1,577.5	956.8	1,126.8	692.9
7. อ่างฯ ห้วยยาง	1,283.2	1,299.4	1,377.9	1,135.1	1,150.3	1,050.2	929.0
8. อ่างฯ ห้วยน้ำหมาน (ตอนบน)	-	-	-	1,194.8	813.2	1,045.0	988.7

ที่มา : สำนักงานชลประทานจังหวัดเลย

หมายเหตุ จำนวนปริมาณน้ำฝนต้องวัดได้ตั้งแต่ 0.1 มม. ขึ้นไป

ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดเลยมีเนื้อที่ป่าไม้ ประมาณ 7,893.54 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,933,462.5 ไร่ สภาพป่าไม้เป็นป่าดงดิบเทือกเขาสูงคือ มีความสูงตั้งแต่ 300-600 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง สภาพป่าค่อนข้างจะสมบูรณ์ เป็นป่าไม้เบญจพรรณและป่าไม้เต็งรังไม้ที่สำคัญทางเศรษฐกิจได้แก่ ไม้ยาง, ไม้มะค่าโมง, ไม้ตะเคียนทอง, ไม้ประดู่, ไม้แดง, ไม้เต็งรัง ไม้ตะแบกและอื่น ๆ

สภาพปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้สมบูรณ์ถูกเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่เกษตรกรรม จากที่เคยกำหนดไว้ 70.06 % ของเนื้อที่จังหวัด เหลือพื้นที่ป่าไม้สมบูรณ์เพียง 28.57 % ของเนื้อที่จังหวัดคิดเป็นพื้นที่ 2,039,845 ไร่

พื้นที่ป่าชั้นซ้อน พื้นที่ป่าซึ่งประกาศทับในพื้นที่เดียวกันได้แก่

ก. อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ประกาศ ทับเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าภูเป้อย ป่าภูชี้ฟ้า และป่าภูเรือ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ข. อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ประกาศ ทับเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าภูเป้อย อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย

ค. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง ประกาศ ทับเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าภูหลวง และป่าภูหอ สำหรับพื้นที่ส่วนที่อยู่ในท้องที่อำเภอภูหลวง และอำเภอวังสะพุงจังหวัดเลย

ตาราง 7 จำนวนและพื้นที่ของป่าไม้ จำแนกตามประเภทของป่า

ประเภท	จำนวน	พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)
1. อุทยานแห่งชาติ	4	620.16
2. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	1	848.00
3. ป่าสงวนแห่งชาติ	20	7,460.84

ที่มา : สำนักงานป่าไม้จังหวัดเลย

แสดง ที่ตั้งป่าสงวนแห่งชาติ จังหวัดเลย

แผนที่ 5

ที่มา : สำนักงานป่าไม้จังหวัดเลย

ตารางที่ 8 รายชื่ออุทยานแห่งชาติ

ประเภท	อยู่ในเขตพื้นที่	พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)
1. อุทยานแห่งชาติภูกระดึง	อ.ภูกระดึง	348.12
2. อุทยานแห่งชาติภูเรือ	อ.ภูเรือ อ.ด่านซ้าย อ.ท่าลี่	120.84
3. อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า	อ.ด่านซ้าย	84.00
4. อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน	อ.ภูกระดึง	67.20

ที่มา : สำนักงานป่าไม้จังหวัดเลย

ตารางที่ 9 รายชื่อเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ประเภท	อยู่ในเขตพื้นที่	พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)
1. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง	อ.ภูหลวง อ.วังสะพุง อ.ภูเรือ อ.ด่านซ้าย	848.00

ที่มา : สำนักงานป่าไม้จังหวัดเลย

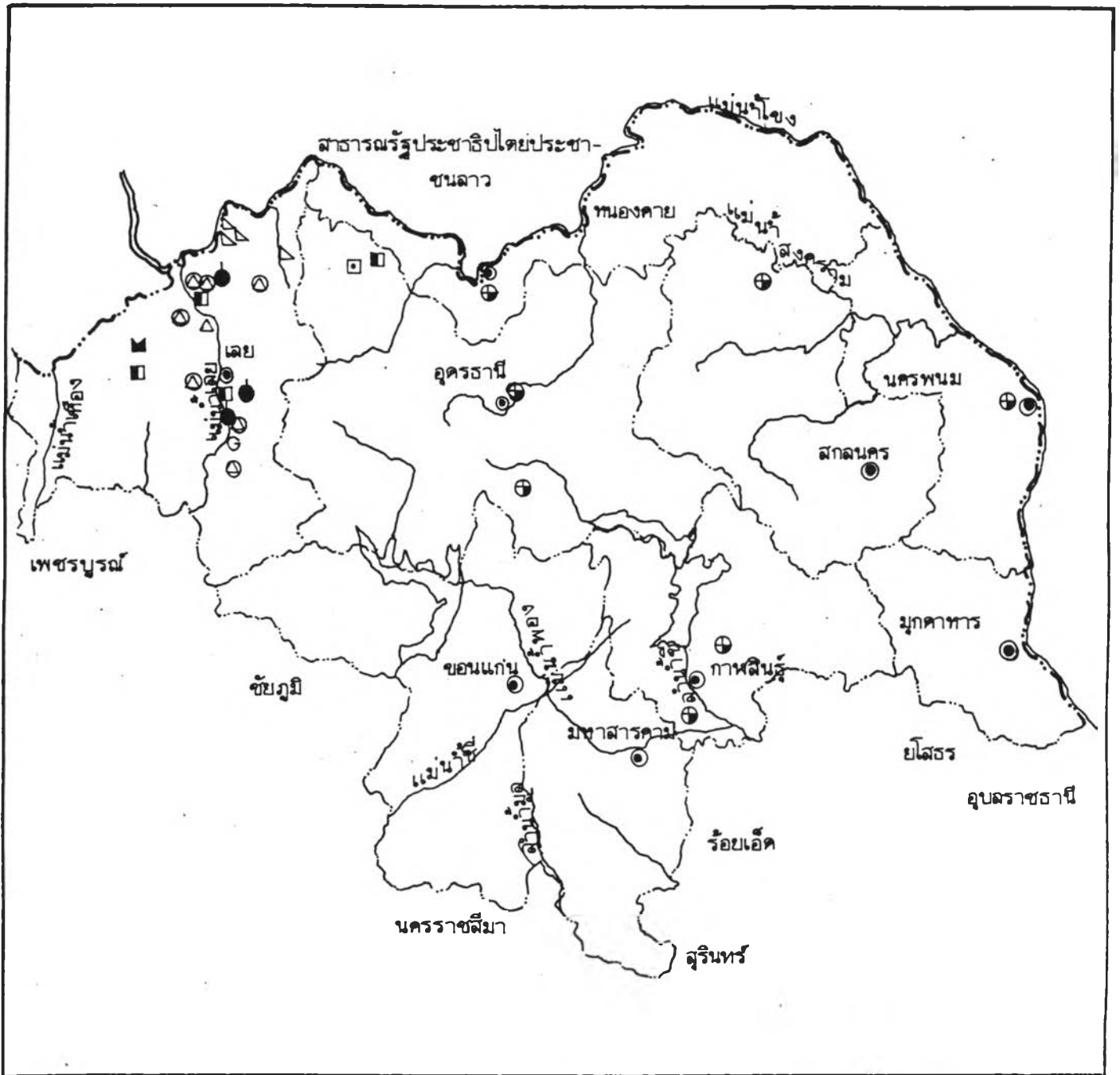
ทรัพยากรแร่

ธรณีวิทยาและแหล่งแร่

จากแผนที่ธรณีวิทยาของประเทศไทย ซึ่งจัดทำโดยกรมทรัพยากรธรณี ปรากฏว่าหินบริเวณอำเภอด่านซ้ายอยู่ในหมู่หินชุดภูกระดึง (Phu Kradung Formation) ส่วนใหญ่มีสีน้ำตาลเข้ม (micaceous shale) และมีหินทรายแป้ง (siltstone) หินทรายที่มีแร่ไมก้าเป็นองค์ประกอบในเนื้อหิน (micaceous sandstone) และ หินกรวดมน (conglomerate) อยู่บ้าง หินเหล่านี้อยู่ในยุคยูเรสสิก และ ไทรแอสสิก บริเวณอำเภอเมือง อำเภอวังสะพุง และอำเภอท่าลี่ เป็นหินพวกที่อยู่ในหมู่หินชุดราชบุรี (Ratburi formation) ประกอบด้วยหินปูนสีเทาอ่อน ปะปนอยู่กับหินดินดาน (Shale), หินทราย (Sandstone), หินกรวดมน (Conglomerate) และหินภูเขาไฟที่มีเนื้อละเอียด (Volcanic tuff) หินเหล่านี้ในยุคคาร์บอนิเฟอรัส และเปอร์เมียน ส่วนบริเวณอำเภอเชียงคานเป็นหินที่อยู่ในหมู่หินชุดแก่งกระจาน (Kaeng Krachan formation) ซึ่งประกอบด้วยหินเกรเวค (greywacke) หินมัสโตน (Mudstone) และหินทรายแป้ง (siltstone) สำหรับหินปูน (limestone) พบเป็นแห่ง ๆ นอกจากนั้นก็มีหินดินดาน (Shale) สีดำนํ้าตาล และหินทราย (Sandstone) สีอ่อน โดยมีก้อนกรวดของหินควอทซ์ (Quartz) หินควอทซ์ไซด์ (Quartzitic) หินนวม (Slate) และหินแกรนิต (Granite) อยู่ด้วย หินเหล่านี้เกิดในยุคยูเรสสิก และ ไทรแอสสิก

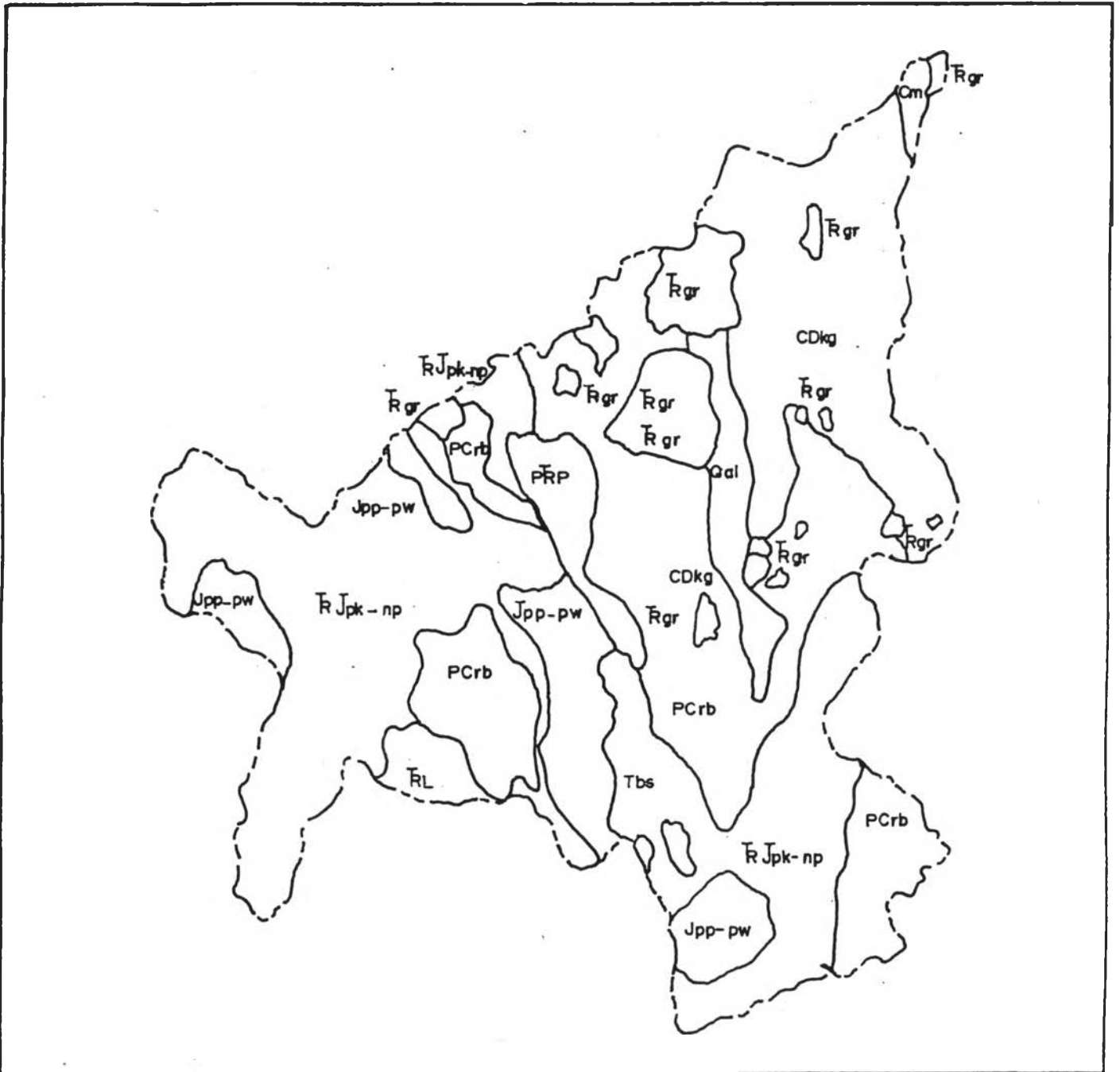
นอกจากหินดังกล่าวแล้วยังมีหินอื่น ๆ เกิดอยู่บ้าง เช่น หินบะซอลต์ (Basalts) และ หินที่คล้าย ๆ กัน ซึ่งเกิดในยุค เทอร์เชียรีบนแถบอำเภอท่าลี่ อำเภอภูเรือ และอำเภอวังสะพุง ส่วนในตอนกลางของจังหวัดเลยบริเวณอำเภอเชียงคานจนถึงอำเภอเมือง เป็นพวกตะกอนลำน้ำ และหินกรวด (alluvium, eluvium, valley fill and river gravel) ในยุคควอเตอร์นารี ถึง ยุคปัจจุบัน สำหรับบริเวณที่ติดต่อกันระหว่างอำเภอเชียงคาน และอำเภอท่าลี่ เป็นหินแกรนิต และหินแกรโนไดโอไรท์ ซึ่งเกิดในยุคครีเตเชียส

แหล่งแร่ จากการสำรวจของกรมทรัพยากรธรณี ปรากฏว่าจังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีแหล่งแร่มากชนิดที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แร่ที่สำรวจพบได้แก่ เหล็ก ทองคำ ทองแดง ตะกั่ว สังกะสี พลวง แมงกานีส แบไรท์ ยิบซั่ม ฟอสเฟต ปูนผง โคลโลไมท์ และควอทซ์

แสดงแหล่งทรัพยากรแร่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน		แผนที่ 6	
<ul style="list-style-type: none"> เหล็ก ทองแดง เกลือหิน ทองคำขาว ทองคำ แกซิไฟร์ แร่แก้วกลมบหรือหินแก้ว 	<ul style="list-style-type: none"> แมงกานีส แหล่งน้ำ แม่น้ำ ที่ตั้งจังหวัด แนวแบ่งเขตจังหวัด แนวแบ่งเขตประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> แบไรท์ 	<p>10 50 10 20 30 40 กม.</p>

ที่มา : กรมทรัพยากรธรณี

แสดง ธรณีวิทยาจังหวัดเลย

แผนที่ 7

Sedimentary and Metamorphic rocks

Qat	Alluvium, cluvium, Valley fill and river gravel
Jpp-pw	Phu Phan and Phra Wihan Formation
R Jpk-np	Phu Kradung Formation
RI	Marine Formation
PCrb	Ratburi Formation
CDk	Kaeng Krochan Formation

Igneous rocks

Tbs	Basalt and equivalent
Rgr	Granite and granodiorite
PRP	Porphyry
Cm	Mafic and ultramafic

ที่มา : กรมทรัพยากรธรณี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
10 0 10 กม.

จังหวัดเลยนอกจากเป็นจังหวัดที่มีแหล่งแร่มากที่สุด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้วยังมีหินซึ่งมีคุณค่าทางเศรษฐกิจอีกคือ หินปูนและหินแกรนิต สำหรับหินปูนพบที่บริเวณผาเกิดเป็นหินปูนสีเทา - เทาอ่อน ส่วนที่พบที่บริเวณผากลางดง เป็นหินปูนสีเทาดำมีเนื้อแน่นและมีซากสัตว์โบราณฝังตัวอยู่มากมาย นอกจากนั้นยังพบที่บริเวณทิศตะวันตกของภูแก้วแ่่นและภูห้วยเป้ล่า ซึ่งได้เคยมีผู้ขุดสัมปทานสกัดเป็นหินลัมบิต นอกจากนั้นยังมีโรงงานอุตสาหกรรมย่อยหินปูน เพื่อการก่อสร้างอยู่ที่อำเภอภูกระดึงและอำเภอเมืองเลย ส่วนหินแกรนิตนั้นพบที่บริเวณภูแก้วแ่่นตลอดไปถึงภูห้วยเป้ล่า ซึ่งได้มีการสกัดเป็นแผ่นขนาดต่าง ๆ กัน และมีทำกันอยู่หลายแห่งในเขตอำเภอเมืองเลย แต่กิจการไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเนื้อหินมีคุณภาพด้อยกว่าหินที่ผลิตจากบริเวณจังหวัดตาก และส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ได้น้อยเพียงใช้สำหรับทำป้ายจารึกชื่อเท่านั้น สำหรับหินปูนนี้ ตามโครงการสำรวจของโครงการสำรวจแร่ลุ่มแม่น้ำโขง ได้พบว่าบริเวณ "ผาแ่่น" อำเภอเชียงคานนั้นเป็นหินปูนชนิดเกรตซีเมนต์ซึ่งมีปริมาณราว 12 ล้านตัน แหล่งหินปูนนี้จะได้มีการพิจารณาส่งเสริมให้มีการพัฒนา เป็นแหล่งผลิตหินปูนซีเมนต์ต่อไป

การใช้ที่ดิน

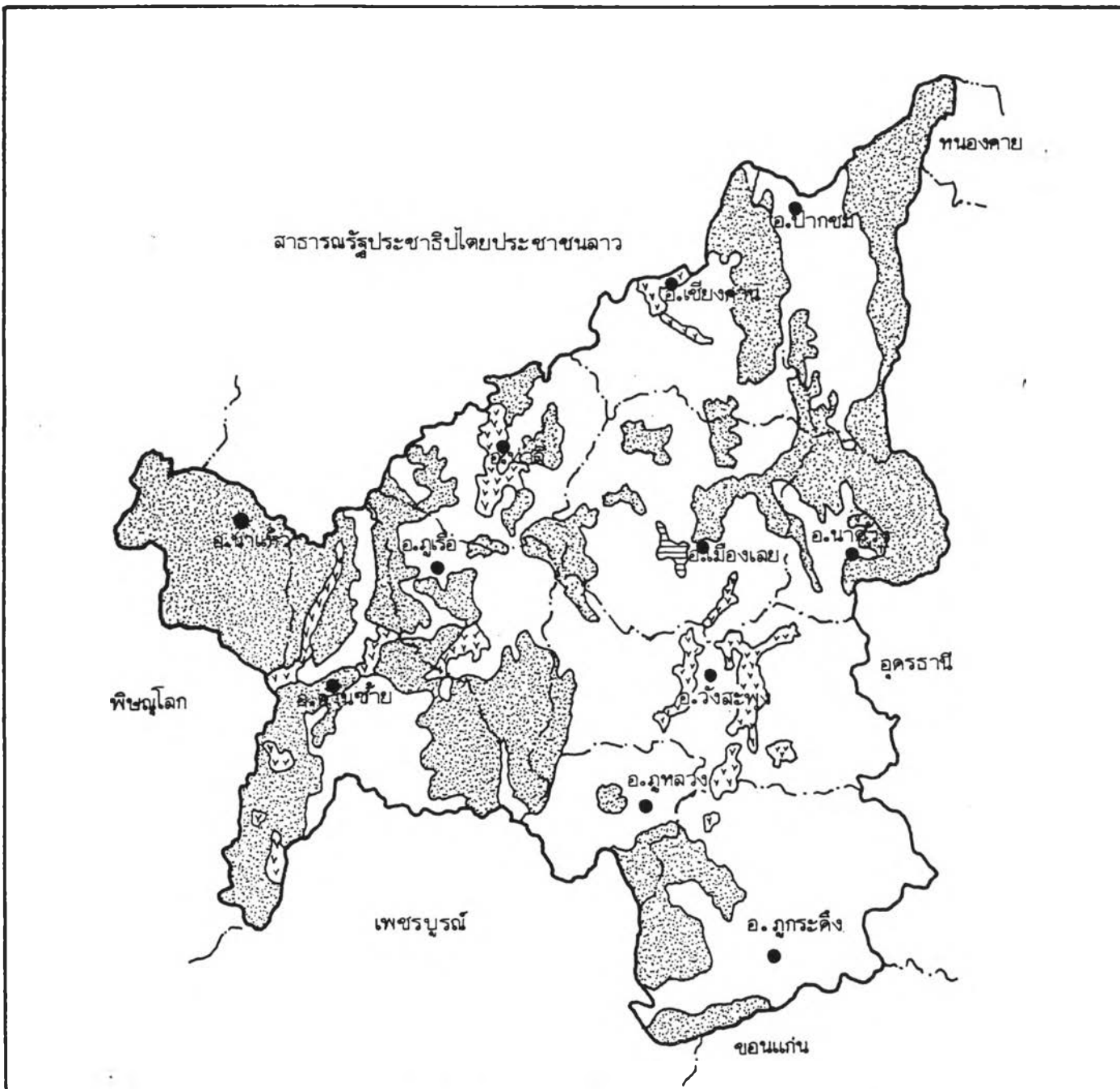
ในปี พ.ศ. 2534 กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จำแนกการใช้ประโยชน์พื้นที่ของจังหวัดเลยไว้ตามตารางที่ 10 จากเนื้อที่รวมทั้งหมด 7,140,382.5 ไร่ ใช้เป็นที่อยู่อาศัย จำนวน 36,290 ไร่ หรือร้อยละ 0.51 เป็นเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตร 1,889,267 ไร่ หรือ ร้อยละ 24.46 สำหรับเนื้อที่ป่ามีจำนวน 2,296,282 ไร่ หรือร้อยละ 32.16 และ จากการรายงานของสำนักงานป่าไม้จังหวัดเลย ในปี พ.ศ. 2536 เหลือป่าไม้ที่มีความสมบูรณ์เพียง 2,039,845 ไร่ หรือร้อยละ 28.57 แสดงให้เห็นว่าในระยะเวลา 2 ปี เนื้อที่ป่าไม้ลดลงถึง 256,437 ไร่

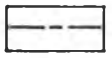

ส่วนเนื้อที่มากที่สุดได้แก่ประเภทเนื้อที่อื่น ๆ ที่ไม่ได้จำแนกรวมกันทั้งสิ้น ได้ประมาณ 2,954,833.5 ไร่ หรือร้อยละ 41.38

ตารางที่ 10 การใช้ประโยชน์พื้นที่ของจังหวัดเลย ปี 2534

การใช้พื้นที่	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
1. เนื้อทั้งหมด	7,140,382.5	
2. เนื้อป่า	2,296,282.0	32.16
3. เนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตร	1,889,267.0	26.46
ลักษณะการถือครอง		
ของตนเอง	1,406,820.0	19.70
เช่า	46,955.0	0.66
อื่น ๆ	435,492.0	6.09
ลักษณะการใช้ประโยชน์		
ที่อยู่อาศัย	36,290.0	0.51
พนา	503,910.0	7.06
ที่ดินปลูกพืชไร่	1,293,896.0	18.12
ที่ดินปลูกไม้ผลและ ไม้ยืนต้น	16,241.0	0.23
ที่ดินปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	1,937.0	0.02
ที่รกร้างว่างเปล่า	2,360.0	0.03
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	2,652.0	0.03
ที่อื่น ๆ	31,981.0	0.45
4. เนื้ออื่น ๆ	2,954,833.5	41.38

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2534

<p>แสดง ลภาพการใช้ทรัพยากรที่ดินด้านการเกษตรจังหวัดเลย</p>		<p>แผนที่ 8</p>
<p> นาข้าว</p> <p> ฝึชไร</p> <p> ป่า</p>	<p> ลึงก่อสร้าง ทุรกร้าง</p> <p> แนวแบ่งเขตอำเภอ</p> <p> ทุตั้งอำเภอ</p>	 <p>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>0 5 10 20 กม.</p>

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจ

ภาพรวมทางเศรษฐกิจของจังหวัดเลยเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีรายได้ต่อหัวสูงสุด โดยมีรายได้ต่อหัวสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่เท่ากับ 3,773 บาท (รายได้เฉลี่ยของจังหวัดเลยมีค่าเท่ากับ 15,754 บาท รายได้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าเท่ากับ 11,981 บาท) หรือคิดเป็นร้อยละ 31.49 แต่ถ้าคิดเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของทั้งประเทศแล้วจะต่ำกว่าอยู่ 16,274 บาทหรือคิดเป็นร้อยละ 103.30 ของรายได้ต่อหัวของจังหวัดเลย

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดเลยในช่วงปี พ.ศ.2524 ถึงปี พ.ศ.2532 โดยเปรียบเทียบกับข้อมูล G.R.P. ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงเวลาดังกล่าวที่ 11

ตารางที่ 11 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดเลยและภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงปี พ.ศ. 2524 - 2532

หน่วย : พันบาท

ที่	ภาคเศรษฐกิจ	จังหวัดเลย				ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ			
		2524	2532	จำนวน	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	2524	2532	จำนวน	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
1.	การเกษตร	2,093,069	3,710,435	1,617,366	77.27	38,438,608	63,202,872	24,764,264	64.43
	การกลีกรม	1,657,022	2,958,351	1,301,329	78.53	27,018,546	41,922,438	14,903,892	55.16
	การปศุสัตว์	113,110	203,295	90,185	79.73	5,131,083	11,419,454	6,288,371	112.55
	การประมง	8,759	33,884	25,125	286.85	765,396	1,058,559	293,163	38.30
	การป่าไม้	331	94,817	94,486	28545.62	888,294	429,474	458,820	51.65
	การบริการทางการเกษตร อื่น ๆ	162,310	254,326	92,016	56.69	1,611,148	2,406,434	795,286	49.36
	เกษตรอื่น ๆ	151,557	165,762	14,205	9.37	3,024,141	5,966,513	2,942,372	97.30
2.	เหมืองแร่และย่อยหิน	168,532	184,257	15,725	9.33	3,066,813	5,076,851	2,010,038	65.54
3.	อุตสาหกรรม	158,390	210,845	52,455	33.12	7,841,079	17,167,651	9,326,572	118.95

ตารางที่ 11 (ต่อ)

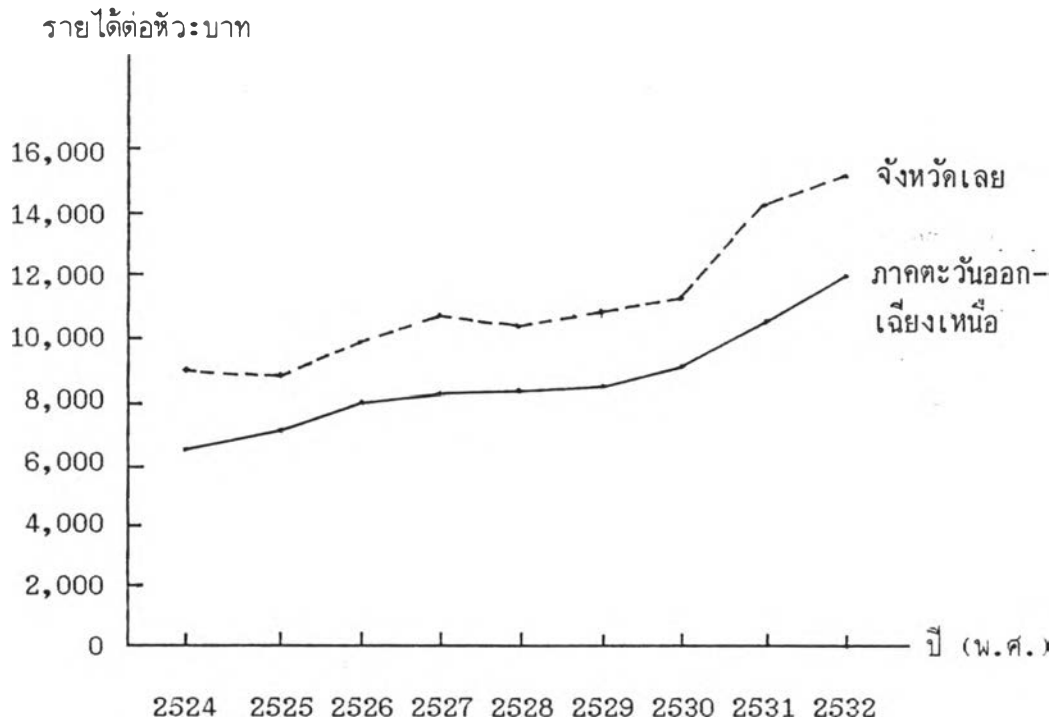
ที่	ภาคเศรษฐกิจ	จังหวัดเลย				ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ			
		2524	2532	จำนวน	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	2524	2532	จำนวน	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
4.	ก่อสร้าง	139,868	457,492	317,624	227.09	5,244,048	14,789,721	9,545,673	182.03
5.	ไฟฟ้า ประปา	22,914	78,802	55,888	243.90	1,020,314	3,574,542	2,554,228	250.34
6.	การคมนาคมขนส่ง	178,836	321,570	142,734	79.81	5,393,569	10,436,026	5,042,457	93.49
7.	ค้าส่ง ค้าปลีก	179,685	1,446,456	1,266,771	704.96	27,042,620	50,931,581	23,888,961	88.34
8.	การธนาคาร ประกัน ภัย อสังหาริมทรัพย์	38,714	170,658	131,944	340.82	1,625,000	6,463,658	4,838,658	297.76
9.	ที่อยู่อาศัย	162,563	451,440	288,877	177.70	5,329,920	15,098,312	9,768,392	183.28
10.	การบริหาร ป้องกัน ประเทศ	221,836	483,403	261,567	117.91	6,984,640	14,835,470	7,850,830	112.40
11.	การบริการ	303,707	881,376	577,669	190.21	9,520,050	28,298,317	18,778,267	197.25
12.	GPP, GRP	4,268,134	8,396,734	4,128,600	96.73	111,506,661	229,875,001	118,368,340	106.15

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม, 2532

จากตารางที่ 11 พบว่า การเปลี่ยนแปลงการผลิตตามอุตสาหกรรมต้นกำเนิด ของ จังหวัดเลย และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยให้ปี พ.ศ.2524 เป็นปีฐานพบว่าอัตราการเพิ่ม สูงสุด 5 อันดับแรกของจังหวัดเลย คือ ผลทางด้านป่าไม้ การค้าส่งค้าปลีก การธนาคาร ประกันภัยและอสังหาริมทรัพย์ การประมง และ ไฟฟ้าประปา โดยคิดเป็นร้อยละ 28,546.62 704.96, 340.42, 286.85 และ 243.90 ตามลำดับ และอัตราการเพิ่มสูงสุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 อันดับแรก ได้แก่ การธนาคารประกันภัยและอสังหาริมทรัพย์ ไฟฟ้า, ประปา, การ บริการ, ที่อยู่อาศัย และการก่อสร้างคิดเป็นร้อยละ 297.76, 250.34, 197.25, 183.28 และ 182.03 ตามลำดับ

การเปลี่ยนแปลงทางด้านรายได้ต่อหัว ซึ่งจะชี้ให้เห็นความกินดีอยู่ดีของประชากรใน สังคมพบว่าเมื่อเปรียบเทียบกับของภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถแสดงได้ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 เปรียบเทียบรายได้ต่อหัวประชากรปี 2524 - 2532 ของจังหวัดเลย และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม, 2532

จากแผนภาพที่ 2 พบว่ารายได้ต่อหัวของประชากรในจังหวัดเลยสูงกว่ารายได้ต่อหัวของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน

โครงสร้างของรายได้และผลิตภัณฑ์รวมของจังหวัดเลย ได้ภาคการผลิตดังนี้คือ ภาคเกษตรกรรม (Primary Sector) ภาคอุตสาหกรรม (Secondary Sector) และภาคการบริการและการค้า (Tertiary Sector) โดยแยกพิจารณารายละเอียดได้ดังนี้คือ

ภาคเกษตร จำแนกออกเป็นสาขาย่อยได้ดังนี้ คือ

1. การกสิกรรม (Crops) ในจังหวัดเลยมีพื้นที่ทำการเกษตรค่อนข้างน้อยเพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขามีสวนป่าเพียงเล็กน้อยแต่สภาพภูมิอากาศมีความเหมาะสมเพราะมีฝนตกสม่ำเสมอโดยสามารถแยกพื้นที่การเกษตรที่สำคัญได้ดังนี้ คือ

- พื้นที่ป่าไม้ มีจำนวน 5,468,374 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 68.47
- พื้นที่ทำการเกษตร จำแนกได้ดังนี้
 - ทำนา มีจำนวน 445,651 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.58
 - ทำไร่ มีจำนวน 1,764,308 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.10
 - ไม้ผล ไม้ยืนต้น มีจำนวน 135,086 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.69
 - พืชอื่น ๆ มีจำนวน 13,076 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.16
 - รวมพื้นที่การเกษตร 2,358,121 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 29.53
- อื่น ๆ 159,735 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.00

โดยมีจำนวนครัวเรือน 119,315 ครัวเรือน และครัวเรือนเกษตรกร 85,906 ครัวเรือน โดยมีสถาบันการเกษตร จำนวน 20 กลุ่ม กลุ่มแม่บ้านยุวเกษตรกรรม จำนวน 206 กลุ่ม และสหกรณ์การเกษตร 19 สหกรณ์ โดยมีพืชการเกษตรที่สำคัญดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญในจังหวัดเลยในการเพาะปลูกปี 2535

พืชเศรษฐกิจ	พื้นที่เพาะปลูก	ผลผลิตเฉลี่ย	ผลผลิตรวม
	(ไร่)	(กก./ไร่)	(ตัน)
ข้าวเจ้า (นาดำ)	800	400	3,619
ข้าวเจ้า (ข้าวไร่)	118	335	34
ข้าวเหนียว (นาดำ)	398,372	466	183,042
ข้าวเหนียว (ข้าวไร่)	77,692	318	23,664
ข้าวโพด	585,490	460	269,325
มันสำปะหลัง	143,198	2,296	348,446
ถั่วเหลือง	141,524	230	34,932
ถั่วเขียว	10,042	164	1,702
อ้อยโรงงาน	96,422	8,661	942,778
ปอแก้ว	8,508	281	1,976
พริกใหญ่	25,936	683	23,085
พริกเล็ก	22,138	759	22,250
ถั่วลิสง	21,142	219	4,505
ถั่วแดง	67,442	170	11,504
ฝ้าย	24,470	238	5,702
ลูกเดือย	49,885	389	21,994
ชิง	12,104	2,603	32,665
งาขาว	2,642	107	310
งาดำ	10,463	89	980

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเลย : 2535 หน้า 129 - 133

จากตารางที่ 12 พบว่าปริมาณของพืชเศรษฐกิจที่วัดจากปริมาณรวมสูงสุด 5 อันดับแรก โดยเรียงจากมากไปหาน้อยได้แก่ อ้อยโรงงาน, มันสำปะหลัง, ข้าวโพด, ข้าวเหนียว(นาดำ) และ ถั่วเหลือง

2. การปลูกสัตว์ (Livestock) การเลี้ยงสัตว์ของจังหวัดเลยส่วนใหญ่จะเลี้ยงไว้เพื่อการบริโภคในครัวเรือน ส่วนการเลี้ยงเพื่อไว้ขายจะมีน้อยเนื่องจากต้องลงทุนมากแต่ก็มีอยู่บ้าง โดยสามารถจำแนกการเลี้ยงในเชิงพาณิชย์ตามชนิดของสัตว์ดังนี้ คือ

- ฟาร์มเลี้ยงโค	20	ตัวขึ้นไป	จำนวน	451	แห่ง
- ฟาร์มเลี้ยงสุกร	50	ตัวขึ้นไป	จำนวน	70	แห่ง
- ฟาร์มเลี้ยงไก่	200	ตัวขึ้นไป	จำนวน	19	แห่ง
- ฟาร์มกระบือ	20	ตัวขึ้นไป	จำนวน	74	แห่ง

สำหรับในปี พ.ศ.2535 การเลี้ยงสัตว์รวมของจังหวัดเลย จำแนกได้ตามชนิดของสัตว์คือ โค 72,885 ตัว กระบือ 40,203 ตัว สุกร 21,531 ตัว เป็ด 90,669 ตัว และไก่ 324,061 ตัว

3. การประมง (Fisheries) เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาตั้งแต่การประกอบอาชีพประมง จึงมีเฉพาะตามแม่น้ำลำคลองธรรมชาติ ซึ่งมีขนาดเล็กเท่านั้น ไม่มีแม่น้ำหรือแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ที่จะทำการประมง หรือ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้มีเพียงพอต่อการบริโภคภายในจังหวัดได้ ส่วนใหญ่จึงนำเข้าสัตว์น้ำเพื่อการบริโภคจากจังหวัดใกล้เคียงและจังหวัดภาคกลางที่มีแหล่งเลี้ยงสัตว์น้ำสำคัญ ๆ การเลี้ยงสัตว์น้ำในจังหวัดเลยจึงมีขนาดเล็กและเพื่อไว้บริโภคในหมู่บ้าน หรือจำหน่ายในเขตใกล้เคียงเท่านั้น ซึ่งมีผู้ประกอบการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจำนวน 2,371 ราย ในพื้นที่รวม 2,332 ไร่ สัตว์น้ำที่จับได้ภายในจังหวัดจะจับตามแหล่งธรรมชาติและนำมาบริโภคเป็นส่วนใหญ่ที่เหลือจะทำเค็ม, ตากแห้ง และ ทำปลาร้า ซึ่งจะมีเพียงร้อยละ 5 ของทั้งหมด

4. ป่าไม้ (Forestry) ในอดีตจังหวัดเลยมีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ซึ่งมากไปด้วยไม้ชนิดต่าง ๆ ที่มีค่าและสำคัญต่อเศรษฐกิจของจังหวัดเลยแต่เนื่องจากการบุกรุกของประชาชนและการให้สัมปทานของรัฐที่มีต่อเอกชนและรัฐวิสาหกิจทำให้พื้นที่ป่าถูกทำลายไปอย่างมาก ถึงแม้ว่าปัจจุบันได้ยกเลิกสัมปทานทำไม้แล้ว ตามพระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2489 ในปี พ.ศ.2532 แต่สภาพป่าไม้ก็ยังถูกทำลายจากการบุกรุกของประชาชนและนายทุนผู้มี

อิทธิพลทำให้พื้นที่ป่าในจังหวัดเลยลดลงเป็นจำนวนมากในเวลาอันรวดเร็วตามข้อมูลในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 พื้นที่ป่าไม้ที่มีอยู่จริงและที่ถูกบุกรุกของจังหวัดเลยในปี พ.ศ.2536

ลำดับที่	ชื่อป่าไม้	เนื้อที่ ไร่	ประกาศตามกฎหมาย ฉบับปี พ.ศ.	เนื้อที่ป่าถูก บุกรุก (ไร่)
1.	ป่าโคกหินนกยูง	19,968	ฉ.111 (พ.ศ.2509)	70 %
2.	ป่าภูหงส์	21,725	ฉ.120 (พ.ศ.2509)	60 %
3.	ป่าโคกใหญ่	41,600	ฉ.129 (พ.ศ.2509)	55 %
4.	ป่าดงช้างทอง,ป่าดงหนองไผ่ ป่าดงผาสายยอด	195,437	ฉ.139 (พ.ศ.2509)	80 %
5.	ป่าภูช้างและป่าภูนกกก	50,812	ฉ.150 (พ.ศ.2509)	80 %
6.	ป่าภูเป้อย	45,000	ฉ.214 (พ.ศ.2510)	10 %
7.	ป่าโคกผาดำ ป่าโคกหนองข่า ป่าภูบ่อปิด	403,288	ฉ.353 (พ.ศ.2511)	72 %
8.	ป่าห้วยอีเลิศ	3,163	ฉ.412 (พ.ศ.2512)	93 %
9.	ป่าดงชำแมงนาว	23,875	ฉ.424 (พ.ศ.2512)	20 %
10.	ป่าภูหลวงและป่าภูหอ	235,937	ฉ.643 (พ.ศ.2517)	55 %
11.	ป่าห้วยปูนและป่าภูแผงม้า	8,002	ฉ.697 (พ.ศ.2517)	40 %
12.	ป่าโคกภูเหล็ก	536,637	ฉ.749 (พ.ศ.2518)	62 %
13.	ป่าภูเขาแก้วและป่าดงปากชม	853,500	ฉ.750 (พ.ศ.2518)	65 %
14.	ป่าภูห้วยหมาก ภูหอ ภูบ่อปิด	91,662	ฉ.870 (พ.ศ.2522)	60 %
15.	ป่าภูค้อ ภูกระแต	231,250	ฉ.897 (พ.ศ.2533)	56 %
16.	ป่าดงขุนแคม โคกใหญ่ ภูเป้อย และป่าลาดค่าง	340,019	ฉ.928 (พ.ศ.2524)	54 %

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อป่าไม้	เนื้อที่ ไร่	ประกาศตามกฎหมาย ฉบับปี พ.ศ.	เนื้อที่ป่าถูก บุกรุก (ไร่)
17.	ป่าภูเป็ล้อย ภูชี้เต้า ภูเรือ	949,000	จ.1041 (พ.ศ.2527)	58 %
18.	ป่าดงซำผักกาด	5,391	จ.1062 (พ.ศ.2527)	100 %
19.	ป่าภูผาขาว ภูผายา	127,500	จ.1101 (พ.ศ.2528)	78 %
20.	ป่าห้วยส้ม ป่าภูผาแดง	204,188	จ.1206 (พ.ศ.2530)	76 %

ที่มา : สำนักงานป่าไม้จังหวัดเลย

นอกจากพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจำนวน 4,387,954 ไร่แล้วจังหวัดเลยยังมีพื้นที่อุทยานแห่งชาติอีก 3 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติภูกระดึง พื้นที่ 217,575 ไร่ อุทยานแห่งชาติภูเรือ พื้นที่ 75,525 ไร่ และอุทยานแห่งชาติ ภูหินร่องกล้า พื้นที่ 52,400 ไร่ และรวมกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวงซึ่งมีพื้นที่ 530,000 ไร่ รวมพื้นที่ป่าในจังหวัดรวมทั้งหมด 5,187,929 ไร่

ภาคอุตสาหกรรมและเหมืองแร่

ก.ภาคอุตสาหกรรม

ภาคอุตสาหกรรม ในจังหวัดเลย การประกอบการอุตสาหกรรม มีจำนวนไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่เน้นหนักการใช้แรงงานโดยสามารถแยกได้ตามตารางที่ 14

ตารางที่ 14 โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดเลย ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2535

ลำดับที่	ประเภทกิจการ	จำนวน โรงงาน	จำนวน คนงาน	เงิน
1.	อบเมล็ดพืช	2	92	35,900,000
2.	สีลูกเต๋อย	1	5	470,000
3.	ทึบผ้า	15	399	15,563,000
4.	ไม้ บด ย่อยหิน	2	67	4,300,000
5.	ร่อน หรือคัดทราย	1	5	360,000
6.	ดูดทราย	3	16	1,473,000
7.	ทำลูกชิ้น	1	3	500,000
8.	ทำไอศกรีม	1	6	1,050,000
9.	อาหารบรรจุกระป๋อง	1	182	23,100,000
10.	สีข้าว	492	540	65,283,200
11.	ทำมันเส้น	5	57	13,254,500
12.	ทำขนมปัง	1	21	492,500
13.	ทำเส้นก๊วยเตี๋ยว	3	16	2,138,000
14.	ทำน้ำแข็ง	4	21	6,470,000
15.	ย้อมผ้า	1	7	1,550,000
16.	เลื่อยไม้	4	382	17,850,000
17.	วงกบ บานประตู	3	54	1,545,000
18.	ทำไม้ตะเกียบ	1	65	35,600,000
19.	ทำเครื่องเรือนจากไม้	1	12	1,650,000
20.	พิมพ์สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	2	11	6,900,000
21.	ทำเตาดินเผา	1	10	405,000

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ลำดับที่	ประเภทกิจการ	จำนวน โรงงาน	จำนวน คนงาน	เงินลงทุน บาท
22.	ทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต	12	63	7,106,500
23.	อัดเศษโลหะ	1	13	1,320,000
24.	กลึงและเชื่อมโลหะ	5	32	10,640,000
25.	ผลิตดัดแปลงเครื่องยนต์	1	12	4,750,000
26.	ผลิตและซ่อมเครื่องจักรการเกษตร	2	4	760,000
27.	ผลิตและซ่อมแซมชิ้นส่วนรถยนต์	1	3	550,000
28.	บรรจุแก๊ส	2	5	4,700,000
29.	ทำห้องเย็น	1	3	2,150,000
30.	ซ่อมเครื่องยนต์	1	5	380,000
31.	ซ่อมรถยนต์	4	31	21,595,000
	รวม	575	2,142	289,805,700

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเลย

จากตารางที่ 14 จะเห็นได้ว่าจังหวัดเลยมีโรงงานทั้งหมด 575 โรงงาน โดยมีโรงสีข้าวจำนวนมากที่สุดคือ 492 โรง รองลงไปคือ โรงหีบฝ้ายจำนวน 15 โรง ทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต จำนวน 12 โรงงาน นอกจากนั้นมีจำนวนตั้งแต่ 5 โรงและต่ำกว่า จากโรงงานทั้งหมด จะเห็นว่าส่วนใหญ่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่อาศัยวัตถุดิบที่เป็นสินค้าการเกษตรหรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมการเกษตร

ข. เหมืองแร่

เหมืองแร่จังหวัดเลยมีแหล่งแร่ธรรมชาติจำนวนมากทั้งแหล่งแร่ที่ดำเนินการผลิตอยู่ และเป็นแหล่งแร่สำรอง โดยมีแร่ที่สำคัญเช่น มังกานีส ถ่านหิน แกรไฟท์ แบไรท์ แอนทราไซด์ และแร่ทองคำ เป็นต้น โดยพบกระจายทั่วไปในอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดเลย ปริมาณการผลิตแร่ของจังหวัดเลย ในช่วงปี 2532 - 2534 มีรายละเอียดดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ปริมาณการผลิตแร่ของจังหวัดเลย ปี 2532 - 2534 จำแนกตามบริษัทที่ผลิต สถานที่ผลิตและชนิดของแร่

บริษัท	สถานที่ผลิต	ชนิดแร่	ปริมาณการผลิต (เมตริกตัน)		
			2532	2533	2534
บริษัท ปากชมแบไรต์ จำกัด	ต.ปากชม	แบไรต์	ตลอดปี รวม 380	ตลอดปี รวม 350	ถึงตุลาคม 3,800
	อ.ปากชม				
บริษัท สยามแกรไฟท์เลย จำกัด	ต.นาด้วง	ถ่านหิน	10,116	20,600	ถึงตุลาคม 6,000
	อ.นาด้วง				
บริษัทวิริยะอุตสาหกรรม จำกัด	ต.บุษมี	แมงกานีส	-	-	ถึง มิ.ย. 1,060
	อ.เซียงคาน				
วราภรณ์ พรหมมา	ต.บุษมี	หินประดับ	-	-	ถึง มิ.ย. 440
	อ.เซียงคาน				
ห้างหุ้นส่วนจำกัด เต็งเจียมเล็ง	ต.กกตู	แกรนิต	-	-	ถึง มิ.ย. 390
	อ.เมือง				
บริษัทเมืองเลยสามัคคีแกรนิต (2530) จำกัด	ต.กกตู	แกรนิต	-	701	ถึง มิ.ย. 4,600
	อ.เมือง				

ตารางที่ 15 (ต่อ)

บริษัท	สถานที่ผลิต	ชนิดแร่	ปริมาณการผลิต(เมตริกตัน)		
			2532	2533	2534
ห้างหุ้นส่วนจำกัด เกียรติ รัตพงษ์	ต.กกตุ๋ อ.เมือง	หินประดับ แกรนิต	207	1,050	ถึง มิ.ย. 610
บริษัท โทลด์โคเวต้า จำกัด	ต.กกตุ๋ อ.เมือง	หินแกรนิต	-	558	ถึง มิ.ย. 283
ห้างหุ้นส่วน จำกัด เลยแกรนิต	ต.นาแกม อ.เมือง	แกรนิต	-	-	
บริษัท PP and S แบไรต์ไมนิ่ง จำกัด	ต.นาแกม อ.เมือง	เหล็ก, แกรนิต	-	1,419	ถึง มิ.ย. 726
บริษัท สกลสำเร็จ จำกัด	ต.กกตุ๋ อ.เมือง	หินแกรนิต	-	69	-
ห้างหุ้นส่วนจำกัด เลขวิสุทธิ	ต.ปากชม อ.ปากชม	แบไรต์	-	350	ถึง มิ.ย. 3,000
บริษัทปากชมแบไรต์ จำกัด	ต.ปากชม อ.ปากชม	แบไรต์	-	2,885	-
บริษัท Ramd S Prop Paty จำกัด	ต.นาอ้อ อ.เมือง	แบไรต์	-	2,497	ถึง มิ.ย. 59,634
วัชรินทร์ เกตะวันดี	ต.นาอ้อ อ.เมือง	แบไรต์	-	2,813	ถึง มิ.ย. 13,772
รวม			10,703	33,292	90,604

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรณีจังหวัดเลย, 2534

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่าปริมาณการผลิตแร่ในจังหวัดเลย ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากปริมาณการผลิต 10,703 เมตริกตัน ในปี 2532 และได้มีการเพิ่มขึ้นเป็น 90,604 เมตริกตันในปี 2534 หรือคิดเป็น 8.5 เท่า โดยมีชนิดของแร่ที่สำคัญ เช่น แร่แบไรต์ แกรนิต แมกกาไนส์ เหล็ก และถ่านหิน

ภาคการบริการ จำแนกออกเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังนี้ คือ

1. พาณิชยกรรมและการตลาด
2. สถาบันการเงิน
3. การท่องเที่ยว

1. พาณิชยกรรมและการตลาด ในปี 2535 ภาวะการค้าโดยทั่วไปไม่ดีขึ้นเนื่องจากราคาสินค้าเกษตรบางชนิดมีปัญหา จึงทำให้รายได้ของเกษตรกรไม่แน่นอน ส่วนการค้าชายแดนเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ช่วยให้ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดขยายตัว และเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะประชาชนตามแนวชายแดน แต่การค้าชายแดนไม่ค่อยแจ่มใสเนื่องจากปัญหาการเมืองภายในประเทศลาว แต่มีสินค้าบางอย่างที่นำเข้าจากลาว เช่น ข้าวโพดฝ้าย งา ไม้ไผ่ ถั่ว และสมุนไพรต่าง ๆ ส่วนทางลาวจะซื้อสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ผงซักฟอก สบู่ ยาสีฟัน เป็นต้น และมีบางส่วนทำการลักลอบซื้อขายซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ห้ามนำเข้าออก เช่น วัสดุก่อสร้าง ข้าวสาร และ เครื่องจักร โดยราคาสินค้าจะเคลื่อนไหวไปตามดัชนีราคาผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภคภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงปี 2530 - 2535

ปี (พ.ศ.)	2530	2531	2532	2533	2534	2535
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	1.9	3.9	3.1	4.4	5.8	6.6

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

จากตารางที่ 16 ดัชนีราคาสินค้าของผู้บริโภคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นถึง 3.5 เท่าภายในช่วงเวลา 6 ปี และราคาสินค้าที่สำคัญในเมืองเลยก็ จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันดังข้อมูลในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ความเคลื่อนไหวของราคาสินค้าในจังหวัดเลย ปี 2530 - 2535

ชนิดสินค้า	ราคาเฉลี่ย (บาท)						
	หน่วย	2530	2531	2532	2533	2534	2535
หมวดอาหาร							
ข้าวสารเจ้า 5% หอมมะลิ	5 กก.	40	47.90	52.50	51-53	53-55	55-57
ข้าวสารเจ้า 5% เจ้าแดง	"	35	44.40	50	48-50	51-53	53-55
ข้าวสารเหนียว 10% เมล็ดยาว	"	35	33	37	37-39	42-45	45-48
เนื้อวัว (เนื้อสัน)	1 กก.	55	58.33	65	67	70	70
เนื้อหมู (เนื้อแดง)	"	45	47.90	50	49	60	60-65
มันแข็ง มันเปลว	"	22	23.75	25	22	25	25
ไก่สด	"	25	27.83	28	27	35	37
ปลาช่อนสด	"	45	44.17	45	55-60	65-70	70-80
ปลาดุกสด	"	40	40.21	40	35-40	32-35	40-45
ไข่ไก่สด	10 ฟอง	14	14.40	16	15-18	15-18	15.50
ไข่เป็ดสด	"	15	15.40	17	17-20	17-20	17.50
สุกรมีชีวิต (100 กก. ขึ้นไป)	1 กก.	-	-	-	-	27-28	30-32
สุกรมีชีวิต ต่ำกว่า 100 กก	"	-	-	-	-	23-24	28-29

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ชนิดสินค้า	ราคาเฉลี่ย (บาท)						
	หน่วย	2530	2531	2532	2533	2534	2535
หมวดสินค้าพืชไร่							
ข้าวโพด	1 กก.	-	-	-	-	2.30	3.09
ถั่วเหลือง	"	-	-	-	-	7.88	8.06
ถั่วดำ	"	10	8.50	9	8.50	8.50	8.90
มันสด	"	-	-	-	-	0.85	0.65
มันเส้น	1 กก.	-	-	-	-	1.86	1.57
ลูกเดือย	"	-	-	-	-	7.50	4.15
ปอแก้วฟอก	"	-	-	-	-	6.50	7.56
ฝ้าย	"	-	-	-	-	12	10.50
พริกใหญ่	"	-	-	-	-	16.50	10
พริกเล็ก	"	-	-	-	-	14	9
พริกแห้ง	"	80	38.83	40	30-33	60-80	62
หัวหอมแห้ง	"	20	15.42	20	20-21	20-25	18
หัวกระเทียมแห้ง	"	40	30.83	25	30	28-30	32
หมวดวัสดุก่อสร้าง							
เหล็กเส้น 2 ทนเต็ม	เส้น	25	27	30	34.75	32	-
เหล็กเส้น 3 ทนเต็ม	"	50	59	69	73.50	70	72-75
เหล็กเส้น 4 ทนเต็ม	"	90	103.7	115	125.58	120	125
ตะปู ขนาด 1 นิ้ว	กก.	-	-	-	-	20-22	22-25

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ชนิดสินค้า	ราคาเฉลี่ย (บาท)						
	หน่วย	2530	2531	2532	2533	2534	2535
ตะปู ขนาด 2 นิ้ว	"	-	-	-	-	20-22	22-25
ตะปู 1+16	"	22	25	25	30	30	-
ปูนซีเมนต์ตราเสือ	ถุง	69	68.75	69	82.5	85	87
ปูนซีเมนต์ตราช้าง	"	-	-	-	-	95	95
อิฐมอญ	ก้อน	0.55	0.35	0.35	0.50	0.50	0.60
กระเบื้องมุงหลังคา	แผ่น	34	35	35	35.46	36	-
สังกะสีลูกฟูกตราสามดาว ขนาด 2.5 ฟุต	ฟุต	7	7	7.20	9.45	9.60	-
หิน	ลบเมตร	-	-	-	-	280	350
ทรายหยาบ	"	-	-	-	-	150	160
ทรายละเอียด	"	-	-	-	-	150	160
ไม้ยาง ไม้พื้น 1"+6"	ฟุต ³	170	240	250	292	290	320
ไม้เนื้อแข็ง ไม้พื้น 1"+6"	"	230	260	270	321	320	350
ไม้ยาง ไม้ฝา 1/2"+6"	"	190	180	200	220	200	220
ไม้เนื้อแข็ง 1/2"+6"	"	230	200	220	230	220	250
หมวดวัสดุเชื้อเพลิง							
น้ำมันก๊าด	ลิตร	6.56	6.56	6.56	7.41	7.84	7.58
น้ำมันเบนซินธรรมดา	"	8.64	8.57	8.19	9.07	9.50	9.07
น้ำมันเบนซินชนิดพิเศษ	"	9.34	9.27	8.89	9.77	10.10	9.74

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ชนิดสินค้า	ราคาเฉลี่ย (บาท)						
	หน่วย	2530	2531	2532	2533	2534	2535
น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว	"	6.74	6.71	6.64	7.32	8.27	8.29
ไม้ขีดไฟ	กลั๊ก	0.75	0.75	0.75	0.90	1.00	1.00
ถ่านไม้เบญจพรรณ	กก.	5	5	10	10	10	10
แก๊สหุงต้ม (11.5 กก.)	"	150	140	140	153.33	157	157
หมวดของใช้จำเป็น							
น้ำตาลทรายขาว(ธรรมดา)	1 กก.	12	12	12	12	12.50	13
นมข้นหวาน (ตราหมี)	กระป๋อง	12	12	12.50	14.50	14.25	14.75
น้ำมันพืชกิน (1 ลิตร)	ขวด	25	29.92	30	31	27-31	31
สบู่ล้างพิเศษ (85 กรัม)	ก้อน	5	5.08	6	7	7	7
ผงซักฟอกบริส (600 กรัม)	กล่อง	-	-	-	-	25	27
ยาสีฟันคอลเกต(200 กรัม)	หลอด	30	30.25	30	30	30	32

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเลย

สำหรับการค้าชายแดนไทย - ลาวมีแนวโน้มลดต่ำลง เนื่องจากปัญหาการเมืองภายในของลาวทำให้มูลค่าสินค้าที่ค้าชายชายแดนต่ำลงตามตารางที่ 18

ตารางที่ 18 การค้าชายแดนไทยลาวจำแนกรายสินค้าของด่านศุลกากร อำเภอ เชียงคาน

(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	2534	2535	อัตราเปลี่ยนแปลง (%)
สินค้าออก	1.0	0.3	(70.0)
- สินค้าอุปโภค บริโภค	1.0	0.3	(70.0)
สินค้าเข้า	1.6	0.7	(56.3)
- ไม้แปรรูป	1.3	0.6	(53.8)
- อื่น ๆ	0.3	0.1	(66.7)
ดุลย์การค้า	(0.6)	(0.4)	

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากตารางที่ 18 มูลค่าการค้าชายแดนไทย - ลาว ลดต่ำลงเรื่อย ๆ แต่เนื่องจากการค้าชายแดนไทยลาวมีหลายจุดและมีการลักลอบค้าขายกันมากทำให้มูลค่าการค้าชายแดนต่ำกว่าปกติ

สภาพการค้าของจังหวัดเลยขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการและจำนวนผู้บริโภคนั้น ส่วนของผู้ประกอบธุรกิจการค้าในจังหวัดเลยสามารถจำแนกได้ตามตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ผู้ประกอบธุรกิจการค้าและบริการที่ได้จดทะเบียนตั้งใหม่และคงอยู่ ณ
สิ้นปี

ประเภท	2531	2532	2533	2534	2535
1. จดทะเบียนใหม่					
<u>บุคคลธรรมดา</u>					
- ทะเบียนพาณิชย์	*	*	*	*	*
<u>นิติบุคคล</u>					
- บริษัท จำกัด	7	11	15	17	19
- ห้างหุ้นส่วนจำกัด	3	13	14	22	35
- ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	-	-	-	-	-
2. คงอยู่ ณ สิ้นปี					
<u>บุคคลธรรมดา</u>					
- ทะเบียนพาณิชย์	*	*	*	*	*
<u>นิติบุคคล</u>					
- บริษัทจำกัด	64	75	90	106	121
- ห้างหุ้นส่วนจำกัด	182	195	209	229	256
- ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	2	2	2	2	2

หมายเหตุ 1 หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจการค้าในจังหวัดเลยที่ยังไม่ได้จดทะเบียน

* หมายถึง ไม่มีการรวบรวมข้อมูลไว้

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเลย

ย่านการค้าของจังหวัดเลยส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเขตเมืองที่เป็นแหล่งชุมชนหนาแน่น มีการคมนาคมสะดวกเหมาะแก่การกระจายสินค้าไปสู่ผู้บริโภค ย่านการค้าที่ใหญ่ที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองเลย ซึ่งเป็นที่พักสินค้าและกระจายสู่อำเภอต่าง ๆ ในบางส่วนหรือบางครั้งตัวแทนจำหน่าย

สินค้าจะนำสินค้ามาส่งให้แก่ร้านค้าทั่วไปตามอำเภอต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภค บริโภคที่จำเป็นแก่การดำรงชีพ ผู้ประกอบการค้ารายย่อยที่อยู่ตามอำเภอต่าง ๆ จะมารับช่วงต่อสินค้าจากร้านขนาดใหญ่ในเมือง ซึ่งจะเป็นร้านค้าที่จำหน่ายปลีกด้วย แต่จะจำหน่ายในราคาที่ต่ำกว่าราคาในท้องตลาดทั่วไปและไม่ถึงกับเป็นร้านค้าส่งโดยตรง ร้านค้าประเภทนี้ในเขตอำเภอเมืองเลยมีอยู่เพียง 2 - 3 แห่งเท่านั้น ช่องทางการค้าที่สำคัญในปัจจุบันสำหรับสินค้าอุปโภค บริโภคที่จำเป็นแก่การครองชีพจำพวกของใช้ในครัวเรือนเสื้อผ้า มักจะมีพ่อค้าเร่มาสินค้าไปส่งตามตำบลหมู่บ้านและมีการจัดจำหน่ายชั่วคราวในรูปของตลาดสดตามสถานที่ชุมชน แต่มีการจัดขึ้นเป็นประจำโดยปกติเดือนละครั้งหรือสัปดาห์ละครั้งทำให้ผู้บริโภคสามารถจับจ่ายใช้สอยได้โดยสะดวกรวดเร็วโดยไม่ต้องพึ่งตลาดในเมือง

สำหรับสินค้าเกษตรกรรมที่สำคัญนั้นแหล่งการค้าส่วนใหญ่ จะอยู่ในเขตที่มีการเพาะปลูกหรือมีวัตถุดิบที่มีการคมนาคมสะดวกขนส่งสินค้าได้ง่าย เช่น โรงหีบฝ้าย จะตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง อำเภอเชียงคาน ซึ่งจะเป็นแหล่งปลูกฝ้ายที่สำคัญ โรงงานมันเส้นหรือลานมัน จะตั้งอยู่ในเขตอำเภอเชียงคาน อำเภอวังสะพุง อำเภอภูกระดึง เนื่องจากมีพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังมาก ส่วนไซโลหรือร้านรับซื้อพืชไร่ที่ส่วนใหญ่รับซื้อข้าวโพด ถั่วเหลือง จะตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง อำเภอวังสะพุง แม้ว่าพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดและถั่วเหลืองจะมีกระจายอยู่โดยทั่วไปแต่ในเขตที่มีการเพาะปลูกมากและการคมนาคมสะดวก รวมทั้งยังเป็นจุดศูนย์กลางทางการค้าอีกด้วย การค้าสินค้าเกษตรกรรมส่วนใหญ่แล้ว จะมีพ่อค้าท้องถิ่น หรือพ่อค้าคนกลางเป็นผู้เข้าไปรวบรวมสินค้าในพื้นที่ แล้วจึงนำมาส่งให้แก่ร้านรับซื้อพืชไร่ โรงงานหรือไซโลอีกต่อหนึ่ง จึงทำให้แหล่งการค้าสินค้าเกษตรกรรมมักจะตั้งอยู่ในเขตเมืองหรือแหล่งชุมชนหนาแน่นต่าง ๆ

การเงินการธนาคาร

สถาบันการเงินในระบบของจังหวัดเลยส่วนใหญ่จะเป็นธนาคาร และ บริษัทประกันภัย ประกันชีวิต สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตร และสถานธนาบาลแต่ส่วนใหญ่ของปริมาณเงินที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจของจังหวัดเลยจะขึ้นอยู่กับธนาคารพาณิชย์และธนาคารเฉพาะอย่างซึ่งจังหวัดเลย มีธนาคารพาณิชย์ 8 ธนาคาร 14 สาขา ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ 2 สาขา ธนาคารกรุงศรีอยุธยา 2 สาขา ธนาคารกสิกรไทย 3 สาขา ธนาคารทหารไทย 1 สาขา

ธนาคารไทยพาณิชย์ 2 สาขา และธนาคารมหานคร 1 สาขา นอกจากนี้ยังมีธนาคารเฉพาะ
 อย่างของรัฐคือ ธนาคารออมสิน 4 สาขา และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 3
 สาขาดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 การเปิดสาขาของธนาคารพาณิชย์ในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดเลย

ธนาคาร	ก่อน2530	2530	2531	2532	2533	2534	2535
กรุงเทพ	อ.เมือง	-	-	-	-	-	-
	อ.วังสะพุง	-	-	-	-	-	-
กรุงเทพพานิชย์	อ.เมือง	-	-	-	-	-	-
กรุงเทพ	อ.เมือง	-	-	-	อ.ด่านซ้าย	-	-
กรุงศรีอยุธยา	-	-	-	-	-	อ.ปากชม	อ.เมือง
กสิกรไทย	อ.เมือง	-	-	-	-	-	-
ทหารไทย	อ.วังสะพุง	-	-	-	อ.เชียงคาน	-	-
	อ.เมือง	-	-	-	-	-	-
ไทยพาณิชย์	อ.วังสะพุง	-	-	-	-	อ.เมือง	-
มหานคร	อ.เมือง	-	-	-	-	-	-

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สำหรับการประกันภัยและประกันชีวิตในจังหวัดเลยมี 9 แห่ง 10 สาขา 1 สำนักงาน
 ตัวแทน คือ บริษัทกรุงเทพประกันชีวิตจำกัด สาขาเลย บริษัทประกันชีวิตศรีอยุธยาจำกัด สาขา
 เลย บริษัทเมืองไทยประกันชีวิตจำกัด สาขาเลย บริษัทภาคเหนือประกันภัยจำกัด สาขาเลย บริษัท
 ไทยประกันชีวิตจำกัด สาขาเลย สาขาวังสะพุง สาขาเชียงคาน บริษัทไทยประสิทธิประกันภัย
 จำกัด สาขาเลย บริษัทไทยพาณิชย์ประกันชีวิตจำกัด สาขาเลย บริษัทไทยสมุทรพาณิชย์ประกันภัย
 จำกัด สาขาเลย และสำนักงานตัวแทนของบริษัทอเมริกันอินเตอร์เนชันแนลแอสซิวรันส์ จำกัด

นอกจากนี้ยังมีสถาบันการเงินอื่น ๆ ที่สำคัญคือสหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตรและ
 สถานธนาบาลซึ่งสถาบันการเงินเหล่านี้มีบทบาทในการเพิ่ม หรือลดปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ
 ของจังหวัดเลย แต่บทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงิน ยังขึ้นอยู่กับธนาคารพาณิชย์โดย
 สามารถจำแนกปริมาณการหมุนเวียนของเงิน โดยผ่านธนาคารดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ปริมาณเงินที่ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดเลยในปี 2530-2535

ปี (พ.ศ.)	2530	2531	2532	2533	2534	2535
ปริมาณเงินฝาก	1,054.0	1,278.2	1,537.3	1,960.6	2,418.3	2,990.2
ปริมาณสินเชื่อ	841.1	1,136.1	1,391.4	1,860.4	2,027.9	2,352.2
อัตราส่วนสินเชื่อ/เงินฝาก (%)	79.83	88.88	90.51	94.89	83.86	78.66

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 22 ปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์จำแนกตามวัตถุประสงค์

หน่วย : ล้านบาท

วัตถุประสงค์	2530	2531	2532	2533	2534	2535
เกษตร	164.5	205.7	237.8	314.0	341.1	373.2
เหมืองแร่	7.1	4.6	4.7	7.7	9.8	10.6
อุตสาหกรรม	97.0	127.0	129.2	165.5	168.8	180.4
รับเหมาก่อสร้าง	35.9	42.2	49.5	72.3	91.5	84.7

ตารางที่ 22 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	2530	2531	2532	2533	2534	2535
การพาณิชย์	379.8	470.9	529.6	705.8	774.1	923.3
ธนาคารและสถาบันการเงิน อื่น ๆ	15.3	38.5	47.9	87.0	51.0	84.8
ธุรกิจเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	2.8	2.9	5.4	3.3	4.4	13.7
สาธารณูปโภค	1.4	0.8	2.6	5.9	5.4	6.3
การบริการ	25.3	29.6	56.2	70.1	76.6	79.3
การบริโภคนส่วนบุคคล	112.3	213.9	328.5	428.8	505.2	595.9
รวม	841.1	1,136.1	1,391.4	1,860.4	2,027.9	2,352.2

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การท่องเที่ยว

จังหวัดเลย เป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ทำให้ปริมาณการท่องเที่ยว ในจังหวัดเลยมีจำนวนมากแต่เนื่องจากการคมนาคมไม่ค่อยจะสะดวก ทำให้ปริมาณนักท่องเที่ยวลดลง ประกอบกับบริการพื้นฐานทางด้านการท่องเที่ยวยังมีข้อจำกัดอยู่มาก ทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวไม่ขยายตัวเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างมาก จะเป็นปัจจัยดึงดูดให้ธุรกิจการท่องเที่ยวขยายตัวได้อย่างมากในอนาคต ทรัพยากรการท่องเที่ยวในจังหวัดเลย มีจำนวนทั้งหมด 96 แห่ง โดยจำแนกออกได้ 5 ประเภทตามตารางที่ 24

ตารางที่ 23 แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเลย

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ	62	64.58
แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี	12	12.50
แหล่งท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรม	14	14.58
แหล่งท่องเที่ยวด้านศิลปกรรม	4	4.17
แหล่งท่องเที่ยวด้านกิจกรรมการผลิต	4	4.17
รวม	96	100.00

จากตารางที่ 23 แสดงให้เห็นว่าทรัพยากรท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ รองลงมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี และแหล่งท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรม โดยคิดเป็นร้อยละ 64.58, 14.58 และ 12.50 ตามลำดับ ซึ่งสามารถจำแนกตามรายอำเภอได้ตามตารางที่ 24 โดยมีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวกระจายอยู่ตามอำเภอในจังหวัดเลย โดยกระจายอยู่ในอำเภอเมืองมากที่สุด รองลงไปได้แก่อำเภอด่านซ้าย อำเภอเชียงคาน อำเภอภูหลวง และอำเภออื่นๆ ดังรายละเอียดในแผนที่ 9 โดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญดังต่อไปนี้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก.)

ตารางที่ 24 จำนวนแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ จำแนกตามรายอำเภอ

(หน่วย : แห่ง)

ประเภท	อำเภอ												รวม
	เมือง	วังสะพุง	เขียงคาน	ภูกระดัง	ท่าลี่	ปากชม	ภูเรือ	ด่านซ้าย	นาแห้ว	นาด้วง	ภูหลวง	ผาขาว	
1.แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ	6	3	2	7	4	4	6	7	2	7	11	3	62
2.แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี	1	2	3	-	1	-	-	3	2	-	-	-	12
3.แหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมประเพณี	4	2	5	-	1	-	-	2	-	-	-	-	14
4.แหล่งท่องเที่ยวด้านศิลปกรรม	1	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	4
5.แหล่งท่องเที่ยวด้านกิจกรรมการผลิต	1	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	4
รวม	13	8	11	7	6	5	7	12	5	8	11	3	96

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติประกอบด้วย

- อุทยานแห่งชาติภูกระดึง
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง
- อุทยานแห่งชาติภูเรือ
- แก่งคุดคู้
- แก่งโขงหาดโขง

แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ได้แก่

- พระธาตุศรีสองรัก

แหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมประเพณี ได้แก่

- งานประเพณีผีตาโชน
- งานดอกฝ้ายบานที่เมืองเลย

นอกจากจังหวัดเลยจะมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่สมบูรณ์แล้วยังมีปัจจัยเสริมอื่น ๆ ที่ทำให้การท่องเที่ยวได้มีการขยายตัวปัจจัยเสริมเหล่านั้นได้แก่

- ศูนย์บริการการท่องเที่ยวมีอยู่ทั้งหมด 3 แห่งด้วยกัน คือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูกระดึง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูเรือ และส่วนการบริหารท่องเที่ยวอำเภอวังสะพุง ศูนย์บริการเหล่านี้มีหน้าที่โดยรวม คือ บริการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดเลย

- ที่พักในจังหวัดเลยมีที่พักไว้รองรับนักท่องเที่ยวที่จะค้างคืนในจังหวัดเลย จำนวน 18 แห่ง ตามตารางที่ 93 (ภาคผนวก ก.) ดังนี้

อำเภอเมือง จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ โรงแรมภูหลวงไฮเต็ล โรงแรมคิงส์ โรงแรมไทยอุดม โรงแรมเมืองฝ้าย โรงแรมศรีสวัสดิ์ โรงแรมดีภักดี และเมืองเลยเกสเฮาส์

อำเภอเชียงคาน 4 แห่ง ได้แก่ โรงแรมอานาจศิริ โรงแรมพูนสวัสดิ์ โรงแรมสุขสมบูรณ์ และโรงแรมชีวิวิทย์

อำเภอวังสะพุง 2 แห่ง ได้แก่ โรงแรมวังสำราญและวังสะพุงรีสอร์ท

อำเภอภูกระดึง 2 แห่ง ได้แก่ บ้านพักอุทยานแห่งชาติภูกระดึงและบ้านพักภูกระดึง

อำเภอภูเรือ 3 แห่ง ได้แก่ บ้านพักอุทยานแห่งชาติภูเรือภูเรือชาเล่ย์และภูเรือรีสอร์ท

ร้านอาหาร และ แหล่งบันเทิง เป็นปัจจัยเสริมอีกอย่างหนึ่งที่มีไว้รองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งมีทั้งอาหารพื้นเมืองและอาหารสากลทั่วไป ตลอดจนแหล่งบันเทิงในยามค่ำคืนต่าง ๆ สามารถแยกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้ (ดูรายละเอียดภาคผนวก ก.)

1. ร้านอาหารและภัตตาคาร 28 แห่ง
2. ไนท์คลับ คีอไฟซ์ฮอป และคาราโอเกะ 13 แห่ง
3. โรงภาพยนตร์ 5 แห่ง

ประวัติศาสตร์จังหวัดเลย

จังหวัดเลย เป็นจังหวัดเหนือสุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทางทิศเหนือของจังหวัดในเขตอำเภอนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย อำเภอภูเรือ อำเภอท่าลี่ อำเภอเชียงคาน และอำเภอปากชม โดยมีแม่น้ำเหือง และแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นอาณาเขต พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา หุบเขา เนินเล็ก ๆ โดยทั่วไป ซึ่งแตกต่างจากจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชาชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามที่ราบระหว่างเขาและเนินเขา ตามริมแม่น้ำเหือง ริมแม่น้ำโขง แม่น้ำเลย หรือแหล่งน้ำอื่น ๆ ทั่วไป ซึ่งมีลักษณะเป็นลำน้ำสายสั้น ๆ เช่น ลำน้ำหมาน ลำน้ำฮวย ลำน้ำसान ลำน้ำชม ฯลฯ ซึ่งพอจะลำดับความเป็นมาของจังหวัดเลยเป็นยุคได้ดังนี้

ยุคก่อนประวัติศาสตร์

การที่จังหวัดเลยมีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับซับซ้อน อันเกิดจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติมาหลายยุคหลายสมัย แต่ก็อาจกล่าวได้ว่า จังหวัดเลยเป็นชุมชนโบราณ ด้วยปรากฏหลักฐานทางโบราณคดีและโบราณวิทยา จากการศึกษาเรื่องราวก่อนประวัติศาสตร์ พบหลักฐานที่น่าสนใจหลายอย่าง เช่น พบรอยเท้าไดโนเสาร์ที่บริเวณเขาเตลีนบนภูหลวงเขตอำเภอภูเรือ เป็นรอยเท้าไดโนเสาร์จำพวกกินเนื้อเดินด้วยสองขาหลัง สูงประมาณ 3 เมตร เคยมีชีวิตอยู่เมื่อ 140 ล้านปีมาแล้ว (สุพจน์ พรหมมาโนช, 2534)

หลักฐานที่แสดงว่าจังหวัดเลยอาจเป็นชุมชนโบราณรุ่นแรก ๆ ก่อนประวัติศาสตร์ ได้ก็คือ การค้นพบแหล่งโบราณในเขตอำเภอเชียงคาน ถ้าผาม่อง อ.ภูกระดึง แหล่งภาพเขียนสีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ในเขตอำเภอเมือง อำเภอภูกระดึง และอำเภอวังสะพุง และจากหลักฐานการขุดค้นของเบยาร์ด (Do T.Noyord) พบเครื่องมือหินกะเทาะที่ทำมาจากหินกรวดแม่น้ำ เป็นส่วนใหญ่ มีทั้งหินตะกอน หินอัคนี และ หินแปร ซึ่งพบบริเวณริมแม่น้ำโขงเขตอำเภอเชียงคาน ในปี พ.ศ.2512 - 2517 ประมาณการอายุของแหล่งโบราณคดีที่เชียงคาน น่าจะมีอายุประมาณ 9,000 ปีมาแล้ว จึงน่าจะเป็นกลุ่มชนโบราณ ที่อาศัยอยู่ภายใต้ลักษณะสังคมล่าสัตว์หรือสังคมก่อนเกษตรกรรม ดำรงชีวิตอยู่โดยการล่าสัตว์ และ เก็บพืชพันธุ์ไม้เป็นอาหาร นอกจากนี้ยังพบเครื่องมือหินขัด เช่น ขวาน หินขัด กำไลหินขัด ซึ่ง เชื่อว่าเป็นกลุ่มชนที่ดำรงชีวิตอยู่ภายใต้สังคมเกษตรกรรมรู้จักการเพาะปลูก และพืชหลักที่สำคัญ คือ ข้าว เครื่องมือหินมีความประณีตสวยงาม และบางชุมชนยังมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องการตายถึงกับมีการใส่สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ดังกล่าว เป็นเครื่องใช้ให้เห็นว่าจังหวัดเลยมีชุมชนในสังคมก่อนเกษตรกรรมในระยะเริ่มแรก ต่อมาก็พัฒนาขึ้นเป็นสังคมเกษตรกรรม โดยอาจเป็นกลุ่มชนเดียวกันที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง หรืออาจจะอพยพเข้ามาก็ได้ (สุพจน์ พรหมมาโนช, 2534)

หลักฐานที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การพบภาพเขียนสีบริเวณถ้ำ รวม 10 แห่ง ในเขตจังหวัดเลย ซึ่งพบบนเทือกเขาหินปูน 6 แห่ง เทือกเขาหินทราย 3 แห่ง และหินแกรนิต 1 แห่ง เป็นส่วนที่แสดงให้เห็นว่ามีคนอาศัยอยู่ในลักษณะชุมชนโบราณสมัยก่อนประวัติศาสตร์ รวม 2,000-10,000 ปี มาแล้ว

ยุคประวัติศาสตร์

การค้นพบคนประวัติศาสตร์ในยุคต่อมานั้น ไม่สู้ชัดเจน แต่มีการค้นพบจารึกอักษรปัลลวะด้านข้างของใบเสมาหินทรายหลักหนึ่งที่อำเภอวังสะพุง เป็นอักษรที่ถ่ายทอดมาจากอดีตที่นิยมใช้กันมากในสมัยทวารวดีของไทย ราว พ.ศ.1100 ถึง พ.ศ.1600 ซึ่งเป็นการยืนยันว่ามีการใช้อักษรปัลลวะในจังหวัดเลยร่วมพันปีมาแล้ว (ตุนพล ไชยสินธุ์, 2533)

จากบทความของ สาร สารทัศนันท์ (2534) ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาและ เหตุการณ์เกี่ยวกับเมืองเลยไว้อย่างน่าสนใจ สรุปได้ว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเลยที่เป็น ชาวพื้นเมืองแท้นั้น มีสำเนียงภาษาพูดคล้ายประชาชน ในเขตอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ และคล้ายกับประชาชนในแขวงไซยบุรี รวมทั้งหลวงพระบาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภาษาพูดในแถบนี้จะต่างจากภาษาถิ่นอีสาน ใน จังหวัดอื่นอย่างเห็นได้ชัด จึงสันนิษฐานว่าเดิมประชาชนแถบนี้อาจอยู่ในแคว้นสิบสองจุไทย ตอนใต้ ของประเทศจีนแล้วอพยพลงมาตามลำน้ำโขงมาอยู่ในบริเวณอาณาจักรลานช้าง เรียกว่า "ไทยน้อย" อพยพเข้ามาก่อน พ.ศ. 1800 ซึ่งเป็นยุคก่อนตั้งสุโขทัย ซึ่งอาจจะมีการตั้งเมืองเล็ก เมืองน้อย กระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งปัจจุบันส่วนมากกลายเป็นเมืองร้าง ที่ทราบชื่อก็มีหลายเมือง เช่น เมือง ด่านขวา อยู่เขตอำเภอท่าลี่ เมืองนครหงส์ อยู่เขตอำเภอปากชม เมืองภูครั้ง เมืองภูท่ง ในเขต อำเภอภูเรือ เป็นต้น

สมัยกรุงศรีอยุธยา

สมัยกรุงศรีอยุธยา มีหลักฐานปรากฏชัดเจนในความสัมพันธ์ระหว่างกษัตริย์ไทย คือ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ที่ทรงทำสัญญาทางพระราชไมตรี กับพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช กษัตริย์ ผู้ครองกรุงศรีรัตนาคนหุต เพื่อป้องกันการรุกรานของพม่า โดยสร้างเจดีย์ "พระธาตุศรีสองรัก" ขึ้นตรงที่เขตแดนกึ่งกลาง ระหว่างแม่น้ำโขงกับแม่น้ำน่าน เมื่อปี พ.ศ. 2103 เสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2106 ปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภอด่านซ้าย เป็นที่เคารพสักการะของชาวเมืองเลย และประชาชน จังหวัดใกล้เคียง และจังหวัดเลยใช้องค์พระธาตุจำลองเป็นตราสัญลักษณ์อีกด้วย

ยุครัตนโกสินทร์ - ปัจจุบัน

หลักฐานการตั้งเมืองเลยหรือจังหวัดเลย เริ่มที่จะปรากฏชัดเจนเมื่อปี 2396 เมื่อ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พระยาท่ายน้ำออกมา สสำรวจเขตแขวงระหว่างเมืองหล่มสักและเมืองด่านซ้าย และได้พิจารณาภูมิประเทศบริเวณบ้าน แอ้ ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำเลย และมีประชากรหนาแน่น เหมาะสมที่จะตั้งเป็นเมือง จึงได้นำความ

ชั้นกราบบังคมทูล และได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเป็นเมือง เมื่อ วันที่ 2 กรกฎาคม พุทธศักราช 2396 และทรงแต่งตั้งให้ท้าวคำแสนเป็นหลวงศรีสงคราม เป็นเจ้าเมืองคนแรก ของเมืองเลย เพราะท้าวคำแสนได้ทำความดีความชอบในคราวไปรบศึกเมืองเขมรโดยในระยะ แรกทรงให้เมืองเลยขึ้นต่อเมืองหล่มสัก เพราะทรงเห็นว่า ขณะนั้นเมืองเลยมีขนาดเล็กอยู่

ในปี พ.ศ. 2440 ในสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปฏิรูปการปกครอง ใหม่ โปรดให้ตราข้อบังคับลักษณะปกครองหัวเมือง ร.ศ.116 เปลี่ยนระบบการปกครองให้เป็น แบบเทศบาล โดยแบ่งการบริหารราชการออกเป็นมณฑล เมือง อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ตามลำดับ และให้เมืองเลยขึ้นอยู่กับมณฑลอุดร ช่วงเริ่มแรกเมืองเลยประกอบด้วย 3 อำเภอคือ

1. อำเภอกุดป่อง
2. อำเภอท่าลี่
3. อำเภอนาลอก (ปัจจุบันเป็นหมู่บ้านหนึ่งของ ส.ป.ป.ลาว)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2450 กระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศยกฐานะของเมืองเลยขึ้น เป็นจังหวัด จนปัจจุบันจังหวัดเลยมีประชากรเพิ่มมากขึ้นและได้แบ่งเขตการปกครองออกเป็นทั้งสิ้น 12 อำเภอ คือ

1. อำเภอเมือง
2. อำเภอวังสะพุง
3. อำเภอเชียงคาน
4. อำเภอด่านซ้าย
5. อำเภอท่าลี่
6. อำเภอปากชม
7. อำเภอภูกระดึง
8. อำเภอภูเรือ
9. อำเภอนาแห้ว
10. อำเภอนาดัง
11. อำเภอภูหลวง
12. อำเภอผาขาว

ประชากร

การศึกษาแนวทางพัฒนาสังคม ประเทศชาติ จะขาดการศึกษาเรื่องประชากรมิได้ เนื่องจากการวางแผนพัฒนาไม่ว่าจะเป็นระดับ ประเทศ ภาค อนุภาคหรือพื้นที่ขนาดเล็ก จนถึงระดับหมู่บ้านก็ตาม ล้วนมีมนุษย์เป็นกลไกสำคัญทั้งสิ้น การศึกษาเกี่ยวกับประชากรย่อมมีเนื้อหาที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา สำหรับการศึกษาโครงสร้างประชากรในจังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจอย่างกว้าง ๆ โดยจะศึกษาในด้านขนาดของประชากร ความหนาแน่น การกระจายตัวของประชากร และการเปลี่ยนแปลงประชากรระดับอำเภอ

ขนาดของประชากร

ประชากรจังหวัดเลยส่วนใหญ่เป็นคนเผ่าไทยลื้อ ซึ่งแตกต่างไปจากประชากร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยทั่วไป ที่ส่วนใหญ่เป็นคนเผ่าพวน จากจำนวนประชากรจากสำนักงานสถิติแห่งชาติจังหวัดเลย เมื่อปี พ.ศ. 2533 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประชากรทั้งสิ้น 13,037,000 คน กระจายตัวตามจังหวัดต่าง ๆ 17 จังหวัด โดย จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนประชากรอยู่ในอันดับที่ 15 หรือร้อยละ 2.81 ของภาคจังหวัดที่มีประชากรน้อยที่สุดได้แก่ จังหวัดมุกดาหาร คิดเป็นร้อยละ 1.39 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตารางที่ 25)

ความหนาแน่นของประชากร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 168,854.4 ตารางกิโลเมตร เฉลี่ยความหนาแน่นประชากรเท่ากับ 112.7 คนต่อตารางกิโลเมตร จังหวัดที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดได้แก่จังหวัดมหาสารคาม เฉลี่ย 166.1 คนต่อตารางกิโลเมตร สำหรับจังหวัดเลย มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุด เฉลี่ย 46.9 คนต่อตารางกิโลเมตรจึงนับว่าจังหวัดเลยยังสามารถรองรับประชากรได้อีกจำนวนมาก

ในปี พ.ศ. 2536 จังหวัดเลย มีประชากรจำนวน 573,355 คน (ที่ทำการปกครองจังหวัดเลย, 2537) โดยจะมีกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ 12 อำเภอ เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วจะพบว่า

ตารางที่ 25 แสดงจำนวนประชากร จำนวนพื้นที่และจำนวนประชากรต่อพื้นที่ 1ตารางกิโลเมตร
จำแนกตามจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2533

จังหวัด	ประชากร	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากรต่อพื้นที่ 1 ตร.กม
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	19,037,000	168,854.4	112.7
กาฬสินธุ์	845,000	6,946.7	121.6
ขอนแก่น	1,622,000	10,886.0	149.0
ชัยภูมิ	998,000	12,778.3	78.1
นครพนม	623,000	5,512.7	113.0
นครราชสีมา	2,375,000	20,494.0	115.9
บุรีรัมย์	1,357,000	10,321.9	131.5
มหาสารคาม	879,000	5,291.7	166.1
มุกดาหาร	265,000	4,339.8	61.1
ยโสธร	529,000	4,161.7	127.1
ร้อยเอ็ด	1,122,000	8,299.4	135.2
เลย	536,000	11,424.6	46.9
ศรีสะเกษ	1,286,000	8,840.0	145.5
สกลนคร	943,000	9,605.8	98.2
สุรินทร์	1,220,000	8,124.0	150.2
หนองคาย	797,000	7,332.3	108.7
อุดรธานี	1,770,000	15,589.4	113.5
อุบลราชธานี	1,870,000	18,906.1	98.9

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติจังหวัดเลย, 2534

บริเวณที่มีการตั้งถิ่นฐานของประชากรมาก ได้แก่ บริเวณที่ราบเนินต่ำตอนกลางของจังหวัด เป็นแนวยาวสองฝั่งแม่น้ำเลยพาดจากทิศเหนือ ถึง ทิศใต้ ประกอบด้วย อำเภอวังสะพุง อำเภอเมืองและอำเภอเชียงคาน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่อำเภอวังสะพุง มีประชากรมากถึง 135,286 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.59 ของจังหวัด สาเหตุที่ประชากรกระจายตัวหนาแน่นมาก นอกจากตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเลยดังกล่าวแล้ว พบว่าอำเภอวังสะพุงยังเป็นศูนย์กลางของโครงข่ายระดับภาค อุกภาค และ จังหวัดโดยเป็นโครงข่ายเชื่อมอำเภอเมืองเลย-อุดรธานี-ขอนแก่น และชัยภูมิ

บริเวณที่ประชากรน้อยมาก ได้แก่ บริเวณภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงชายแดนไทย - ลาว และเป็นอำเภอที่ห่างไกลจากอำเภอเมือง การคมนาคมไม่สะดวกเท่าที่ควร ได้แก่อำเภอภูเรือ และ อำเภอนาแห้ว อำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอนาแห้ว ซึ่งมีประชากรเพียง 10,894 คิดเป็นร้อยละ 1.90 ของทั้งจังหวัด ซึ่งสามารถจัดลำดับของประชากรในพื้นที่ต่าง ๆ ออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 5 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่มีจำนวนประชากรมากกว่า 100,000 คน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอวังสะพุง และอำเภอเมือง

กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่มีจำนวนประชากรระหว่าง 50,000 - 100,000 คน มีจำนวนทั้งสิ้น 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเชียงคาน และอำเภอภูกระดึง

กลุ่มที่ 3 คือกลุ่มอำเภอที่มีจำนวนประชากรระหว่าง 35,000 - 50,000 คน มีจำนวนทั้งสิ้น 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอปากชม อำเภอด่านซ้าย และอำเภอผาขาว

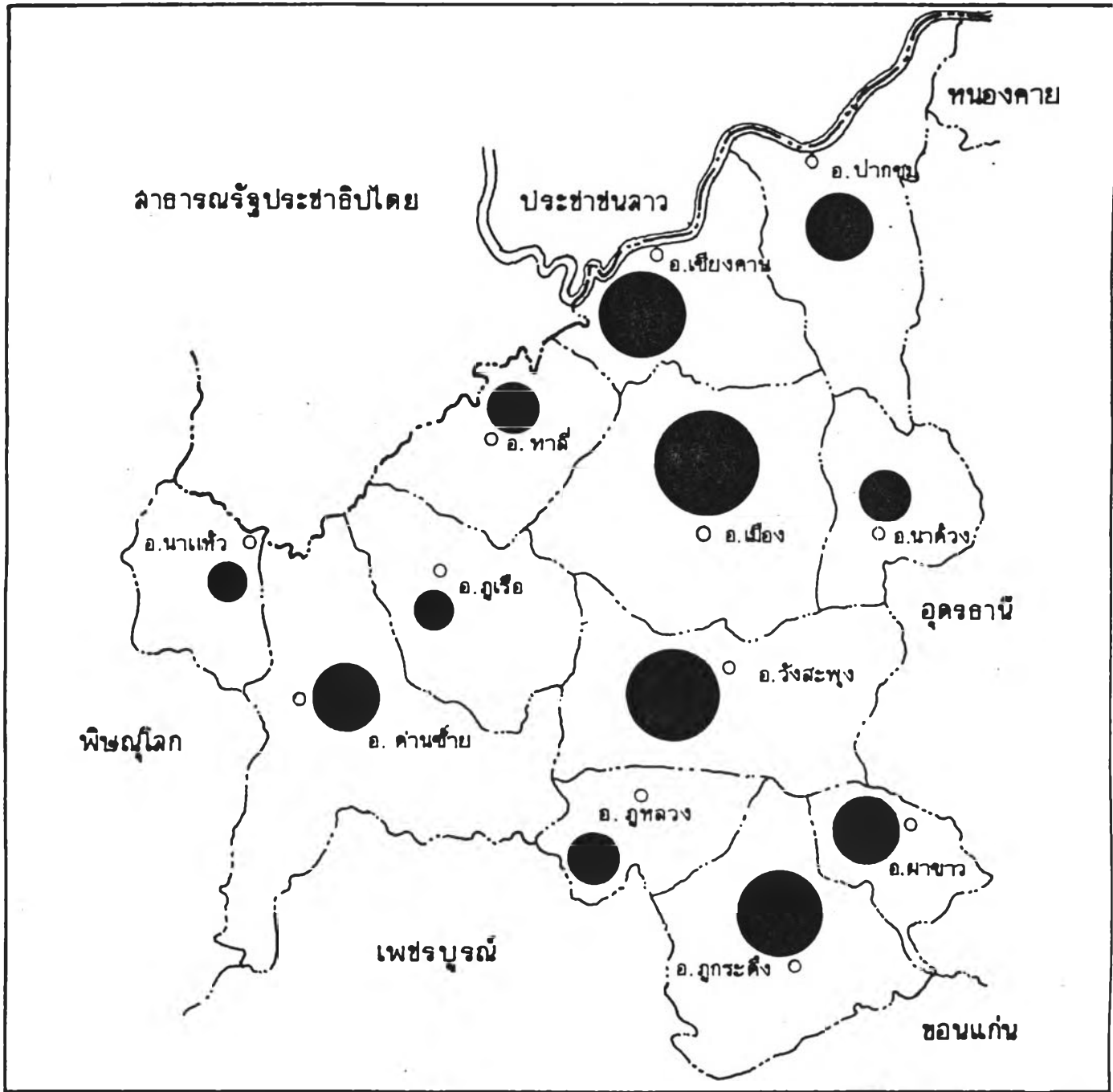
กลุ่มที่ 4 คือกลุ่มอำเภอที่มีจำนวนประชากรระหว่าง 20,000 - 35,000 คน มีจำนวนทั้งสิ้น 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอท่าลี่ อำเภอนาดัง อำเภอภูหลวง

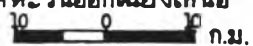

กลุ่มที่ 5 คือกลุ่มอำเภอที่มีประชากรน้อยกว่า 20,000 คน มี 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอภูเรือ และอำเภอนาแห้ว

ตารางที่ 26 การเปลี่ยนแปลงประชากรปี พ.ศ. 2532 - 2536

เขตปกครอง	ประชากร				การเปลี่ยนแปลงประชากร 2532 - 2536			
	พ.ศ.2532		พ.ศ.2536		จำนวน	การเปลี่ยนแปลง สมบูรณ์	การเปลี่ยนแปลง สัมพัทธ์	อัตรา เฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
เทศบาลเมือง	21,131	3.84	22,449	3.91	1,318	5.84	6.24	1.25
อ.เมือง	89,609	16.26	94,077	16.41	4,468	19.80	4.99	0.10
อ.ด่านซ้าย	39,416	7.16	42,407	7.40	2,991	13.25	7.59	1.52
อ.ท่าลี่	24,842	4.51	25,659	4.48	817	3.62	3.29	0.66
อ.วังสะพุง	134,770	24.47	135,286	23.59	516	2.29	0.38	0.08
อ.เขียงคาน	54,524	9.90	56,802	9.91	2,278	10.09	4.18	0.84
อ.ภูกระดึง	46,761	8.49	50,019	8.72	3,258	14.43	6.97	1.39
อ.ปากชม	33,567	6.09	34,097	5.95	530	2.35	1.58	0.32
อ.ภูเรือ	17,595	3.19	18,349	3.20	754	3.34	1.28	0.86
อ.นาแห้ว	10,290	1.87	10,894	1.90	604	2.68	5.87	1.17
อ.นาด้วง	21,639	3.93	22,984	4.00	1,345	5.96	6.22	1.24
อ.ภูหลวง	20,276	3.68	21,601	3.77	1,325	5.87	6.53	1.31
อ.ผาขาว	36,366	6.60	38,731	6.76	2,365	10.48	6.50	1.30
	550,786	100	573,355	100	22,569	100	4.10	0.82

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดเลย

<p>แสดง ขนาดประชากรรายอำเภอปี พ.ศ. 2536</p>		<p>แผนที่ 10</p>
 <p>มากกว่า 100,000 คน</p>	 <p>20,000-35,000 คน</p>	 <p>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>ก.ม.</p>
 <p>85,000-100,000 คน</p>	 <p>น้อยกว่า 20,000 คน</p>	
 <p>50,000 - 85,000 คน</p>	<p>ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดเลย</p>	

ความหนาแน่นและการกระจายตัวของประชากร

ประชากรกับพื้นที่เมื่อนำมาจัดให้สัมพันธ์กัน โดยแสดงให้เห็นถึงจำนวนประชากรต่อหนึ่งหน่วยพื้นที่ เป็นตารางกิโลเมตร ผลลัพธ์ที่ได้คือ ค่าความหนาแน่นของประชากรในแต่ละพื้นที่ ค่าความแตกต่างเกี่ยวกับความหนาแน่นของประชากรแต่ละพื้นที่ดังกล่าว ย่อมเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของพื้นที่ด้วย โดยเหตุที่ว่า พื้นที่ ที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ย่อมมีปัจจัยดึงดูดดีกว่าพื้นที่ที่มีประชากรเบาบาง

อัตราความหนาแน่นของประชากร ในจังหวัดเลยเพิ่มขึ้นทุกปี (ตารางที่ 27) นับตั้งแต่ปี 2530 เป็นต้นมา กล่าวคือ เมื่อ พ.ศ. 2530 มีอัตราความหนาแน่น 46.29 คน ต่อตารางกิโลเมตร แล้วเพิ่มขึ้น จนถึงปี พ.ศ. 2536 อัตราความหนาแน่นเพิ่มขึ้นเป็น 50.19 คน ต่อตารางกิโลเมตร อัตราความหนาแน่นของประชากรระหว่างปี พ.ศ. 2527 - 2536 ประมาณ 48.60 คนต่อตารางกิโลเมตร ทำให้คาดคะเนได้ว่าอัตราความหนาแน่นของประชากรจังหวัดเลย จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปี อย่างไรก็ตามจังหวัดเลยนั้นยังมีอัตราความหนาแน่นเฉลี่ยของประชากรในจังหวัด ยังไม่สูงนัก ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเท่ากับ 112.7 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอที่มีอัตราความหนาแน่นของประชากรสูงสุดของจังหวัดเลยเมื่อ พ.ศ. 2536 ได้แก่ อำเภอวังสะพุง ซึ่งมีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยเท่ากับ 96.22 คนต่อตารางกิโลเมตร ส่วนอำเภอเบาหนาหัว มีความหนาแน่นของประชากรต่ำสุดคือเท่ากับ 17.36 คนต่อตารางกิโลเมตร สำหรับพื้นที่ระดับอำเภออาจจำแนกพื้นที่ตามความหนาแน่นของประชากรได้ 5 กลุ่มคือ

1. กลุ่มที่มีความหนาแน่นประชากรมากกว่า 80 คนต่อตารางกิโลเมตร ได้แก่พื้นที่ในเขตอำเภอวังสะพุงและอำเภอผาขาว และเขตเทศบาลซึ่งมีความหนาแน่นเท่ากับ 583.39 คนต่อตารางกิโลเมตร

2. กลุ่มที่มีความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 60 - 80 คนต่อตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 2 อำเภอได้แก่ อำเภอเมือง และอำเภอเชียงคาน

3. กลุ่มอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 40 - 60 คน ประกอบด้วย 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอภูกระดึง และอำเภอท่าลี่

4. กลุ่มอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 20 - 40 คน ประกอบด้วย 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอภูเรือ อำเภอด่านซ้าย อำเภอนาด้วง อำเภอภูหลวง และ อำเภอปากชม
5. อำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรต่ำกว่า 20 คน ต่อหนึ่งตารางกิโลเมตร ได้แก่ อำเภอนาแห้ว

ตารางที่ 27 ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ในจังหวัดเลย พ.ศ.2530-2536

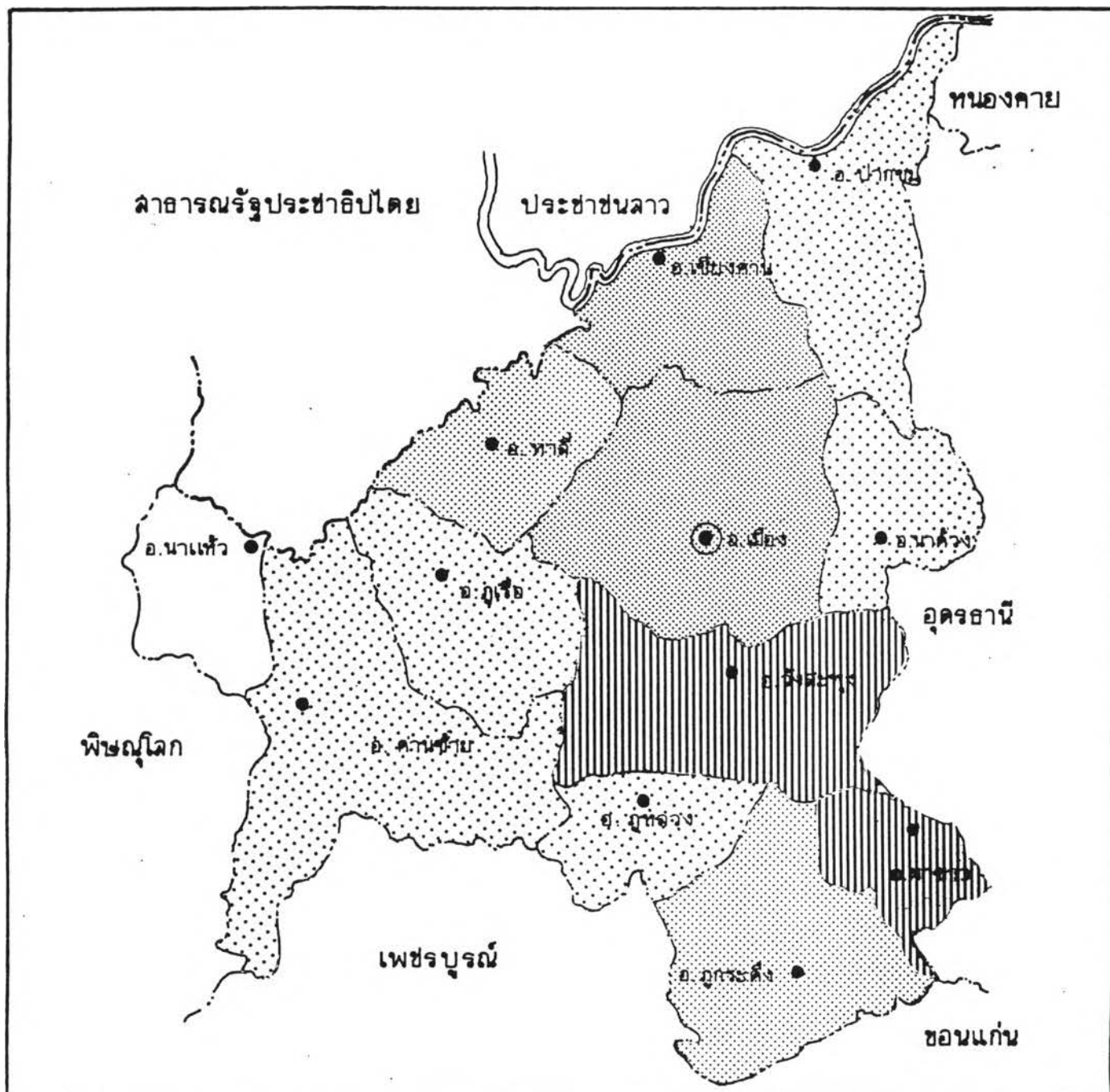
ปี พ.ศ.	จำนวนประชากร	ความหนาแน่นของประชากร (คน/ตารางกิโลเมตร)
2530	528,870	46.29
2531	536,070	46.92
2532	550,786	48.21
2533	557,727	48.81
2534	566,636	49.60
2535	573,786	50.22
2536	573,355	50.19
	เฉลี่ย	48.60

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดเลย

ตารางที่ 28 จำนวนพื้นที่ ครั้วเรือ ประชากร อัตราความหนาแน่นรายอำเภอปี
พ.ศ.2536

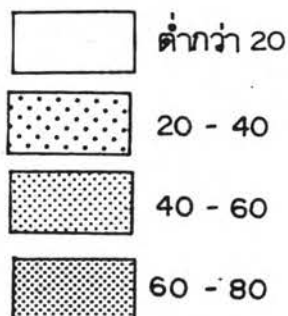
อำเภอ/เทศบาล	พื้นที่	ครั้วเรือ	ประชากร	ร้อยละ	ความหนาแน่น
เทศบาล	38.48	4,368	22,449	3.91	583.39
เมือง	1,451	19,854	94,077	16.41	64.83
วังสะพุง	1,406	24,803	135,286	23.60	96.22
ภูกระดึง	1,008	10,426	50,019	8.72	49.62
เชียงคาน	750	11,365	56,802	9.91	75.73
ปากชม	945	8,059	34,097	5.95	36.08
ท่าวาสุกรี	638	7,204	25,659	4.47	40.22
ภูเรือ	830	3,938	18,349	3.20	22.11
ด่านซ้าย	1,733.90	9,362	42,407	7.40	24.46
นาแห้ว	627.50	2,440	10,894	1.90	17.36
นาดูน	590	5,123	22,984	4.00	38.96
ภูหลวง	596.80	4,834	21,601	3.77	36.19
ผาขาว	463	7,539	38,731	6.76	83.65
รวม	11,424.6	119,315	573,355	100	50.19

ที่มา : ทำทำการปกครองจังหวัดเลย

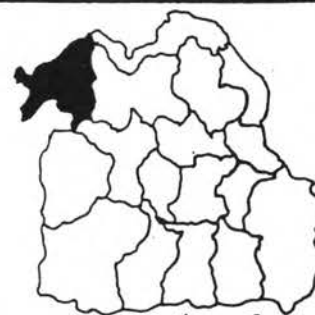
แสดง ความหนาแน่นของประชากรปี พ.ศ. 2536

แผนที่ II

หน่วย : คน ต่อ ตารางกิโลเมตร

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดเลย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
10 0 10 ก.ม.

ในการจำแนกพื้นที่ตามความหนาแน่นของประชากรออกเป็น 5 กลุ่มดังกล่าวแล้วนั้น สามารถอธิบายการกระจายตัวประชากรของจังหวัดเลย ตามลักษณะพื้นที่ได้ดังนี้

1. พื้นที่ที่มีการกระจุกตัวของประชากร ซึ่งหมายถึงชุมชนที่มีประชากรอาศัยมากกว่า 80 คน ต่อตารางกิโลเมตร มีประชากรรวมกันทั้งสิ้น 196,466 คน คิดเป็นร้อยละ 34.27 และมีพื้นที่รวมกันเท่ากับ 1907.48 ตารางกิโลเมตร ดังนั้นจึงมีความหนาแน่นเฉลี่ยของกลุ่มเท่ากับ 103 คน โดยมีเทศบาลเมืองเลยมีความหนาแน่นสูงสุด เท่ากับ 583.39 คนต่อตารางกิโลเมตร สาเหตุที่การกระจุกตัวของประชากรในเขตเทศบาลสูง อาจจะเป็นเนื่องมาจากลักษณะสำคัญบางประการ

1.1 เกี่ยวกับลักษณะของความเป็นเมือง เพราะมีปัจจัยดึงดูดประชากร ให้เข้าอยู่อาศัยหลายประการ เช่น เป็นย่านของสถานที่ราชการ เป็นศูนย์รวมของการศึกษา การสาธารณสุข ตลอดจนการได้รับบริการจากหน่วยงานของรัฐมากกว่า ตลอดจนเป็นแหล่งงานของจังหวัด

1.2 เกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพ เนื่องจากพื้นที่โดยส่วนใหญ่ของจังหวัดเต็มไปด้วยภูเขาที่มีราบเป็นบริเวณแคบ ๆ สำหรับที่ตั้งของเทศบาลเมืองเลย จะเป็นที่ราบต่อเนื่องกันเป็นบริเวณกว้างสองฝั่งแม่น้ำเลย

1.3 เกี่ยวกับลักษณะทางเศรษฐกิจและการคมนาคมเนื่องจากที่ตั้งเทศบาลเมืองเลย อยู่ใจกลางของอำเภอเมือง ซึ่งล้อมรอบด้วยอำเภอต่าง ๆ 5 อำเภอ และมีอาณาเขตติดติดต่อกันได้แก่ อำเภอนาดูน อำเภอเชียงคาน อำเภอท่าลี่ อำเภอภูเรือและอำเภอวังสะพุง ลักษณะที่ตั้งดังกล่าวนับว่าเป็นศูนย์กลางของจังหวัด จึงมีโครงข่ายการคมนาคมที่สะดวกเชื่อมโยงกับทุกอำเภอ โดยเฉพาะเป็นศูนย์รวมของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

2. พื้นที่ที่มีการกระจายตัวของประชากรปานกลาง หมายถึงกลุ่มอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรระหว่าง 40 - 80 คน ต่อ ตารางกิโลเมตร (กลุ่ม 2-3 เดิม) ประกอบด้วย 4 อำเภอ มีประชากรรวมกันทั้งสิ้น 226,557 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 39.51 ของจังหวัด และมีพื้นที่รวมกันเท่ากับ 3,847 ตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นเฉลี่ยเท่ากับ 58.89 คนต่อตารางกิโลเมตร

กลุ่มอำเภอเหล่านี้จะตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเลย แม่น้ำโขง และแม่น้ำเหืองยกเว้นอำเภอภูกระดึงที่ตั้งอยู่ที่ราบเชิงเขา

3. พื้นที่ที่มีลักษณะการกระจายตัวของประชากรเบาบาง หมายถึงกลุ่มอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรต่ำกว่า 40 คน ต่อตารางกิโลเมตร กลุ่มอำเภอเหล่านี้มีประชากรรวมกันเท่ากับ 150,332 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 26.22 และมีพื้นที่รวมกันได้ 5,323.2 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 46.59 โดยมีความหนาแน่นเฉลี่ยเท่ากับ 28.24 คนต่อตารางกิโลเมตร

กลุ่มอำเภอเหล่านี้ตั้งอยู่บริเวณที่ภูมิประเทศเต็มไปด้วยภูเขาสูงและหุบเขาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการคมนาคม ทั้งยังอยู่ห่างไกลจากอำเภอเมือง ซึ่งเป็นศูนย์กลางของจังหวัด โดย 4 ใน 6 อำเภอของกลุ่มมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มักจะมีความไม่สงบเกิดขึ้นเสมอในอดีต

โดยการจำแนกพื้นที่ออกเป็น 5 กลุ่ม ดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการกระจายตัวของประชากรได้ว่าประชากรของจังหวัดส่วนมากจะอาศัยอยู่ตามชนบทนอกเขตเทศบาล เนื่องจากส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร

การเปลี่ยนแปลงประชากร

การเปลี่ยนแปลงของประชากรจะทำการศึกษาเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงสัมพัทธ์ (Relative change)
2. การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ (Absolute change)

การเปลี่ยนแปลงสัมพัทธ์ (Relative change) จะทำการวิเคราะห์พื้นที่โดยดูอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรบนพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด ในช่วงระยะเวลาหนึ่งว่ามีการเปลี่ยนแปลงภายในตัวเองแล้วมีอัตราการเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร จากตารางที่ 26 จังหวัดเลยมีประชากรเพิ่มขึ้นจากปี 2532 เป็นจำนวน 22,569 คน หรือคิดเป็น 4.10 % ในช่วงระยะเวลา 5 ปี และมีอัตราการเพิ่มเฉลี่ย 0.82 % โดยอำเภอที่มีการเปลี่ยนแปลงสูงสุด ได้แก่ อำเภอด่านซ้าย 7.59 % หรืออัตราเฉลี่ยปีละ 1.52 % รองลงมาได้แก่ อำเภอภูกระดึง มีอัตราการเปลี่ยนแปลง 6.97 % เฉลี่ยปีละ 1.39 % และ อำเภอภูหลวง มีอัตราการเปลี่ยนแปลง 6.97 % หรือเฉลี่ยปีละ 1.31 % หากนำมาจัดกลุ่มสามารถแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงมากกว่า 7.5 % มีเพียงอำเภอเดียวได้แก่ อำเภอด่านซ้าย

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงระหว่าง 6-7.5 % ประกอบด้วยพื้นที่ 1 เทศบาล และ 4 อำเภอได้แก่ อำเภอภูกระดึง อำเภอนาด้วง อำเภอภูหลวง และอำเภอผาขาว

กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงระหว่าง 4.5 - 6 % ประกอบด้วยพื้นที่ 2 อำเภอได้แก่ อำเภอเมือง และอำเภอนาแห้ว

กลุ่มที่ 4 กลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงระหว่าง 3 - 4.5 % ประกอบด้วยพื้นที่ 3 อำเภอได้แก่ อำเภอท่าลี่ อำเภอเชียงคาน และอำเภอภูเรือ

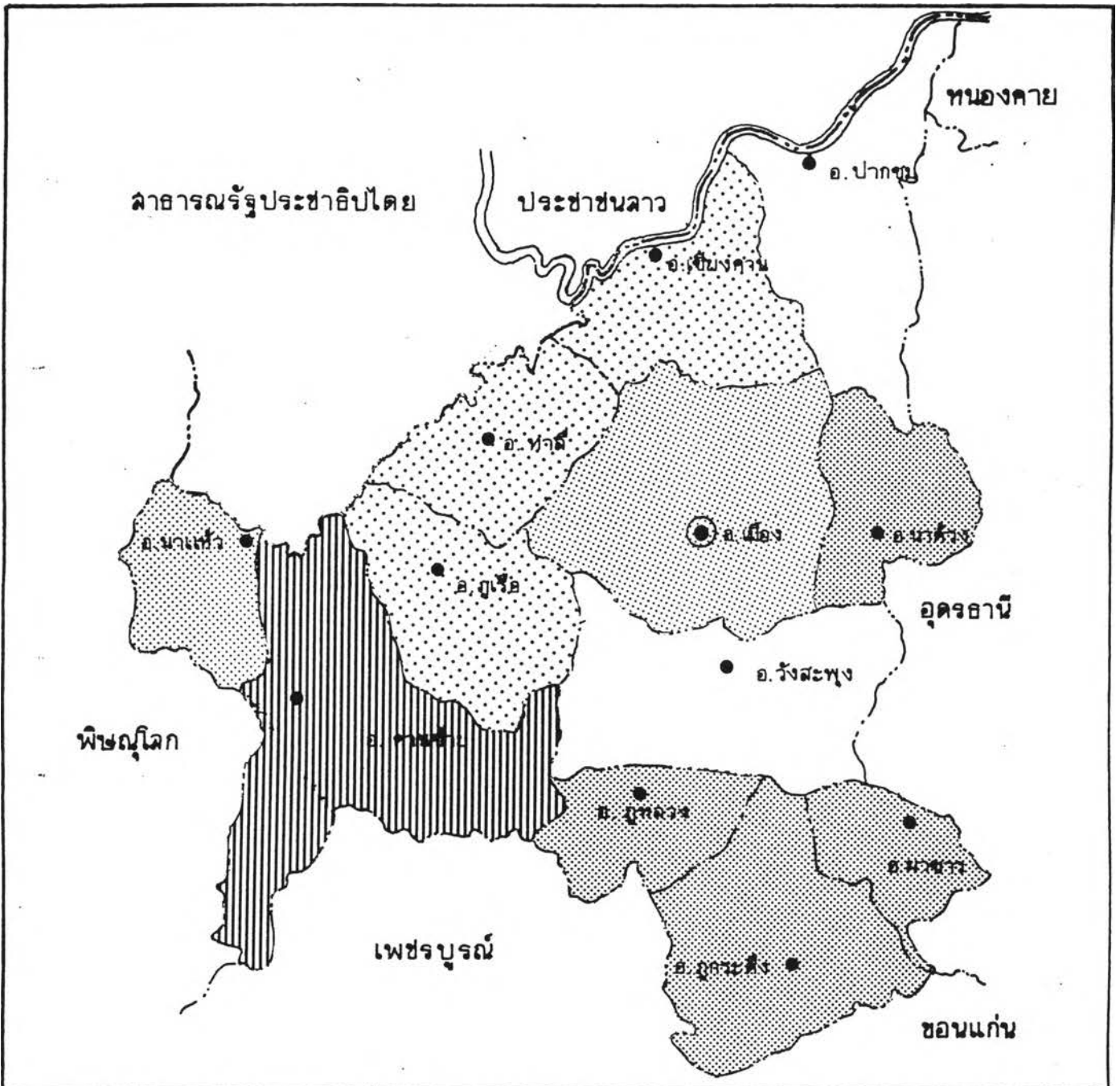
กลุ่มที่ 5 กลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงต่ำกว่า 3 % ประกอบด้วยพื้นที่ 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอวังสะพุง และอำเภอปากชม

จากการจัดกลุ่มการเปลี่ยนแปลงสัมพัทธ์ทั้ง 5 กลุ่ม แล้วนำมาวิเคราะห์ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ได้ ดังนี้

1. พื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงประชากรในอัตราที่เพิ่มขึ้น หมายถึงการเปลี่ยนแปลงของประชากรนั้นเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเติบโตของชุมชนทางด้านประชากรเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับชุมชนอื่น ๆ พื้นที่ในกลุ่มนี้ประกอบด้วย 1 เทศบาลเมือง และ 9 อำเภอได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอด่านซ้าย อำเภอเชียงคาน อำเภอภูกระดึง อำเภอภูเรือ อำเภอนาแห้ว อำเภอนาด้วง อำเภอภูหลวง และอำเภอผาขาว

2. พื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงประชากรเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงนั้นถึงแม้ว่าจะเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่เมื่อเปรียบเทียบกับอำเภออื่น ๆ แล้วจะน้อยกว่า พื้นที่ในกลุ่มนี้ประกอบด้วย 3 อำเภอได้แก่ อำเภอท่าลี่ อำเภอวังสะพุง และอำเภอปากชม

การเปลี่ยนแปลงสมบูรณ์ (Absolute change) หมายถึง การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงประชากร โดยเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของอำเภอ เป็นร้อยละเท่าไร ของการเจริญเติบโตของจังหวัด จากตารางที่ 26 กล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงประชากร ในช่วงปี พ.ศ. 2532 - 2536 มีจำนวน 22,569 คน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นสูงสุดในเขตอำเภอเมืองเลย คิดเป็นร้อยละ 19.80 ของจังหวัด รองลงมาคือ อำเภอภูกระดึง ร้อยละ 14.43 และ อำเภอด่านซ้ายร้อยละ 13.25 ซึ่งสามารถนำมาจัดกลุ่มของชุมชนระดับอำเภอได้เป็น 4 กลุ่ม ตามแผนที่ 13

แสดง การเปลี่ยนแปลงประชากร (RELATIVE CHANGE)		แผนที่ 12	
	ต่ำกว่า 3 %		มากกว่า 7.5 %
	3 - 4.5 %		เทศบาล
	4.5 - 6 %	ที่มา : จากตาราง 26	
	6 - 7.5 %	 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 10 0 10 กม.	

กลุ่มที่ 1 คืออำเภอที่มีการเพิ่มขึ้นของประชากรมากกว่า 15 % ของการเพิ่มของจังหวัดมีเพียงอำเภอเดียวได้แก่ อำเภอเมือง

กลุ่มที่ 2 คืออำเภอที่มีการเพิ่มขึ้นของประชากรระหว่าง 10 - 15 % ประกอบด้วยพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอด่านซ้าย อำเภอเชียงคาน อำเภอภูกระดึง และ อำเภอผาขาว

กลุ่มที่ 3 คืออำเภอที่มีการเพิ่มขึ้นของประชากรระหว่าง 5 -10 % ประกอบด้วยพื้นที่ 2 อำเภอได้แก่ อำเภอนาด้วง และอำเภอภูหลวง

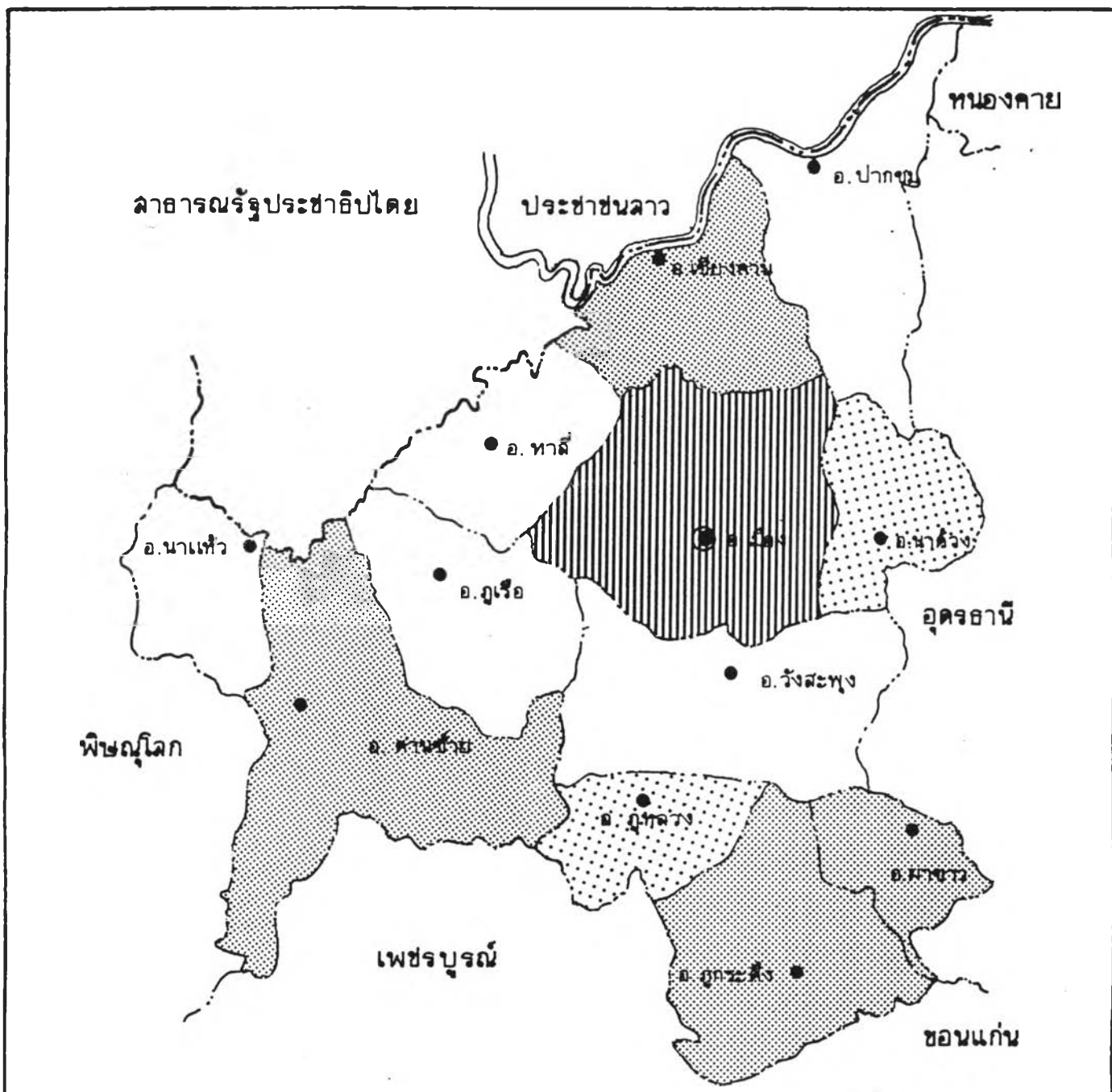
กลุ่มที่ 4 คืออำเภอที่มีการเพิ่มขึ้นของประชากร ต่ำกว่า 5 % ประกอบด้วยพื้นที่ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอท่าลี่ อำเภอวังสะพุง อำเภอปากชม อำเภอภูเรือ และอำเภอนาแห้ว

องค์ประกอบของประชากร

การศึกษาองค์ประกอบของประชากร จะทำการศึกษาโครงสร้างที่สำคัญ ได้แก่ โครงสร้างประชากรทางด้านอายุและเพศ (Sex and Age Structure) ส่วนหนึ่งและอัตราส่วนทางเพศ (Sex Ratio) อีกส่วนหนึ่ง โดยใช้ข้อมูลจากสำมะโนประชากรปี 2533 ในปีดังกล่าว จังหวัดเลยมีประชากรทั้งสิ้น 535,842 คน แยกเป็นชาย 273,198 คน หญิง 262,644 คน หรือมีอัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับ 104.02

หากจำแนกประชากรตามหมวดอายุแล้ว พบว่าประชากรในช่วงอายุ 10 - 14 ปี มีจำนวนมากที่สุด และกลุ่มนี้มีเพศชายมากกว่าเพศหญิง 1,255 คน รองลงมาเป็นประชากรหมวดอายุ 20 - 24 ปี ซึ่งมีจำนวน 57,520 คน หรือร้อยละ 10.7 เท่ากันในด้านจำนวนต่างกันเพียง 80 คน อีกนัยหนึ่งก็คือประชากรที่มีอายุในช่วง 15 - 24 ปี มีจำนวนถึง 115,120 คน หรือร้อยละ 21.4 นั่นเอง ขณะเดียวกันกลุ่มอายุที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุดก็คือ 70 - 74 ปี มีจำนวน 5,819 คน (ร้อยละ 1.1) นั่นก็หมายความว่าจังหวัดเลยจะมีประชากรวัยหนุ่มสาวเป็นจำนวนมากในขณะที่เดียวกันก็จะมีประชากรวัยเด็กและวัยชราจำนวนน้อยกว่า

ในการแบ่งกลุ่มอายุของประชากรตามอัตราส่วนหนึ่ง 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มเด็ก (อายุ 0 - 14 ปี) กลุ่มผู้ใหญ่หรือวัยแรงงาน (อายุ 15 - 59 ปี) กลุ่มผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ปรากฏว่าจะมีประชากรในวัยแรงงานจำนวน 339,671 คน หรือร้อยละ 63.39 ที่เหลือเป็นกลุ่มเด็กและผู้สูงอายุ หรือประชากรนอกวัยแรงงานมีจำนวน 196,171 คน หรือ

<p>แสดง การเปลี่ยนแปลงประชากร (ABSOLUTE CHANGE)</p>		<p>แผนที่ 13</p>
<p>□ น้อยกว่า 5%</p> <p>▨ 5 - 10 %</p> <p>▩ 10 - 15 %</p>	<p>▧ มากกว่า 15 %</p> <p>● เทศบาล</p> <p>ที่มา : จากตาราง 26</p>	 <p>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>0 10 กม.</p>

ร้อยละ 36.61 ดังนั้นอัตราการพึ่งพิง (Dependency ratio) เท่ากับ 57.75 แสดงว่าประชากรวัยแรงงานทุก 100 คน จะต้องแบกรับภาระในการเลี้ยงดูเด็กและคนชราถึง 58 คน เพราะกลุ่ม "ภาระพึ่งพิง" เป็นกลุ่มที่มีการบริโภคมาก แต่มีการผลิตน้อย

จากแผนภาพที่ 3 จะเห็นว่าปิรามิดประชากรจะเป็นแบบฐานแคบ (Regressive) ซึ่งเป็นลักษณะของประเทศที่อยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลง

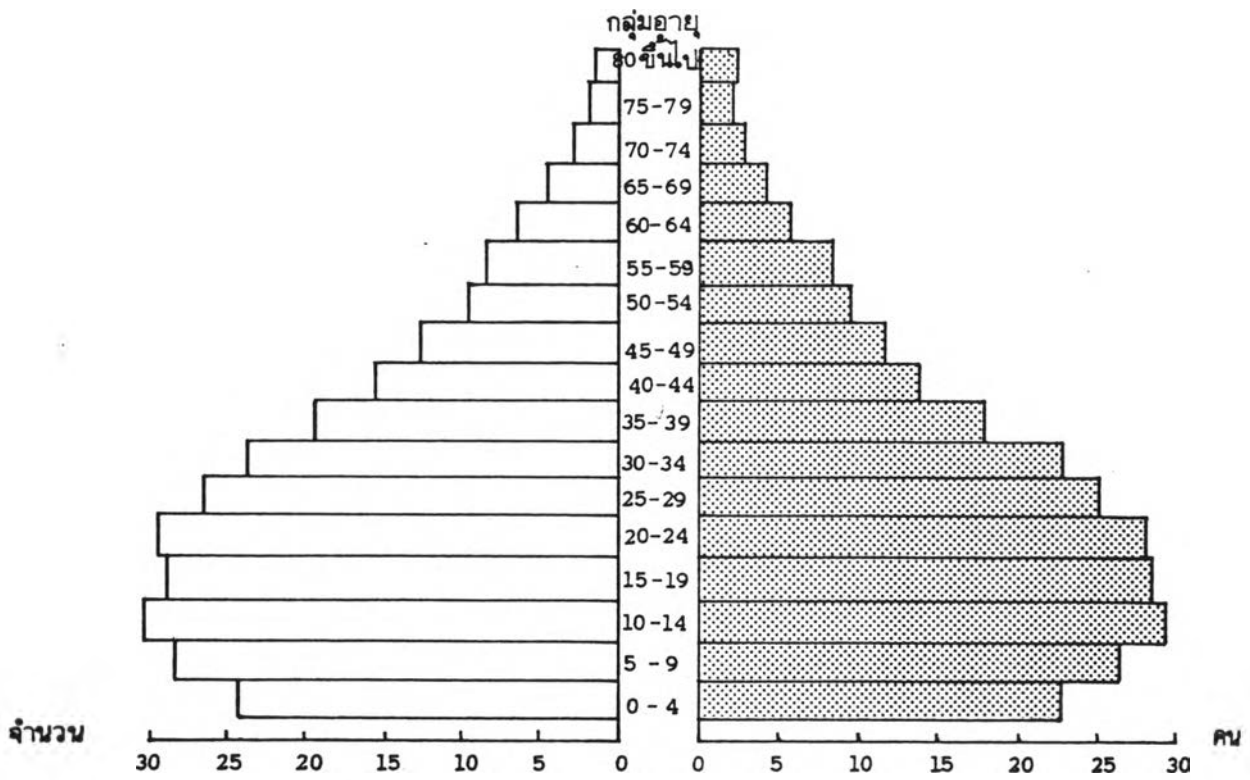
ตารางที่ 29 แสดง โครงสร้างประชากรจำแนกตามอายุและเพศ

หมวดอายุ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 - 4	24,002	8.8	22,922	8.8	46,924	8.8
5 - 9	28,222	10.3	26,920	10.2	55,142	10.3
10 - 14	30,170	11.0	28,945	11.0	59,115	11.0
15 - 19	28,845	10.6	28,755	10.9	57,600	10.7
20 - 24	29,350	10.7	28,170	10.7	57,520	10.7
25 - 29	26,226	9.6	25,176	9.6	51,402	9.6
30 - 34	23,814	8.7	23,005	8.8	46,819	8.7
35 - 39	19,164	7.0	17,953	6.8	37,117	6.9
40 - 44	15,073	5.5	13,935	5.3	29,012	5.4
45 - 49	12,560	4.6	11,858	4.5	24,418	4.6
50 - 54	9,754	3.6	9,554	3.6	19,308	3.6
55 - 59	8,272	3.0	8,203	3.1	16,475	3.1
60 - 64	6,389	2.3	5,893	2.2	12,282	2.3

ตารางที่ 29 (ต่อ)

หมวดอายุ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
65 - 69	2,544	1.7	4,190	1.6	8,734	1.6
70 - 74	1,997	1.1	2,822	1.1	5,819	1.1
75 - 79	1,940	.7	2,067	.8	4,007	.7
80 ขึ้นไป	1,872	.7	2,276	.9	4,148	.8
รวม	273,198	100	262,644	100	535,842	100

ที่มา : สำมะโนประชากรและเคหะ 2533

แสดงปิรามิดประชากรจังหวัดเลย ปี 2533

แผนภาพ 3

□ เพศชาย

หน่วย : จำนวนประชากร × 1000

▨ เพศหญิง

ที่มา : สำมะโนประชากรและเคหะปี พ.ศ. 2533

ศักยภาพทางสังคมและการบริการทางสังคม

ภาษา

ประชาชนท้องถิ่นในจังหวัดเลย ส่วนใหญ่ มีพื้นเพเดิมเป็นชาวไทยเผ่าลื้อ ตระกูล ลานช้างและหลวงพระบางตั้งถิ่นฐานภาษาพูดของชาวจังหวัดเลย จึงพูดคล้ายกับชาวหลวงพระบาง (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเลย, 2535) ซึ่งมีสำเนียงการพูดที่แตกต่างไปจากภาษาถิ่น ในเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือสำหรับภาษาของประชาชนในจังหวัดเลยปัจจุบัน สามารถแบ่งกลุ่มได้เป็น 3 กลุ่ม (สำนักงานจังหวัดเลย, 2534) ดังนี้

1. กลุ่มภาษาไทยเลย

กลุ่มภาษาไทยเลยในจังหวัดเลย กระจัดกระจายอยู่ทั่วไปทุกอำเภอ ประชาชนใน จังหวัดเลย ร้อยละ 85 ใช้ภาษาไทยเลย เช่น ประชาชนในเขต อำเภอเมือง อำเภอเชียงคาน อำเภอปากชม อำเภอท่าลี่ อำเภอด่านซ้าย อำเภอนาแห้ว เป็นต้น

2. กลุ่มภาษาลาว

ส่วนใหญ่เป็นประชาชนที่อาศัยบริเวณเขตติดต่อกับจังหวัดอุดรธานี และจังหวัดขอนแก่น ได้แก่อำเภอวังสะพุง ใช้ภาษาลาวร้อยละ 50 อำเภอภูกระดึง และอำเภอผาขาวร้อยละ 60 ส่วนอำเภอนาดังมีประมาณร้อยละ 2 - 8 ที่ใช้ภาษาลาว

3. กลุ่มภาษาอื่น ๆ

ประกอบด้วยหลายภาษา เช่น ภาษาไทยภาคกลาง ภาษาจีนมีน้อยมากในจังหวัดเลย ถือได้ว่าเป็นชนกลุ่มน้อยที่ไม่ใช่คนพื้นเมือง คนกลุ่มนี้อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองและเขตเทศบาล

ศาสนา

ประชากรในจังหวัดเลยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จะนับถือศาสนาอื่น ๆ บ้างจำนวน น้อย เช่น ศาสนาคริสต์ อิสลาม ฮินดู เป็นต้น จำนวนประชากรที่นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด จาก ประชากรในจังหวัดเลยทั้งสิ้น 537,233 คนเป็นไทยพุทธ จำนวน 533,467 คน คิดเป็นร้อยละ 99.30 ของประชากรทั้งจังหวัด รองลงมา ได้แก่ ผู้นับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 1,670 คน คิด เป็นร้อยละ 0.31 และศาสนาอิสลาม 433 คน คิดเป็นร้อยละ 0.08 ส่วนศาสนาอื่น ๆ และฮินดูมี จำนวน 370 คนและ 273 คน ตามลำดับคิดเป็นร้อยละ 0.07 และ 0.05 นอกนั้นไม่ทราบศาสนา

จำนวน 1,020 คน คิดเป็นร้อยละ 0.19 ตามตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ประชากรจำแนกตามศาสนา หมวดอายุ เพศ และเขตการปกครอง

หมวดอายุ เพศ และ เขตการปกครอง	รวม TOTAL	ศาสนา					
		พุทธ	อิสลาม	คริสต์	ฮินดู	อื่นๆ	ไม่ทราบ
ยอดรวม TOTAL	537,233	533,467	433	1,670	273	370	1,020
0 - 4	47,007	46,503	69	185	16	16	218
5 - 9	55,255	54,776	69	235	7	32	136
10 - 14	59,260	58,821	32	182	19	30	176
15 - 19	57,807	57,481	59	93	30	27	117
20 - 24	57,695	57,310	66	198	19	40	62
25 - 29	51,515	51,228	21	168	26	42	30
30 - 34	46,909	46,604	23	177	30	28	47
35 - 39	37,221	36,951	30	110	30	50	50
40 - 44	29,122	28,903	8	75	35	37	64
45 - 49	24,514	24,363	20	51	22	11	47
50 - 54	19,360	19,263	8	65	11	5	8
55 - 59	16,523	16,429	13	52	9	20	-
60 - 64	12,305	12,244	7	33	14	7	-
65 - 69	8,744	8,687	7	7	-	17	26
70 ขึ้นไป	13,996	13,904	1	39	5	8	39

ที่มา : สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ.2533

เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดเลยนับถือศาสนาพุทธ ทำให้มีวัดเป็นจำนวนมากถึง 641 วัด โดยแยกเป็นวัดธรรมยุติกนิกาย 558 วัด วัดมหานิกาย 83 วัด ส่วนโบสถ์ทางคริสต์ศาสนา มีจำนวน 11 แห่ง แยกเป็น โบสถ์คาทอลิก 9 แห่ง โปรเตสแตนต์ 2 แห่ง ส่วนมัสยิดสำหรับอิสลามิกชน มีเพียง 1 แห่ง ตามตารางที่ 31 ซึ่งพอจะสรุปเกี่ยวกับศาสนสถานในจังหวัดเลยได้ดังนี้

1. วัด	641	วัด
ธรรมยุติกนิกาย	558	วัด
มหานิกาย	83	วัด
2. โบสถ์	11	แห่ง
คาทอลิก	9	แห่ง
โปรเตสแตนต์	2	แห่ง
3. มัสยิด	1	แห่ง

ตารางที่ 31 ข้อมูลทางศาสนาของจังหวัดเลย ปี พ.ศ. 2536

อำเภอ	วัด		พระ อาราม หลวง	ที่พัก สงฆ์	วัด ร้าง	ร.ร.พระปริ- ยัติธรรม		ศูนย์/ร.ร. พุทธศาสนา วันอาทิตย์	พระสงฆ์	สามเณร
	ธรรม ยุติ	มหา นิกาย				ธรรม	สามัญ และ บาลี			
เมืองเลย	14	88	1	35	3	29	2	15	484	495
วังสะพุง	9	71	-	38	-	2	4	8	744	834
เชียงคาน	15	69	-	-	-	8	1	1	152	190
ท่าลี่	1	42	-	1	-	2	-	-	64	48
ด่านซ้าย	2	39	-	9	-	-	-	1	85	47
ภูกระดึง	13	73	-	-	-	4	1	4	157	233
ปากชม	1	36	-	18	-	-	-	1	115	43
ภูเรือ	8	37	-	-	-	-	-	1	80	59
นาแห้ว	-	25	-	1	-	3	-	3	34	26
นาด้วง	6	17	-	17	-	5	-	2	69	20
ภูหลวง	5	33	-	3	-	1	-	3	61	14
ผาขาว	9	28	-	13	-	4	-	1	186	60

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย, 2536

การศึกษา

จังหวัดเลย จัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ระบบการศึกษา คือ

1. การจัดการศึกษาในโรงเรียนจัดการศึกษาตั้งแต่ ระดับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ถึงอุดมศึกษา มีสถานศึกษา 512 แห่ง แบ่งออกดังนี้

สถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 504 แห่ง

สถานศึกษานอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนเทศบาล 3 แห่ง โรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดน 5 แห่ง

2. การจัดการศึกษานอกโรงเรียน มีสถานศึกษาหรือหน่วยการเรียน 221 หน่วย การเรียน

สถานศึกษาของรัฐ 505 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 98.63

สถานศึกษาของเอกชน 7 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.36

จำนวนนักเรียนนักศึกษารวมทั้งสิ้น 104,124 คน

ระดับก่อนประถมศึกษา 12,513 คน

ระดับประถมศึกษา 62,436 คน

ระดับมัธยมศึกษา 26,287 คน

ระดับอุดมศึกษา 2,888 คน

จำนวนครูรวมทั้งสิ้น 6,035 คน

ปริญญาเอก 7 คน คิดเป็นร้อยละ 0.11

ปริญญาโท 159 คน คิดเป็นร้อยละ 2.63

ปริญญาตรี 4,073 คน คิดเป็นร้อยละ 67.48

อนุปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 1,206 คน คิดเป็นร้อยละ 19.98

ต่ำกว่าอนุปริญญา 590 คน คิดเป็นร้อยละ 9.77

อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 : 17

ตารางที่ 32 แสดงข้อมูลทางการศึกษาจังหวัดเลย

อำเภอ	สถานศึกษา	ระดับการศึกษาสูงสุด	ประชากรอายุ 3-21 ปี	นักเรียนศึกษา	ครู	ร้อยละของนร.:ปชก. (3-21 ปี)	นร.:ครู
เมืองเลย	88	ปริญญาตรี	44,339	24,888	1,619	56.13	15:1
วังสะพุง	90	ม.6	63,137	24,124	1,285	56.13	19:1
เชียงคาน	47	ม.6	19,746	8,996	559	45.55	16:1
ท่าลี่	29	ม.6	8,933	3,889	266	43.33	15:1
ด่านซ้าย	68	ม.6	18,202	7,698	522	42.23	15:1
ภูกระดึง	45	ม.6	19,965	9,581	482	47.98	20:1
ปากชม	33	ม.3	16,718	5,482	301	32.79	18:1
ภูเรือ	31	ม.4	9,255	3,405	230	36.79	15:1
นาแห้ว	18	ม.4	5,004	1,668	109	33.33	15:1
นาด้วง	12	ม.5	11,430	4,229	198	36.99	21:1
ภูหลวง	20	ม.5	9,865	3,771	193	38.22	20:1
ผาขาว	32	ม.5	18,612	6,323	271	33.97	23:1
รวม	513	ปริญญาตรี	45,206	104,124	6,035	42.46	17:1

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย, 2536

ตารางที่ 33 แสดงจำนวนและร้อยละของครูในจังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิและสังกัดปีการศึกษา 2536

วุฒิ	รวมทุกวุฒิ		ปริญญาเอก		ปริญญาโท		ปริญญาตรี		อนุปริญญา		ต่ำกว่าอนุปริญญา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รวมทุกสังกัด	6,571	100	7	0.11	161	2.66	4,091	67.56	1,206	19.92	590	9
กรม สปช.	4,571	100	-	-	27	0.59	3,006	65.76	1,019	22.29	519	11
กรมสามัญศึกษา	879	100	-	-	28	3.18	785	89.30	63	7.16	3	0
กรม สช.	115	100	-	-	-	-	33	28.70	61	53.04	21	18
กรมอาชีวศึกษา	156	100	-	-	6	3.84	128	82.05	19	12.18	3	1
กรม กศน.	19	100	-	-	4	-	9	-	-	-	-	-
กรมการศาสนา	93	100	-	-	2	1.49	49	52.68	33	35.48	9	9
กรม กผ.	134	100	7	5.22	94	70.14	33	24.62	-	-	-	-
เทศบาล	50	100	-	-	-	-	37	74.00	3	6.00	10	20
กรมตำรวจ (ร.ร.ตชด.)	35	100	-	-	-	-	5	13.15	8	21.05	25	65

ที่มา : รศ.ภ.ปีการศึกษา 2536

การบริการสาธารณสุข

การบริการงานสาธารณสุขในจังหวัดเลย มีสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ได้แก่ โรงพยาบาล และ สถานีอนามัย ครอบคลุมทุกอำเภอและทุกตำบลแล้ว โรงพยาบาลส่วนใหญ่เป็นโรงพยาบาลขนาด 10 เตียง ซึ่งมีทั้งหมด 7 แห่ง โรงพยาบาล 30 เตียง 3 แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป 1 แห่ง และโรงพยาบาลสาขา 1 แห่ง สำหรับสถานีอนามัยมีจำนวนทั้งหมด 98 แห่ง นอกจากนี้ยังมีบริการสาธารณสุขชุมชน จำนวน 7 แห่ง ตามตารางที่ 34

สถานบริการสาธารณสุขในจังหวัดเลย นอกจากมีสถานบริการของรัฐแล้ว ก็ยังมีสถานบริการสาธารณสุขของเอกชน กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอแต่มีจำนวนมากในอำเภอเมืองเลยและกระจุกตัวอยู่ในเขตเทศบาล โดยมีคลินิกแพทย์ถึง 19 แห่ง จากทั้งจังหวัด 25 แห่งที่เหลือ 6 แห่ง จากทั้งจังหวัด 25 แห่ง ที่เหลือ 6 แห่ง อยู่ที่อำเภอวังสะพุง 3 แห่งอำเภอเชียงคาน 2 แห่ง และอำเภอปากชม 1 แห่ง นอกจากนั้นในเขตอำเภอเมืองยังมีคลินิกทันตแพทย์รวม 3 แห่ง ในขณะที่อำเภออื่น ๆ อีก 11 อำเภอไม่มี จังหวัดเลยยังมีสถานบริการสาธารณสุขเอกชนที่ไม่มีแพทย์อีกประกอบด้วยสถานผดุงครรภ์ 9 แห่ง ร้านขายยาแผนปัจจุบัน 45 แห่ง และร้านขายยาแผนโบราณ 19 แห่งอำเภอที่ไม่ปรากฏว่ามีสถานบริการสาธารณสุขเอกชนเลยได้แก่อำเภอภูหลวง ตามตารางที่ 35

ด้านอัตราการกำลงของบุคลากรสาธารณสุขในจังหวัดเลย ยังมีปัญหาขาดแคลนโดยเฉพาะแพทย์ 1 ทันตแพทย์ และ พยาบาลยังมีอัตราส่วนต่อประชากรสูงมาก เมื่อเทียบกับของประเทศ กล่าวคือจังหวัดเลยมีอัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร 1 : 14417 ทันตแพทย์ 1 : 56225 พยาบาลเทคนิค 1 : 3471 และพยาบาลวิชาชีพ 1:3072 ยกเว้นเภสัชกรซึ่งในปี พ.ศ.2535 เป็นปีเริ่มมีการใช้ทุนการเภสัชกรที่จบใหม่ จึงทำให้มีอัตราส่วนต่อประชากรสูงกว่าของประเทศ ตามตารางที่ 36

ตารางที่ 34 จำนวนสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ปี 2535 จังหวัดเลย

อำเภอ	รพท./รพช แห่ง/เตียง	สอ.	สสช.
เมืองเลย	1/310	14	-
นาด้วง	1/10	5	-
เชียงคาน	1/30	11	1
ปากชม	1/10	9	-
ด่านซ้าย	1/30	10	2
นาแห้ว	1/10	4	1
ภูเรือ	1/10	6	1
ท่าลี่	1/10	7	2
วังสะพุง	1/30	20	-
ภูกระดึง	1/10	7	-
ภูหลวง	1/10	4	-
ผาขาว	1/10	6	-
รวม	12/480	103	7

ที่มา : รายงานทรัพยากร ปี 2535

ตารางที่ 35 จำนวนสถานบริการสาธารณสุขของเอกชน ปี 2535 จังหวัดเลย

อำเภอ เทศบาล	คลินิก		สถาน ผดุงครรภ์	ร้านขายยา		
	แพทย์	ทันตแพทย์		แผนปัจจุบัน	แผนปัจจุบันบรรจุ เสร็จ	แผนโบราณ
เมืองเลย	19	3	2	8	15	1
นาดวง	-	-	-	-	2	1
เชียงคาน	2	-	-	-	6	2
ปากชม	1	-	1	-	1	2
ด่านซ้าย	-	-	1	-	2	-
นาแห้ว	-	-	-	-	1	-
ภูเรือ	-	-	-	-	1	-
ท่าลี่	-	-	2	-	2	1
วังสะพุง	3	-	2	-	11	3
ภูกระดึง	-	-	1	-	3	3
ภูหลวง	-	-	-	-	-	-
ผาขาว	-	-	-	-	1	6
รวม	25	3	9	8	45	19

ที่มา : ฝ่ายเภสัชสาธารณสุข

ตารางที่ 36 จำนวนบุคลากรสาธารณสุขประเภทต่าง ๆ ปี 2535 จังหวัดเลย

อำเภอ	แพทย์		ทันตแพทย์		เภสัชกร		พยาบาลเทคนิค		พยาบาลวิชาชีพ	
	จำนวน	อัตราส่วน	จำนวน	อัตราส่วน	จำนวน	อัตราส่วน	จำนวน	อัตราส่วน	จำนวน	อัตราส่วน
เมืองเลย	19	1:5853	6	1:18534	7	1:15885	66	1:1685	108	1:1029
นาด้วง	1	1:22458	-	-	1	1:22458	7	1:3208	6	1:3743
เชียงคาน	4	1:14310	1	1:57242	1	1:57242	10	1:5724	10	1:5724
ปากชม	2	1:18119	-	-	1	1:36238	10	1:3623	4	1:9059
ด่านซ้าย	4	1:10186	1	1:40746	1	1:40746	7	1:5820	14	1:2910
นาแห้ว	1	1:10242	-	-	1	1:10242	7	1:1463	5	1:2048
ภูเรือ	1	1:18179	-	-	1	1:18179	9	1:2019	4	1:4544
ท่าลี่	1	1:23857	1	1:23857	0	1:23857	12	1:1988	3	1:7952
วังสะพุง	4	1:34499	1	1:137996	1	1:137996	13	1:10615	15	1:9199
ภูกระดึง	1	1:47641	-	-	1	1:47641	9	1:5293	7	1:6805
ภูหลวง	1	1:21487	-	-	0	-	9	1:2387	5	1:4297
ผาขาว	0	-	-	-	0	-	3	1:11654	2	1:17482
รวม	39	1:14417	10	1:56225	15	1:37483	162	1:3472	183	1:3072

ที่มา : รายงานทรัพยากร ปี 2535

ความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยภายในสังคม

ชุมชนได้ติดตามถึงแม่ประชากร จะรักสงบอยู่กับแบบฉบับนี้เองมีการพึ่งพากันในสังคมสูง ไม่ได้หมายความว่าไม่มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นจังหวัดเลยก็เช่นเดียวกันมีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นไม่แตกต่างจากสังคมอื่น ๆ ในภูมิภาคเดียวกันนัก จากสถิติคดีประเภทต่าง ๆ 5 กลุ่มตามตารางที่ 37 ในช่วงระยะเวลา 2 ปี คือ ปี พ.ศ. 2535 - 2536 พบว่าคดีอาชญากรรมที่รุนแรง หรือ คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยในปี พ.ศ. 2536 ลดลงจากปี พ.ศ. 2535 ถึง 37.68% ส่วนคดีในกลุ่มที่ 2 ได้แก่คดีประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ลดลง 22.68 % ส่วนคดีในกลุ่มที่ 2 ได้แก่คดีประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ลดลง 22.24 % คดีที่เพิ่มขึ้นได้แก่ คดีในกลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ 4 และกลุ่มที่ 5 ที่เพิ่มสูงสุดได้แก่คดีในกลุ่มที่ 4 หรือคดีที่น่าสนใจ ซึ่งหมายถึง คดีที่เกี่ยวกับการโจรกรรม คดีข่มขืนและฆ่าคดีฉ้อโกงทรัพย์สินยกยกทรัพย์โดยมีอัตราเพิ่มถึง 41.33 % ส่วนคดีในกลุ่มที่ 5 ที่น่าจะนำมาพิจารณาเป็นกรณีพิเศษได้แก่ คดีเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งรัฐเป็นผู้เสียหายตามตารางที่ 38 คดีเกี่ยวกับยาเสพติดในปี พ.ศ. 2536 สูงถึง 870 คดี แยกเป็นคดีเกี่ยวกับ กัญชา 499 คดี และคดีเกี่ยวกับฝิ่น 110 คดี จึงพอจะเป็นตัวชี้ให้เห็นได้ว่าจังหวัดเลยมีพื้นที่ติดต่อกับ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงมีการลักลอบ นำยาเสพติดเข้ามาในราชอาณาจักร นับเป็นประเด็นปัญหาชายแดน ซึ่งตรงกับบรรยายสรุปข้อราชการของจังหวัดเลย

ด้านอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยภายในจังหวัดเลย ในปี พ.ศ. 2536 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,265 นาย แยกเป็นตำรวจชั้นสัญญาบัตร จำนวน 136 นาย และตำรวจชั้นประทวน 1,129 นาย โดยกระจายอยู่ตามหน่วยต่าง ๆ 21 แห่ง ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรตำบล 7 แห่ง ตำรวจหน่วยปฏิบัติการพิเศษ 1 แห่ง และประจำอยู่ในกองกำกับการ ตำรวจภูธรจังหวัดเลย อีก 1 แห่ง มีอัตราเฉลี่ยตำรวจต่อประชากรเท่ากับ 1:454 คน ซึ่งเป็นอัตราที่ไม่สูงนัก

ตารางที่ 37 สถิติการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม คดีอาญา 5 กลุ่ม
เปรียบเทียบระหว่าง มกราคม - ธันวาคม 2535 กับ มกราคม - ธันวาคม 2536
ตำรวจภูธรจังหวัดเลย

ประเภทความผิด	พ.ศ.	เกิด	จับ	+เพิ่ม	% เพิ่มลด	% จับกุม	อัตราคดี ต่อแสน	ผลการประเมิน	
								ก	จ
กลุ่มที่ 1 คดีอุกฉกรรจ์ และสะเทือนขวัญ	2535	69	43			62.32			
	2536	43	21	-26	-37.68	48.84	7.49	/	/
กลุ่มที่ 2 คดีประทุษร้าย ร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	2535	202	156			77.23			
	2536	147	91	-45	-22.24	57.96	25.62	/	/
กลุ่มที่ 3 คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์สิน	2535	182	137			75.28			
	2536	236	165	+54	+22.88	69.92	41.13	/	/
กลุ่มที่ 4 คดีที่น่าสนใจ	2535	44	26			59.09			
	2536	35	41	+31	+41.33	45.67	-		
กลุ่มที่ 5 คดีที่รัฐ เป็นผู้เสียหาย	2535		จับ คน 2180 4290						
	2536		2304 4219	+124	+5.38	-	-		

ที่มา : งานนโยบายและแผน ภ.จว.เลย

ตารางที่ 38 แสดงจำนวนคดีและผู้ต้องหาที่ต้องคดียาเสพติด จำแนกตามชนิดยาและประเภทการครอบครอง ปี 2536

ที่	ชนิดยาเสพติด	รวม		เสพ		จำหน่าย		อื่น	
		คดี	ผู้ต้องหา	คดี	ผู้ต้องหา	คดี	ผู้ต้องหา	คดี	ผู้ต้องหา
	รวม	870	927	267	336	51	68	-	-
1.	ฝิ่น	110	119	-	-	-	-	-	-
2.	กัญชา	493	545	-	-	-	-	-	-
3.	เฮโรอีน	1	5	-	-	-	-	-	-
4.	ยาบ้า	31	35	-	-	-	-	-	-

ที่มา : กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเลย

โครงสร้างพื้นฐานและการบริการการสาธารณสุขปโค

โครงการและบริการพื้นฐานในที่นี้จะแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ 2 กลุ่ม ได้แก่

1. การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง ประกอบด้วย การคมนาคมขนส่งทางบก การคมนาคมขนส่งทางน้ำ และการคมนาคมขนส่งทางอากาศด้านการสื่อสารประกอบด้วย การไปรษณีย์โทรเลข วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และโทรศัพท์
2. การสาธารณสุขปโคและสาธารณสุขการ ประกอบด้วย การบริการประปาและไฟฟ้า

การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีระบบโครงข่ายการคมนาคมค่อนข้างด้อยกว่าจังหวัดใกล้เคียงที่อาณาเขตติดกัน เช่น จังหวัดขอนแก่น อุตรธานี หนองคาย และพิษณุโลกโดยเฉพาะการคมนาคมขนส่งระหว่างจังหวัดเลย กับกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางของประเทศจะถูกจำกัดโดยการขนส่งทางรถยนต์เป็นหลัก เนื่องจากภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขา ไม่มีทางรถไฟผ่าน

การคมนาคมขนส่งทางบก

การคมนาคมขนส่งทางบกเป็นการคมนาคมที่สำคัญที่สุดในจังหวัดเลย เนื่องจากการเดินทางของประชาชน และการขนย้ายสินค้าภายในจังหวัดเลยที่นิยมใช้ทางรถยนต์ ซึ่งค่าใช้จ่ายถูกรวดเร็ว การคมนาคมภายในจังหวัด สามารถติดต่อกับอำเภอต่าง ๆ โดยถนนลาดยางทุกสาย ส่วนการคมนาคมระหว่าง ตำบล หมู่บ้าน สามารถติดต่อได้สะดวกในฤดูแล้ง และ เป็นไปโดยยากลำบากสำหรับบางหมู่บ้านในฤดูฝน

ทางหลวงที่อยู่ในความควบคุมดูแลของแขวงทางเลยและหน่วยงานอื่น มีความยาวรวมกันทั้งสิ้น 1,835.60 กิโลเมตร จากตารางที่ 39 แสดงให้เห็นจำนวนและความยาวของถนนตลอดจนจำนวนสะพาน ดังนี้

ตารางที่ 39 แสดงจำนวนความยาวถนนและสะพานจังหวัดเลย

หน่วยงานที่ควบคุม	จำนวนถนน (สาย)	ประเภท-ความยาว		รวมความยาว ถนน	จำนวนสะพาน
		ถนน(กม.)			
		ลาดยาง	ลูกรัง		
แขวงทางหลวง	19	396	96	492	70
นปค.ที่ 23	5	-	-	346	-
องค์การบริหารส่วน- จังหวัดเลย	182	-	-	997.600	130
รวม	206	396	96	1,835.600	200

ที่มา: สำนักงานจังหวัดเลย

1. ทางหลวงที่อยู่ในความควบคุมดูแล ของแขวงทางหลวง จำนวน 19 สาย มีความยาวรวมทั้งสิ้น 492 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยาง 396 กิโลเมตร และ ถนนลูกรัง 96 กิโลเมตร มีสะพานคอนกรีตทั้งสิ้น 70 แห่ง

2. ถนนที่อยู่ในความควบคุมดูแลของ หน่วย นปค.ที่ 23 จำนวน 5 สาย มีความยาวรวมกันทั้งสิ้น 346 กิโลเมตร

3. ถนนที่อยู่ในความควบคุมดูแล ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย เป็นเส้นทางระหว่างหมู่บ้าน จำนวน 182 สาย ความยาวรวมกันทั้งสิ้น 997.600 กิโลเมตร มีสะพาน 130 แห่ง

จังหวัดเลยมีเส้นทางหลวงที่เชื่อมต่อกับจังหวัดใกล้เคียง โดยรอบ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย พิษณุโลกและเพชรบูรณ์ นับเป็นถนนสายหลักที่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมระหว่างจังหวัด ดังนี้

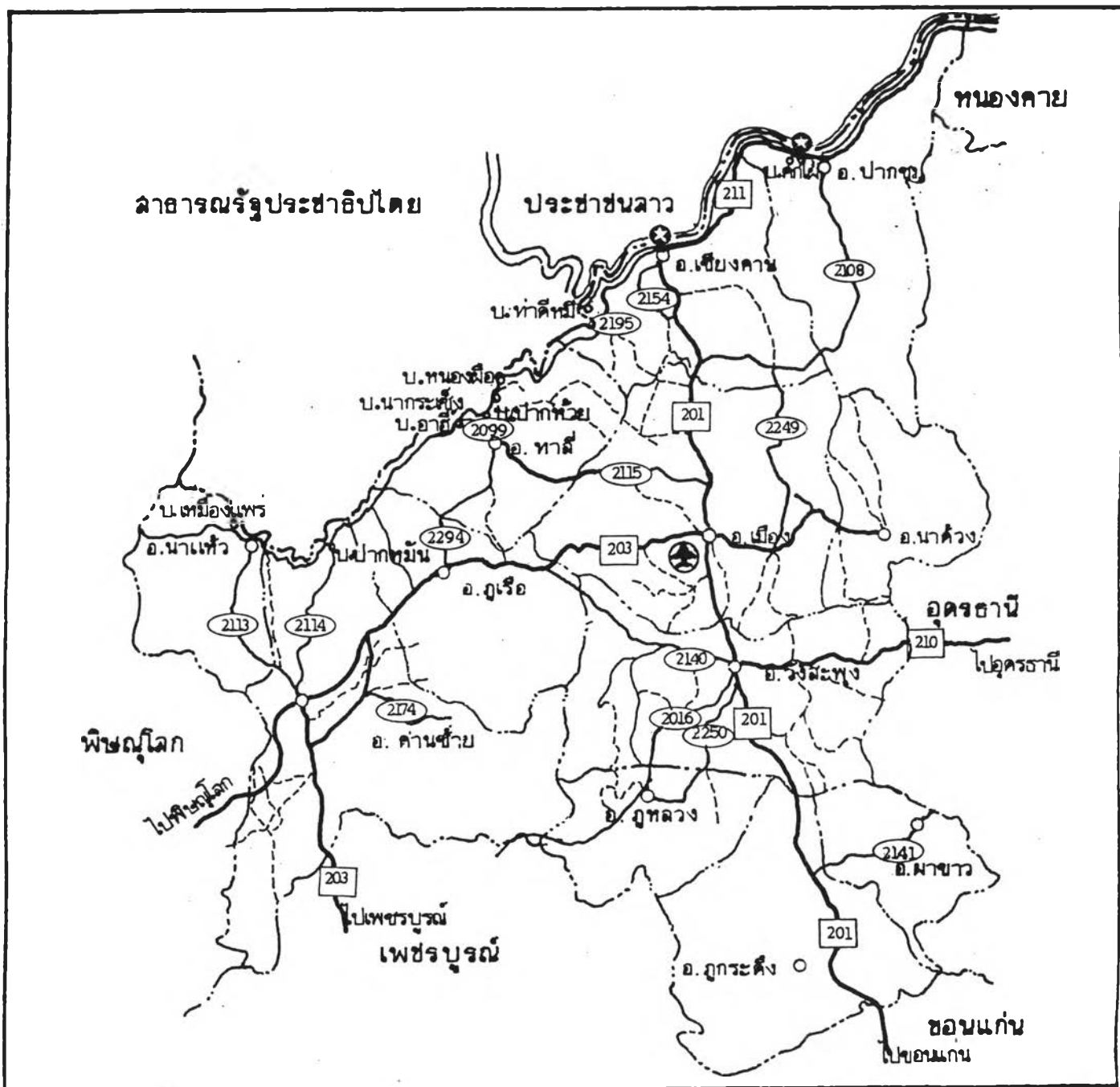
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 201 เป็นเส้นทางที่เชื่อมจังหวัดเลย สู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างเพื่อเป็นทางผ่านไปยังภาคกลาง และ เป็นทางหลวงที่เชื่อมต่อพื้นที่ 3 จังหวัดนอกเขตการเดินรถไฟ ทางตอนเหนือของภาค เริ่มต้น จากอำเภอสีคิ้วผ่าน อำเภอด่านขุนทด (จังหวัดนครราชสีมา) ต่อจากนั้นตรงเข้าสู่อำเภอชุมแพ (จังหวัดขอนแก่น) และผ่านอำเภอภูกระดึง อำเภอเมืองเลยไปสิ้นสุดที่อำเภอเชียงคาน นับเป็นเส้นทางที่นิยมใช้ในการเดินทาง และขนส่งสินค้าระหว่างเลย - กรุงเทพมหานคร

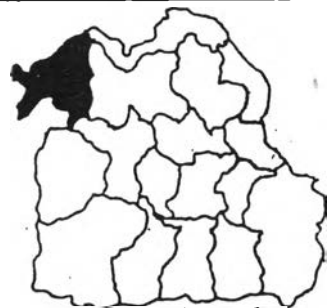
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 203 เป็นเส้นทางที่เชื่อมจังหวัดเลย กับภาคเหนือของประเทศ ได้แก่จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดพิษณุโลก และ เป็นถนนหลักในการคมนาคมติดต่อระหว่างเขตอำเภอเมืองเลย กับอำเภอภูเรือ อำเภอด่านซ้าย และ อำเภอนาแห้ว เริ่มต้นจากอำเภอเมืองเลย ผ่านอำเภอภูเรือ อำเภอด่านซ้าย เข้าสู่อำเภอหล่มเก่า และสิ้นสุดที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ สำหรับการเชื่อมโยงสู่จังหวัดพิษณุโลก โดยทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2013 จากอำเภอด่านซ้าย ผ่านอำเภอนครไทย เข้าสู่ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 12

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210 เป็นเส้นทางที่เชื่อมจังหวัดเลยสู่ด้านตะวันออกเฉียงเหนือของภาคเริ่มต้นที่อำเภอวังสะพุง ผ่านอำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู สิ้นสุดที่อำเภอเมืองจังหวัดอุดรธานี

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 211 เป็นเส้นทางเลียบแม่น้ำโขงเชื่อม อำเภอชายแดนระหว่างจังหวัดเลยกับจังหวัดหนองคายเริ่มต้นที่อำเภอเชียงคานผ่านอำเภอปากชม (จังหวัดเลย) และผ่านอำเภอลังคม อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอท่าบ่อ (จังหวัดหนองคาย) สิ้นสุดที่จุดเชื่อมกับทางหลวงหมายเลข 2 อุดร - หนองคาย ที่บ้านหนองสองห้อง จังหวัดหนองคาย ห่างจากตัวเมืองหนองคาย 10 กิโลเมตร

ทางหลวงทั้ง 4 สายนี้ เป็นเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงจังหวัดเลยกับจังหวัดใกล้เคียง เป็นเส้นทางเดินของรถโดยสารและขนส่งสินค้าระหว่างอำเภอ ตลอดจนจนถึงระดับอำเภอกับจังหวัดและภาค โดยพิจารณาจากปริมาณการจราจรเฉลี่ยต่อวัน ตลอดสายโดยมีจุดนับเป็นช่วง ๆ จากตารางที่ 40 ประกอบกับ แผนที่ 14 จะเห็นว่าปริมาณความหนาแน่น ของการจราจรมีอัตราสูงระยะต้นทาง และ จะเบาบางลงเมื่อเข้าเขตจังหวัดเลย สามารถวิเคราะห์ได้ว่า จังหวัดต่าง ๆ ที่ล้อมรอบจังหวัดเลยมีปัจจัยตูดมากกว่า โดย 3 ใน 5 เป็นเมืองหลักของแต่ละภูมิภาค ได้แก่จังหวัดพิษณุโลก ขอนแก่นและอุดรธานี อีก 2 จังหวัดที่มีได้เป็นเมืองหลัก

<p>แสดง โครงข่ายการคมนาคมขนส่ง</p>		<p>แผนที่ 14</p>
<p>— — — — — เขตประเทศ</p> <p>— — — — — เขตจังหวัด</p> <p>□ ทางหลวงแผ่นดิน</p> <p>○ ทางหลวงจังหวัด</p> <p>--- ถนนลูกรัง</p>	<p>✈ สนามบิน</p> <p>★ ท่าเทียบเรือ</p> <p>ที่มาก : กรมทางหลวง</p>	 <p>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>10 0 10 กม.</p>

ได้แก่จังหวัดเพชรบูรณ์ และหนองคาย ก็อยู่ในระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะจังหวัดหนองคายซึ่งเป็นจุดตั้งของ สะพานไทย - ลาว จึงเป็นจุดที่ส่งเสริมให้จังหวัดหนองคายมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว เงื่อนไขอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้อัตราปริมาณการจราจรเบาบางลงในเขตจังหวัดเลยได้แก่ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ เนื่องจากมีลักษณะเป็นเมืองปิด พื้นที่เต็มไปด้วยภูเขาและหุบเหว

อย่างไรก็ตามถนนหลักทั้ง 4 สายดังกล่าวจะมีปริมาณการจราจรเฉลี่ยต่อวันที่ใกล้เคียงกัน บริเวณที่เริ่มเข้าเขตจังหวัดเลย ทางหลวงหมายเลข 201 ตอนบ้านตาดท่า มีปริมาณ 2,037 คันต่อวัน ทางหลวงหมายเลข 203 ตอนด่านคู่-โคกงาม มีปริมาณ 2,102 คัน และต่ำสุดบนทางหลวงสาย 211 ตอนบ้านห้วยเทียม - ป่าชม 400 คันต่อวัน

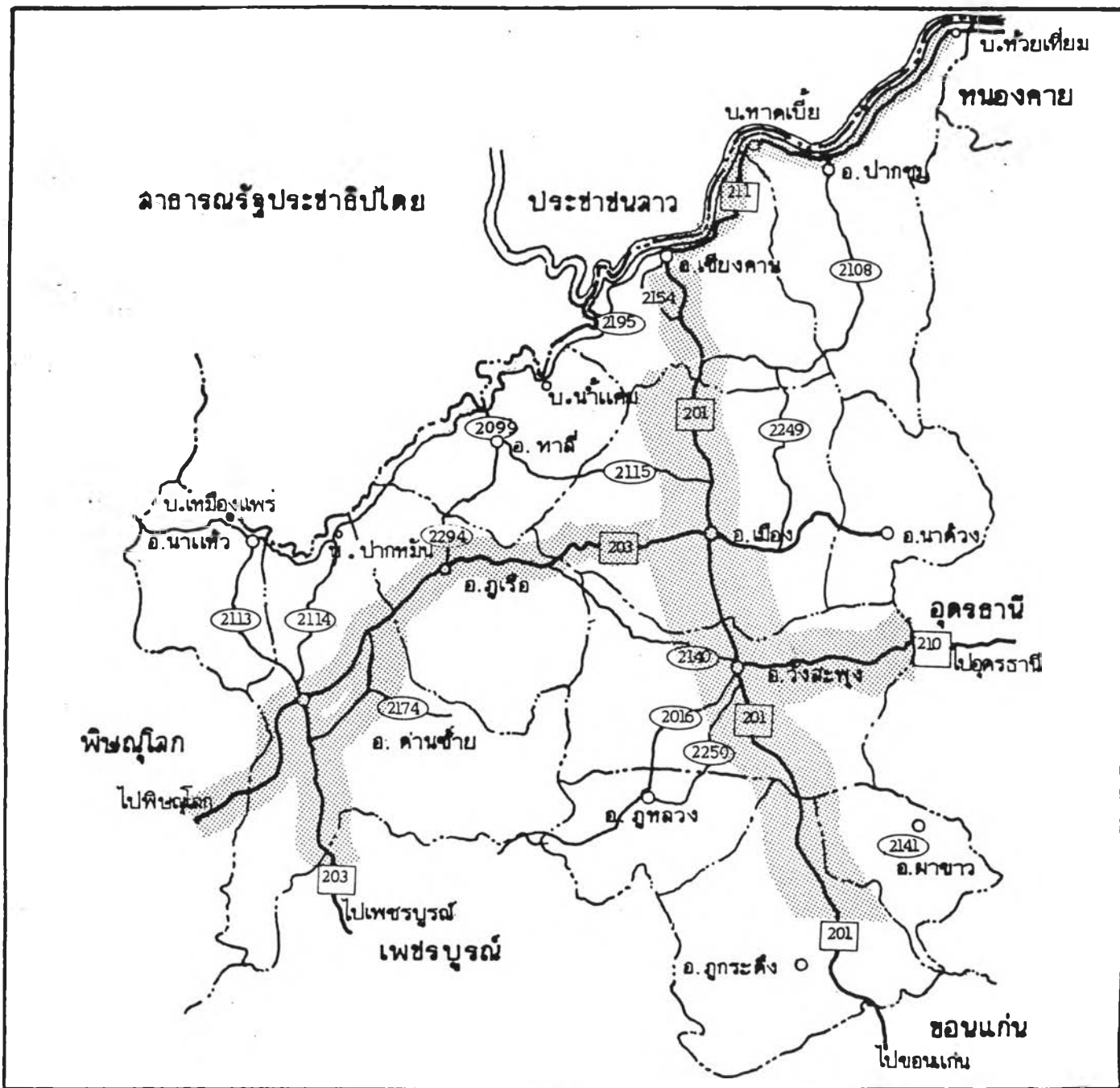
ตารางที่ 40 แสดงปริมาณการจราจรเฉลี่ยต่อวัน

ทางหลวง		ปริมาณการจราจรเฉลี่ย		
หมายเลข	ระยะทางจาก - ถึง	รถโดยสาร	รถบรรทุก	รวม
201	แยกสี่คิ้ว - แยกด้านขุนทด (กม.0+500)	3,045	3,131	6,176
	แยกสี่คิ้ว - แยกด้านขุนทด (กม.18+000)	611	683	1,294
	แยกด้านขุนทด - ชัยภูมิ	1,041	866	1,907
	ลำน้ำราชนันท์ - จิตรวิสัย	1,328	2,764	4,092
	ทางเลี้ยวเมืองชัยภูมิ	316	1,137	1,453
	แยกทางไปภูเขียว - ภูดิน	629	2,658	3,587
	ภูดิน - ภูเขียว	704	1,510	2,214
	แยกภูเขียว - ชุมแพ	866	2,585	3,451

ตารางที่ 40 (ต่อ)

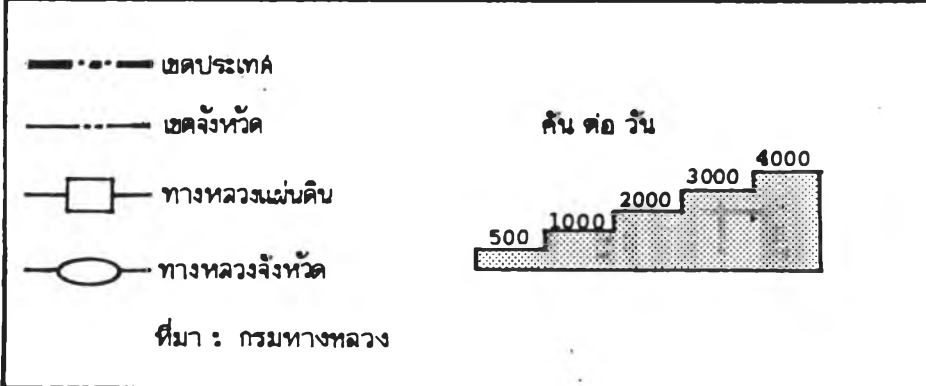
ทางหลวง		ปริมาณการจราจรเฉลี่ย		
หมายเลข	ระยะทางจาก - ถึง	รถโดยสาร	รถบรรทุก	รวม
203	แยกโนนหัน - ห้วยแย	1,307	793	2,100
	ดาดข่า กม.178+000	807	1,230	2,037
	ทางเลี้ยวเมืองวังสะพุง-เลย	1,444	2,869	4,313
	ทางแยกเลย - แยกเชียงกลม	1,003	2,664	3,667
	แยกหล่มสัก - หล่มเก่า	710	1,955	2,665
	หล่มเก่า - ด่านคู	568	1,235	1,803
	ด่านคู - โคกงาม	1,399	703	2,102
	กม.46+500 ด่านซ้าย - กม.30+000	303	768	1,071
	กม.30+000 - ทางแยกเลย	554	771	1,325
	210	แยกเขาน้อย-แยกศรีบุญเรือง	1,673	2,872
	แยกศรีบุญเรือง-กม.37+877	2,699	1,411	4,140
211	แยกหนองสองห้อง-ท่าบ่อ	665	1,789	2,454
	แยกบ้านผือ - ศรีเชียงใหม่	772	1,232	2,004
	ศรีเชียงใหม่ - สังคม	795	557	1,352
	สังคม - ห้วยเทียม	199	459	658
	ห้วยเทียม - ปากชม	146	254	400
	ปากชม - บ้านหาดเปี้ย	278	249	527
	บ้านหาดเปี้ย - เชียงคาน	392	569	961

ที่มา: กองวิศวกรรมจราจร กรมทางหลวง

แสดง ปริมาณการจราจรบนทางหลวงเฉลี่ยต่อวัน

แผนที่ 15

การคมนาคมขนส่งทางน้ำ

การคมนาคมขนส่งทางน้ำ จังหวัดเลยมีแม่น้ำขนาดใหญ่ไหลผ่านเพียงสายเดียว ได้แก่ แม่น้ำโขงที่พอจะใช้ในการคมนาคมขนส่งได้ แต่จะใช้ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเท่านั้น โดยทางเรือขนาดเล็กที่ทำการซื้อขายสินค้าอุปโภคบริโภค เล็ก ๆ น้อย ๆ และท่าเรือหรือท่าเทียบเรือที่ใช้ข้ามฝากไปมาหาสู่กันเป็นท่าเทียบเรือขนาดเล็ก และเป็นจุดที่ทางจังหวัด อนุญาตให้มีการซื้อขายกันในเขตอำเภอเชียงคาน และอำเภอปากชม สำหรับการสัญจรภายในประเทศแล้ว ประชาชนทั่วไปใช้น้อยมาก ส่วนจะใช้ในการคมนาคมขนส่งอย่างแท้จริงนั้น คงใช้ไม่ได้ เพราะการคมนาคมขนส่งทางบก โดยทางรถยนต์ในจังหวัดเลยมีความสะดวกและรวดเร็วมากกว่า แล้วยังมีโครงข่ายเชื่อมโยงกันทั่วทั้งจังหวัด

การคมนาคมขนส่งทางอากาศ

จังหวัดเลยมีสนามบินพาณิชย์ขนาดเล็ก โดยมีความยาวเพียง 1,700 เมตรไม่สามารถรองรับเครื่องบินขนาดใหญ่ได้ ที่ตั้งของสนามบินอยู่ห่างจากตัวเมืองระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร มีเครื่องบินโดยสารของบริษัทกรุงเทพการบิน จำกัด (Bangkok Airways) บินตรงโดยเส้นทาง กทม.-จังหวัดเลย สัปดาห์ละ 3 เที่ยวบิน (ตารางที่ 41) ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที

ตารางที่ 41 แสดงเที่ยวบินกรุงเทพฯ - เลย

PG 620	อังคาร	พฤหัสบดี	อาทิตย์	PG 621
09.00	ออก	กรุงเทพฯ	ถึง	12.30
10.30	ถึง	เลย	ออก	11.00

ที่มา : บริษัท กรุงเทพฯการบิน จำกัด

การสื่อสาร

การสื่อสารของจังหวัดเลยมีความรวดเร็วและทั่วถึง แม้ว่าจะเป็นจังหวัดเล็ก ๆ และมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาก็ตาม เนื่องจากรัฐบาลได้พยายามให้ความสะดวกและจัดบริการครอบคลุมทั่วทุกท้องที่ ทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว การสื่อสารด้านต่าง ๆ มีดังนี้

ไปรษณีย์โทรเลข เป็นการสื่อสารที่ประชาชนใช้บริการมากที่สุด จังหวัดเลยมีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข เพื่อให้บริการแก่ประชาชนครบทั้งระดับอำเภอและระดับตำบล โดยเป็นไปรษณีย์รับ - จ่าย (ปท.จ.) จำนวน 15 แห่ง ให้การบริการทั้งระดับอำเภอและระดับตำบลดังกล่าวได้แก่

ปท.จ. เลย

ปท.จ. เชียงคาน

ปท.จ. ด่านซ้าย

ปท.จ. ท่าลี่

ปท.จ. ภูกระดึง

ปท.จ. วังสะพุง

ปท.จ.นาแก้ว

ปท.จ.ปากชม

ปท.จ.ภูเรือ

ปท.จ.นาดูน

ปท.จ.ผาขาว

ปท.จ.ภูหลวง

ปท.จ.ผานิทร์แปลง

ปท.จ.นาอ้อ

ปท.จ.หนองหิน

นอกจากนี้การให้บริการในพื้นที่ย่อยระดับตำบล ครอบคลุมทุกตำบลทั่วทั้งจังหวัด

นอกจาก ปท.จ.แล้วยังมีไปรษณีย์อนุญาตเอกชน (ปน.ช.) ให้บริการตามพื้นที่ย่อยระดับตำบล ครอบคลุมทุกตำบลทั่วทั้งจังหวัด โดยบริการรับฝาก - จ่าย โทรเลข จดหมาย พัสดุ ตัวแลกเงิน ปน.ช. บางแห่งมีการให้บริการโทรศัพท์อีกด้วย

วิทยุกระจายเสียงจังหวัดเลย ปัจจุบันมีสถานีวิทยุกระจายเสียงที่ดำเนินการส่งกระจายเสียงภายในจังหวัดเลย 4 แห่ง คือ

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดเลยในเครือข่ายของศูนย์ประชาสัมพันธ์ เขต 1 จังหวัด ส่งกระจายเสียงระบบ เอ เอ็ม ด้วยความถี่ 1431 กิโลเฮิรต์

สถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพภาคที่ 2 จังหวัดเลย ส่งกระจายเสียงด้วย ระบบเอฟ เอ็ม ด้วยความถี่ 90.0 เมกกะเฮิรต์

สถานีวิทยุกระจายเสียงกองบัญชาการตำรวจภูธร 2 ส่งกระจายเสียง ด้วยระบบ เอฟ เอ็ม ด้วยความถี่ 92.5 เมกกะเฮิรต์

สถานีวิทยุกระจายเสียง อ.ส.ม.ท. จังหวัดเลย ส่งกระจายเสียงด้วยระบบเอฟ เอ็ม ด้วยความถี่ 100 เมกกะเฮิรต์

สถานีวิทยุกระจายเสียงทั้ง 4 แห่ง ให้บริการประชาชนภายในจังหวัด ในการสื่อสาร ประกาศข่าว เผยแพร่ข่าวสาร ให้ความบันเทิงต่าง ๆ ซึ่งเป็นสื่อที่ประชาชนทุกแห่งสามารถรับได้โดยเฉพาะสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเลย

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จังหวัดเลย มีผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ทั้งของส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ที่จะช่วยการติดต่อสื่อสารให้บริการข่าวสารแก่ประชาชน ภายในจังหวัดเลยมีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ที่ออกจำหน่ายเป็นรายปักษ์ คือ

- หนังสือพิมพ์เพชรเมืองเลย
- หนังสือพิมพ์เมืองเลยนิวส์
- หนังสือพิมพ์เพชรภูหลวง

สถานีโทรทัศน์ จังหวัดเลยไม่มีสถานีส่งโทรทัศน์ แต่มี สถานีรับส่งสัญญาณ ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอภูเรือ รับส่งสัญญาณ ช่อง 3 และช่อง 9 และตั้งอยู่ที่อำเภอภูหลวง รับส่งสัญญาณ ช่อง 7 นอกจากนี้ในบางท้องที่ยังสามารถรับสัญญาณของสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 จากสถานีรับส่งจังหวัดขอนแก่นได้อีกด้วย ทำให้ประชาชนในจังหวัดเลยได้รู้ข่าวสาร เศรษฐกิจ การเมือง และความบันเทิงต่าง ๆ ได้

โทรศัพท์ ในปี พ.ศ. 2535 จังหวัดเลยมีชุมสาย ให้บริการโทรศัพท์แก่ประชาชน จำนวน 11 ชุมสาย โดยกระจายตัวตามอำเภอต่าง ๆ อำเภอละ 1 ชุมสาย ยกเว้น อำเภอผาขาวที่ยังไม่มีชุมสายโทรศัพท์ เนื่องจากเพิ่งแยกตัวออกจากเขตการปกครอง ของ อำเภอภูกระดึงเมื่อไม่นานมานี้ (พ.ศ. 2531)

จำนวนเลขหมายโทรศัพท์ในจังหวัดเลย เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ในภูมิภาคเดียวกัน (เขตโทรศัพท์ภูมิภาคที่ 3) ซึ่งประกอบด้วย 10 จังหวัด จากตารางที่ 42 ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น อุตรธานี ร้อยเอ็ด หนองคาย สกลนคร เลย นครพนม มหาสารคาม กาฬสินธุ์ และมุกดาหาร มีเลขหมายโทรศัพท์รวมกันเท่ากับ 96,498 เลขหมาย จังหวัดที่มีเลขหมายมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 25,284 เลขหมาย หรือคิดเป็นร้อยละ 26.20 ของเขตโทรศัพท์ภูมิภาคที่ 3 อัตราความหนาแน่นของโทรศัพท์เท่ากับ 12.5 เครื่องต่อประชากร 1,000 คน รองลงมาได้แก่ จังหวัดอุตรธานีมีเลขหมาย จำนวน 19,156 เลขหมาย หรือคิดเป็นร้อยละ 19.85 อัตราความหนาแน่นของโทรศัพท์ 7.94 เครื่องต่อประชากร 1,000 คน ส่วนจังหวัดที่มีเลขหมายน้อยที่สุด ได้แก่ จังหวัดมุกดาหาร มีเพียง 2,944 เลขหมาย คิดเป็นร้อยละ 3.05 แต่ในด้านอัตราความหนาแน่นของโทรศัพท์กลับมาอยู่ในอันดับที่ 3 ของเขตโทรศัพท์ภูมิภาคที่ 3 รองลงมาจากจังหวัดขอนแก่น และ อุตรธานี สำหรับจังหวัดเลยมีเลขหมายโทรศัพท์ จำนวน 5,824 เลขหมาย กระจายอยู่ใน 11 ชุมสาย คิดเป็นร้อยละ 6.04 และอัตราความหนาแน่นโทรศัพท์เท่ากับ 6.63 เครื่องต่อประชากร 1,000 คน ถ้าเทียบกับอัตราความหนาแน่นเฉลี่ยของเขตโทรศัพท์ภูมิภาคที่ 3 แล้วนับว่าใกล้เคียง

เคียงกันมากโดยอัตราความหนาแน่นเฉลี่ยของเขตเท่ากับ 6.66 เครื่องต่อประชากร 1,000 คน
ถ้าไม่นับรวมจังหวัดขอนแก่นและอุดรธานีแล้ว จะอยู่ระดับกลางทั้งจำนวนเลขหมายและอัตราความ
หนาแน่น

ตารางที่ 42 แสดงจำนวนเลขหมายโทรศัพท์และความหนาแน่นเขตโทรศัพท์ภูมิภาคที่ 3
ปี พ.ศ. 2535

โทรศัพท์จังหวัด	เลขหมายที่มีบริการ	ร้อยละ	ความหนาแน่นโทรศัพท์ ต่อประชากร 1,000 คน
ขอนแก่น	25,284	26.20	12.5
มหาสารคาม	7,376	7.64	5.80
กาฬสินธุ์	5,248	5.44	4.03
ร้อยเอ็ด	8,906	9.23	4.73
อุดรธานี	19,156	19.85	7.94
หนองคาย	8,108	8.40	5.27
เลย	5,824	6.04	6.63
สกลนคร	7,600	7.87	5.30
นครพนม	6,016	6.23	6.28
มุกดาหาร	2,944	3.05	7.68
รวม	96,498	100.00	6.66

ที่มา : สำนักบริการโทรศัพท์จังหวัดเลย

ถ้าจะพิจารณาการให้บริการโทรศัพท์ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย จนถึงสุดโครงการ 1 ล้านเลขหมาย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 - 2540 จากตารางที่ 43 ทราบว่า จังหวัดเลยจะมีเลขหมายโทรศัพท์เพิ่มขึ้นอีก 4,864 เลขหมาย ในระยะเวลา 4 ปี โดยในปี พ.ศ. 2536 มีเลขหมาย โทรศัพท์ จำนวน 5,824 เลขหมาย และ เพิ่มขึ้นเป็น 10,688 เลขหมาย ในปี พ.ศ. 2540 โดยมีอัตราการเพิ่มทุกปี โดยในปี พ.ศ.2537 เพิ่มขึ้น 1,024 เลขหมาย คิดเป็นร้อยละ 9.58 ปี พ.ศ. 2539 เพิ่มขึ้น 1,280 เลขหมายคิดเป็นร้อยละ 11.98 และปี พ.ศ. 2540 เพิ่มขึ้นอีก 256 เลขหมาย หรือ มีอัตราเพิ่มร้อยละ 2.39 และอัตราเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 11.38 ต่อปี

เกี่ยวกับการสื่อสารด้านโทรศัพท์ จะเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากจังหวัดเลยมีพื้นที่กว้างใหญ่ ลักษณะภูมิประเทศเต็มไปด้วยภูเขาสูง และหุบเหวซึ่งเป็นอุปสรรคในการเดินทาง กล่าวคือ จังหวัดเลยมีความกว้างถึง 134 กิโลเมตร ความยาว 147 กิโลเมตร (ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมจังหวัดเลย, 2535) คิดเป็นพื้นที่ 11,424.612 ตารางกิโลเมตร (สำนักงานสถิติแห่งชาติจังหวัดเลย, 2533)ซึ่งมีเนื้อที่มาเป็นอันดับที่ 5 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บางอำเภออยู่ห่างจากตัวจังหวัดมากเป็นระยะทางถึง 120 กิโลเมตร ได้แก่อำเภอนาแห้วและมีพื้นที่ติดกับชายแดนของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ตารางที่ 43 สถานภาพการให้บริการโทรศัพท์ สิ้นสุดโครงการ 1 ล้านเลขหมาย
(เรียงตามลำดับตามเลขหมายที่มี)

โทรศัพท์จังหวัด	เลขหมาย ณ ก.ย.36	เลขหมาย ที่มีผู้เช่า ณ ก.ย.36	โครงการโทรศัพท์ 1 ล้านเลขหมาย ขป.3				รวมเลข หมายที่มี (ทศท.+ TT&T)	ยอด จอง ณ ก.ย.36
			2537	2538	2539	2540		
ขอนแก่น	28,536	23,477	8,320	4,864	3,200	4,736	49,656	7,303
อุดรธานี	21,212	17,258	-	6,912	3,456	5,054	37,084	7,992
ร้อยเอ็ด	8,960	7,730	2,560	1,729	2,304	3,072	18,625	1,545
หนองคาย	8,416	6,618	-	1,920	1,024	3,200	14,560	2,955
สกลนคร	8,512	7,047	-	1,024	1,664	256	11,456	504
เลย	5,824	4,531	2,304	1,024	1,280	256	10,688	1,269
นครพนม	6,144	5,080	-	1,024	1,152	256	8,576	551
มหาสารคาม	7,504	6,489	-	896	-	-	8,400	168
กาฬสินธุ์	5,760	4,899	-	1,152	384	-	7,296	792
มุกดาหาร	2,944	2,693	-	1,280	2,304	-	6,528	640
รวมเขตโทร- ศัพท์ภูมิภาคที่ 3	103,812	85,822	13,184	21,825	16,768	17,280	172,869	23,719

ที่มา : สำนักบริการโทรศัพท์จังหวัดเลย

สาธารณูปโภค

การประปา

การบริการน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภค นับเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่ง ของชุมชน จังหวัดเลยมีการบริการน้ำประปาตามชุมชนต่าง ๆ โดยหลายหน่วยงาน ได้แก่ การประปาส่วนภูมิภาค ประปาที่ดำเนินงานโดยสุขาภิบาลและประปาหมู่บ้าน หน่วยงานที่มีกำลังการผลิตสูงคือการประปาส่วนภูมิภาคซึ่งขอบเขตการบริการชุมชนใหญ่เป็นหลัก 4 แห่ง

การประปาเลย เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 ถึงปัจจุบัน โดยแหล่งน้ำดิบได้จากแม่น้ำเลย รับผิดชอบจ่ายน้ำในเขตเทศบาลเมืองเลย

การประปาวังสะพุง ใช้แม่น้ำเลยและบ่อบาดาลเป็นแหล่งน้ำดิบรับผิดชอบจ่ายน้ำในเขตสุขาภิบาลวังสะพุงและชุมชนใกล้เคียง ได้แก่ บ้านเอราวัณ บ้านทรายขาว บ้านนาดอกไม้ ฯลฯ

การประปาเชียงคาน ใช้แม่น้ำโขง ลำน้ำซม และบ่อบาดาลเป็นแหล่งน้ำดิบรับผิดชอบจ่ายน้ำในเขตสุขาภิบาลเชียงคานและชุมชนใกล้เคียง ได้แก่ สุขาภิบาลปากชม ฯลฯ

การประปาด่านซ้าย ใช้แม่น้ำหมันและน้ำซับใต้ดินเป็นแหล่งน้ำดิบ รับผิดชอบจ่ายน้ำในเขตสุขาภิบาลด่านซ้ายและชุมชนใกล้เคียง

แต่ละแห่งสามารถผลิตน้ำประปาเพื่อบริการประชาชนได้ประมาณ 960 - 9,600 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2536 มีผู้ใช้บริการของการประปาส่วนภูมิภาคเลย วังสะพุง และเชียงคานรวมกัน 11,205 ราย แยกเป็นเขตเทศบาลเมืองเลย 5,300 ราย สุขาภิบาลวังสะพุง 4,045 ราย และสุขาภิบาลเชียงคาน 1,851 ราย ปริมาณน้ำที่ใช้จำนวนกว่า 3 ล้านลูกบาศก์เมตร มีรายได้จากการให้บริการประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเลย และสุขาภิบาลวังสะพุงทั้งสิ้น 19,066,669.59 บาท

ในชุมชนขนาดเล็กได้รับบริการน้ำประปาจากการผลิตของสุขาภิบาล ได้แก่สุขาภิบาลท่าลี่ สุขาภิบาลภูกระดึง และสุขาภิบาลนาด้วง นอกจากนี้ ในบางหมู่บ้านตามอำเภอต่าง ๆ ยังมีบริการน้ำประปาภายในหมู่บ้านเพื่อใช้กันเองอีกด้วย รวมถึงอำเภอที่ไม่มีบริการน้ำประปาจากการประปาส่วนภูมิภาคและสุขาภิบาล ได้แก่ อำเภอนาแห้ว อำเภอภูหลวง และอำเภอผาขาว

จังหวัดเลยแม้ว่าจะมีน้ำประปาบริการประชาชนทั่วทุกอำเภอแต่ด้วยข้อจำกัดในด้านการลงทุนทำให้การบริการมีอยู่เฉพาะศูนย์กลางชุมชนที่ประชาชนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น การขยายเขตบริการและอัตรากำลังการผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการในการบริโภค จากตารางที่ 44 ในปีพ.ศ. 2533 จะเห็นว่าประชาชนในจังหวัดเลยใช้น้ำประปาภายในบ้านเป็นแหล่งน้ำดื่ม จำนวน 10,502 ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.2 และเป็นแหล่งน้ำใช้ 11,461 ครัวเรือนหรือร้อยละ 10.0

แหล่งน้ำดื่มที่ประชาชนใช้มากที่สุดได้แก่น้ำฝน จำนวน 48,282 ครัวเรือน รองลงมาได้แก่น้ำสาธารณะ จำนวน 29,018 ครัวเรือน หรือร้อยละ 42.3 และ ร้อยละ 25.4 ตามลำดับ ส่วนแหล่งน้ำใช้ที่ประชาชนใช้มากที่สุดได้แก่น้ำสาธารณะ จำนวน 19,295 ครัวเรือน หรือร้อยละ 22.8 และ 16.9 ตามลำดับ และน้ำประปาในบ้านเป็นอันดับที่ 3

ตารางที่ 44 ข้อมูลการบริการน้ำประปาของการประปาภูมิภาคจังหวัดเลย

การประปา	เขตจำหน่ายน้ำ	แหล่งน้ำ	จำนวนผู้ใช้ ครัวเรือน	กำลังผลิต ลบ.ม/วัน	ปริมาณจำหน่าย ลบ.ม/วัน
เลย	เทศบาลเมืองเลย อำเภอเมืองเลย	แม่น้ำเลย	5,378	9,600	7,500
วังสะพุง	สุขาภิบาลวังสะพุง บ้านเอราวัณบ้านทราย ขาว บ้านนาดอกไม้ บ้านเหมืองแบ่ง	แม่น้ำเลย และ บ่อบาดาล	2,132	1,920	1,231

ตารางที่ 44 (ต่อ)

การประปา	เขตจำหน่ายน้ำ	แหล่งน้ำ	จำนวนผู้ใช้ ครัวเรือน	กำลังผลิต ลบ.ม./วัน	ปริมาณจำหน่าย ลบ.ม./วัน
เชียงคาน	สุขาภิบาลเชียงคาน สุขาภิบาลปากชม บ้านนากระเซิง บ้าน อาฮี บ้านปากห้วย - ปากคาน อำเภอท่าลี่	แม่น้ำโขง ลำน้ำชม บ่อบาดาล	3,217	5,280	1,227
ด่านซ้าย	สุขาภิบาลด่านซ้าย สุขาภิบาลภูเรือ บ้าน หนองบัว อำเภอภูเรือ บ้านหนองหิน ภูกระดึง	น้ำซับใต้ดิน	1,170	960	

ที่มา : กองแผนงาน การประปาส่วนภูมิภาค การประปาจังหวัดเลย

ไฟฟ้า

เนื่องจากสาธารณูปโภคด้านไฟฟ้า ขึ้นอยู่กับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคโดยตรง ดังนั้นขอกล่าวถึงภาระหน้าที่และขอบเขตความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคโดยสรุปดังนี้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในการผลิตจำหน่าย และให้บริการด้านพลังงานไฟฟ้าแก่ประชาชน ธุรกิจ และอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาคทั่วประเทศครอบคลุม 70 จังหวัด ยกเว้น กรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ ครอบคลุมพื้นที่ 510,000 ตารางกิโลเมตร หรือ คิดเป็นร้อยละ 99 ของพื้นที่ทั้งประเทศปัจจุบัน (31 พฤษภาคม 2536) การไฟฟ้าภูมิภาคสามารถจ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านต่าง ๆ ได้ ถึง 61,091 หมู่บ้าน หรือร้อยละ

97.5 ของ 62,659 หมู่บ้าน ในความรับผิดชอบทั่วประเทศ

การให้บริการไฟฟ้าของจังหวัดเลย เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 โดยเทศบาลเมืองเลยเป็นผู้ดำเนินการ และต่อมาในปี พ.ศ. 2503 จึงได้โอนกิจการให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นผู้ดำเนินการต่อ ตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคโดยขึ้นกับการไฟฟ้าเขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุดรธานี กระแสไฟฟ้าที่ใช้ในจังหวัดได้มาจาก 2 แหล่ง แหล่งใหญ่ได้รับจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และ ได้จากโรงจักรดีเซลของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเอง 3 แห่ง คือโรงจักรดีเซลด่านซ้าย เชียงคานและนาแห้ว

กระแสไฟฟ้าที่ได้นำมาเปลี่ยนแรงดันที่สถานีเปลี่ยนแรงดัน (Sub Station) อำเภอเมืองเลย จาก 115 เควี. เป็น 22 เควี. หม้อแปลงขนาด 25 MVA จำนวน 2 เครื่อง

สำหรับความต้องการใช้กระแสนั้น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ประมาณการใช้ไฟฟ้าอีก 5 ปีข้างหน้าคือปี พ.ศ. 2542 จะมีความต้องการใช้กระแสนี้สูงขึ้นเป็น 34 เมกกะวัตต์ (MW) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการตอบสนองการไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้จัดทำโครงการก่อสร้างสถานีปรับแรงดัน (Sub Station) เพิ่มอีก 2 แห่ง ได้แก่

สถานีเปลี่ยนแรงดัน อ.ด่านซ้าย Capacity 12.5 - 25 MVA

สถานีเปลี่ยนแรงดัน อ.เชียงคาน Capacity 12.5 - 25 MVA

โครงการก่อสร้างสถานีเปลี่ยนแรงดันทั้ง 2 แห่งนี้ คาดว่าจะเสร็จสิ้นภายในปี พ.ศ. 2542 ส่วนการให้บริการ

ปัจจุบันการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดเลย ได้ให้บริการในเขตพื้นที่ 12 อำเภอ แยกเป็น 749 หมู่บ้าน หรือร้อยละ 98.55 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด

ตารางที่ 45 คริวเรือส่วนบุคคลจำแนกตามประเภทที่อยู่อาศัย แหล่งที่มาของน้ำดื่ม น้ำใช้ การใช้แสงสว่างและเขตการปกครอง

แหล่งที่มาของน้ำดื่ม น้ำใช้ การใช้แสงสว่าง และ เขตการปกครอง ยอดรวม	รวม		ประเภทของที่อยู่อาศัย									
	คริวเรือ	ส่วนร้อย	บ้านโตด	อนาร์ตเมนต์			ห้องแถว เรือนแถว	ห้องภายใน		เรือนแพ หรือรถ	อื่น ๆ	
				ทาวน์เฮาส์	แฟลต	คอนโดมิเนียม		ตึกแถว	บ้าน			
แหล่งที่มาของน้ำดื่ม	114,075	100.0	109,748	85	425	7	2,722	909	32	33	114	
น้ำประปาภายในบ้าน	10,502	9.2	8,781	12	381	7	903	357	13	2	46	
น้ำประปานอกบ้าน	2,645	2.3	2,539	-	-	-	61	19	-	-	6	
น้ำบ่อสาธารณะ	29,018	25.4	28,766	36	-	-	181	10	-	18	7	
น้ำบ่อที่ไม่ใช่สาธารณะ	18,683	16.4	18,420	7	-	-	220	28	-	6	2	
น้ำฝน	48,282	42.3	47,348	26	24	-	673	173	7	7	24	
แม่น้ำ ลำคลอง ลำธาร น้ำตก	2,646	2.3	2,629	-	-	-	12	-	-	-	5	
น้ำดื่มบรรจุขวด	1,841	1.6	806	4	14	-	662	319	12	-	24	
อื่น ๆ	227	.2	211	-	6	-	9	1	-	-	-	
ไม่ทราบ	231	.2	228	-	-	-	1	2	-	-	-	
แหล่งที่มาของน้ำใช้	114,080	100.0	109,753	84	426	7	2,722	909	32	34	113	
ใช้มาก												
ใช้รอง												
น้ำประปาภายในบ้าน	-	11,461	10.0	8,795	11	402	7	1,403	745	27	4	67
น้ำประปานอกบ้าน	-	2,075	1.8	1,957	-	6	-	92	13	-	-	7
น้ำบ่อสาธารณะ	-	26,032	22.8	25,683	30	-	-	276	11	-	18	14
น้ำบ่อที่ไม่ใช่สาธารณะ	-	19,295	16.9	18,958	7	12	-	282	34	-	-	2

ตารางที่ 45 (ต่อ)

แหล่งที่มาของน้ำดื่ม น้ำใช้ การใช้แสงสว่าง และ เขตการปกครอง ยอดรวม	รวม			ประเภทของที่อยู่อาศัย								
	ครัวเรือน	ส่วนร้อยละ	บ้านโตต	อพาร์ทเมนท์			ห้องแถว เรือนแถว	ตึกแถว	ห้องภายใน บ้าน	เรือนแพ หรือรถ	อื่น ๆ	
				ทาวน์เฮาส์	แฟลต	คอนโดมิเนียม						
ใช้มาก												
ใช้รอง												
น้ำฝน	584	.5	572	-	-	-	12	-	-	-	-	-
แม่น้ำ ลำคลอง ลำธาร น้ำตก	5,574	4.9	5,529	6	-	-	33	1	-	-	-	5
น้ำประปาภายในบ้าน	440	.4	142	-	-	-	292	6	-	-	-	-
น้ำประปาภายในบ้าน	1,873	1.6	1,808	-	6	-	48	5	-	-	-	6
น้ำประปาภายในบ้าน	467	.4	454	6	-	-	6	1	-	-	-	-
น้ำประปาภายในบ้าน	3,262	2.9	3,078	-	-	-	100	72	-	-	-	12
น้ำประปาภายในบ้าน	897	.8	884	-	-	-	13	-	-	-	-	-
น้ำประปาภายในบ้าน	6	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
น้ำประปานอกบ้าน	1,265	1.1	1,242	6	-	-	11	6	-	-	-	-
น้ำประปานอกบ้าน	249	.2	243	-	-	-	6	-	-	-	-	-
น้ำประปานอกบ้าน	1,491	1.3	1,462	-	-	-	23	6	-	-	-	-
น้ำประปานอกบ้าน	1,047	.9	1,047	-	-	-	-	-	-	-	-	-
น้ำประปานอกบ้าน	183	.2	183	-	-	-	-	-	-	-	-	-
น้ำบ่อสาธารณะ	337	.3	331	6	-	-	-	-	-	-	-	-
น้ำบ่อสาธารณะ	1,842	1.6	1,818	-	-	-	24	-	-	-	-	-

ตารางที่ 45 (ต่อ)

แหล่งที่มาของน้ำดื่ม น้ำใช้ การใช้น้ำแสงสว่าง และ เขตการปกครอง	รวม			ประเภทของที่อยู่อาศัย				ห้องแถว	ห้องภายใน	เรือนแพ	อื่น ๆ	
	ครัวเรือน	ส่วนร้อยละ	บ้านโตต	ทาวน์เฮาส์	แฟลต	คอนโดมิเนียม	เรือนแถว	ตึกแถว	บ้าน	หรือรด		
ยอดรวม												
แม่น้ำ ลำคลอง ฯลฯ น้ำประปานอกบ้าน	67	.1	67	-	-	-	-	-	-	-	-	-
แม่น้ำ ลำคลอง ฯลฯ น้ำบ่อสาธารณะ	1,184	1.0	1,179	-	-	-	-	-	-	5	-	-
แม่น้ำ ลำคลอง ฯลฯ น้ำบ่อที่ไม่ใช่สาธารณะ	229	.2	229	-	-	-	-	-	-	-	-	-
แม่น้ำ ลำคลอง ฯลฯ น้ำฝน	1,971	1.7	1,965	-	-	-	6	-	-	-	-	-
แม่น้ำ ลำคลอง ฯลฯ อื่น ๆ	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อื่น ๆ	288	.3	288	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่ทราบ	135	.1	127	-	-	-	7	1	-	-	-	-
การใช้น้ำแสงสว่าง	114,078	100.0	109,752	84	426	7	2,721	909	32	34	113	
ไฟฟ้า	99,073	86.8	94,792	84	426	7	2,687	909	32	28	108	
ตะเกียงเจ้าพายุ หรือตะเกียงสุบลม	243	.2	239	-	-	-	4	-	-	-	-	
ตะเกียงน้ำมัน	14,412	12.6	14,378	-	-	-	28	-	-	6	-	
อื่น ๆ	269	.2	263	-	-	-	1	-	-	-	5	
ไม่ทราบ	81	.1	80	-	-	-	1	-	-	-	-	

ที่มา : สัมภาษณ์ประชากรและเคหะ พ.ศ. 2533

การบริหารและการปกครอง

จังหวัดเลยแบ่งส่วนบริหารการปกครองออกเป็น 3 ลักษณะ

ก. การบริหารราชการส่วนกลาง จังหวัดเลยมีหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่ทำงานอยู่ในเขตท้องที่จังหวัดเลย แต่ขึ้นตรงต่อส่วนกลางหรือมีสายบังคับบัญชาขึ้นตรงกับส่วนกลาง จำนวน 36 หน่วยงาน (ภาคผนวก ข.)

ข. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค จังหวัดเลยมีส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เป็นตัวแทนของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ขึ้นตรงต่อผู้ว่าราชการจังหวัด 27 หน่วยงาน

ค. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ซึ่งมีงบประมาณเป็นของตนเอง ได้แก่

องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นหน่วยงานปกครองท้องถิ่น ที่ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดเลย ยกเว้นเขตเทศบาล สุขาภิบาล องค์การขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย สภาจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัด

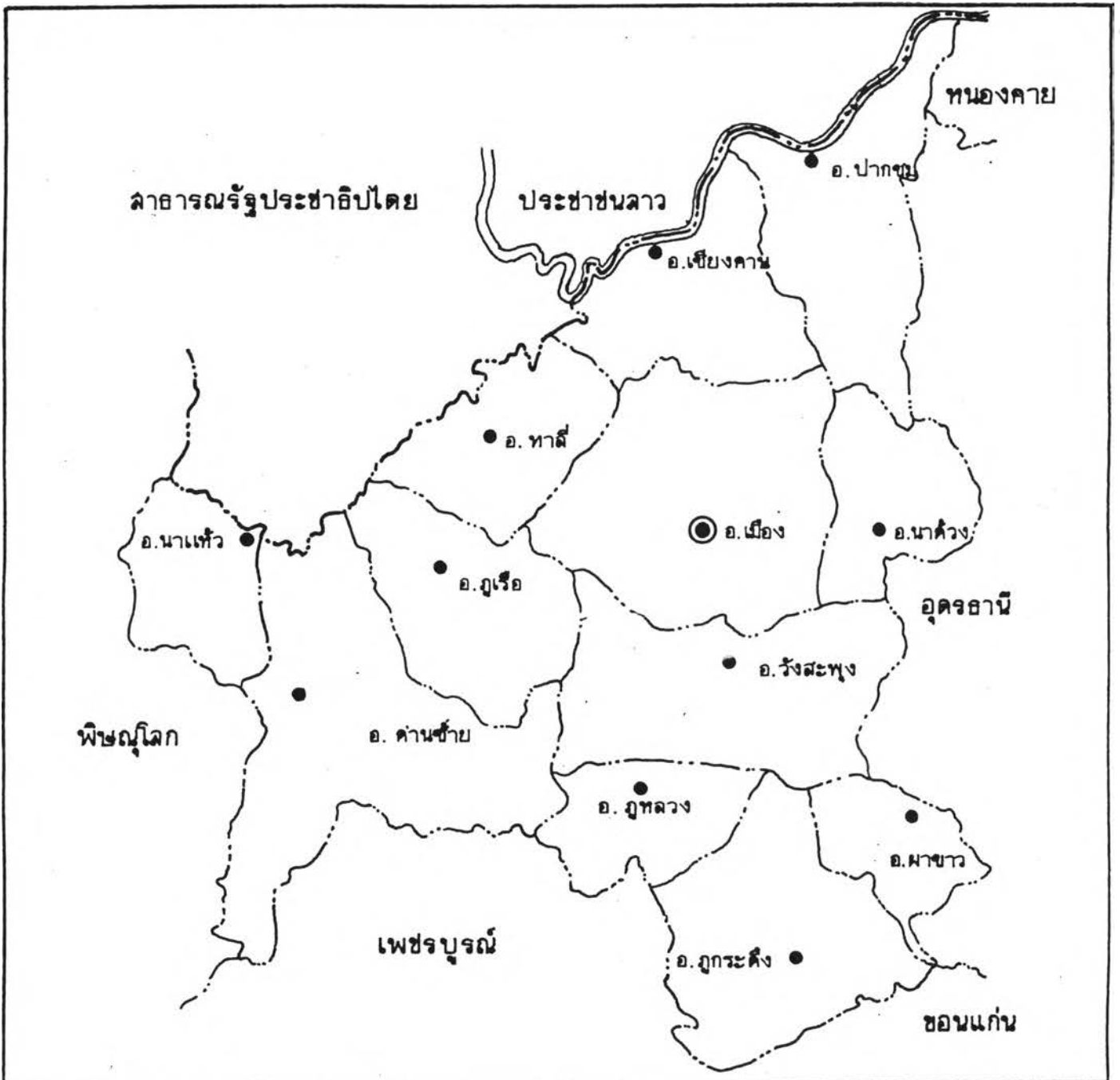
เทศบาล เป็นการจัดรูปแบบการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง มีอำนาจในการบริหารเป็นอิสระ จังหวัดเลยมีเทศบาลแห่งเดียวคือ เทศบาลเมืองเลย สุขาภิบาลเป็นรูปแบบการปกครองเช่นเดียวกับเทศบาลจังหวัดเลยมีสุขาภิบาล 12 แห่ง การแบ่งเขตการปกครอง จังหวัดเลยแบ่งเขตการปกครองตามการบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็น 12 อำเภอ(พ.ศ.2536) 87 ตำบล 761 หมู่บ้าน โดยอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน และ ผู้ใหญ่บ้าน สำหรับอำเภอผาขาวเป็นเขตการปกครองที่แยกออกจากอำเภอภูกระดึง เมื่อปี พ.ศ.2531โดยรวมตำบลผาขาวเข้ากับอีก 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลท่าค้อช้าง ตำบลโนนป่าซางตำบลโนนปอแดง และตำบลบ้านเพิ่ม

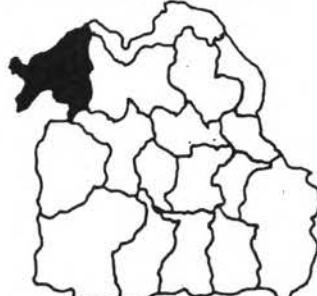
ที่นอกเหนือจากนั้น เป็นเขตการปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในความรับผิดชอบของคณะเทศมนตรีและกรรมการสุขาภิบาล ประกอบด้วยเทศบาล 1 แห่ง สุขาภิบาล 12 แห่ง อำเภอที่มีสุขาภิบาลสูงสุดอำเภอละ 2 แห่ง ได้แก่อำเภอเมือง อำเภอภูกระดึงและอำเภอปากชม อำเภอที่มีสุขาภิบาลมี 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนาแห้ว อำเภอภูหลวง และกิ่งอำเภอผาขาว อำเภอที่นอกเหนือจากนี้มีเขตสุขาภิบาลอำเภอละแห่ง

ตารางที่ 46 แสดงโครงสร้างการปกครองจังหวัดเลย

เขตการปกครอง	พื้นที่ ตร.กม.	จำนวนหน่วยปกครอง		ชุมชนเมือง	
		ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล, สภาภิบาล	พื้นที่
อำเภอเมือง	1,439	13	111	เทศบาลเมืองเลย สภาภิบาลนาอ้อ สภาภิบาลน้ำสวย	12.4 10.3 4.3
อำเภอวังสะพุง	1,831	13	155	สภาภิบาลวังสะพุง	6.07
อำเภอภูกระดึง	1,008	7	73	สภาภิบาลภูกระดึง สภาภิบาลหนองหิน	16.4 7.63
อำเภอเชียงคาน	745	8	56	สภาภิบาลเชียงคาน	2.7
อำเภอปากชม	1,182	5	43	สภาภิบาลปากชม สภาภิบาลเชียงกลม	10.87 9.50
อำเภอท่าลี่	795	6	41	สภาภิบาลท่าลี่	5.00
อำเภอภูเรือ	679	6	46	สภาภิบาลภูเรือ	5.50
อำเภอด่านซ้าย	1,209	10	95	สภาภิบาลด่านซ้าย	6.3
อำเภอนาแห้ว	487	5	34	-	-
อำเภอนาดัง	737	4	23	สภาภิบาลนาดัง	
อำเภอภูหลวง	421	5	38	-	
กิ่งอำเภอผาขาว	463	5	46	-	
รวมทั้งจังหวัด	11,008	87	761	เทศบาล = 1 สภาภิบาล = 12	96.97

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดเลย

<p>แสดง เขตการปกครองจังหวัดเลย</p>	<p>แผนที่ 18</p>	
<p> เขตประเทศ เขตจังหวัด เขตอำเภอ ที่มา : ภูมิศาสตร์จังหวัดเลย </p>	 <p>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>0 10 20 ก.ม.</p>	

สรุปศักยภาพในการพัฒนาของจังหวัดเลย

จากการศึกษาศักยภาพในการพัฒนาของจังหวัดเลยในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ สังคมและประชากร ทำให้สามารถมองเห็นสภาพที่แท้จริงของจังหวัดเลยในปัจจุบัน พร้อมทั้งใช้ประกอบการพิจารณา เพื่อหาแนวทางพัฒนาในขั้นต่อไป ซึ่งพอสรุปดังนี้

ศักยภาพในด้านกายภาพของจังหวัดเลย นับว่ามีลักษณะพิเศษที่ทั้งเหมือนและแตกต่างกับจังหวัดอื่น ๆ ในภูมิภาคเดียวกัน ลักษณะบางประการทำให้จังหวัดเลยมีความพร้อมและโอกาสในการพัฒนาสูง ในทางตรงข้ามลักษณะบางอย่างทำให้จังหวัดเลยต้องเสียโอกาสไปบ้างกล่าวคือ

1. เกี่ยวกับรูปร่างและลักษณะของจังหวัดเลย ที่มีรูปร่างคล้ายสามเหลี่ยมด้านเท่า มีลักษณะค่อนข้างกระชับ และมีความเป็นเอกภาพสูง น่าจะเป็นจังหวัดที่สะดวกในการบริหารและการปกครอง โดยสามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง และทำการพัฒนาได้ง่าย

2. ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ จังหวัดเลยมีลักษณะภูมิประเทศที่ประกอบด้วยภูเขาสูงเกือบทั้งหมด ทำให้มีพื้นที่ป่าและอุทยานแห่งชาติ จำนวนมากประกอบกับอากาศที่หนาวเย็นในฤดูหนาว เป็นจุดที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนจังหวัดเลยมากยิ่งขึ้น

3. ที่ตั้งจังหวัดเลยห่างจากกรุงเทพมหานครด้วยระยะทางประมาณ 520 กิโลเมตร ซึ่งนับว่าไม่ไกลจากศูนย์กลางหลักของประเทศ แต่ถ้าเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้เคียงทั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือซึ่งมีที่ตั้งล้อมรอบจังหวัดเลยแล้ว จะเห็นความแตกต่างจากผลการพัฒนาประเทศได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น เช่นขอนแก่น อุตรดิตถ์ หนองคาย นิพนบุรี และเพชรบูรณ์

ในด้านเศรษฐกิจ ถึงแม้รายได้เฉลี่ยของหัวประชากร จะสูงกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยกัน ก็ไม่น่าจะเกิดจาก ผลของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติทั้งหมด ประเด็นหลักน่าจะมาจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรภายในท้องถิ่น โดยเฉพาะเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้นโดยการขยายพื้นที่เพาะปลูกมากกว่าการใช้เทคโนโลยี ดังนั้น การกำหนดแผนพัฒนาแต่ละระดับควรมีการพิจารณาอย่างละเอียด

ด้านสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในจังหวัดเลย เหมือนกับความเป็นอยู่ของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยทั่วไป แตกต่างออกไปบ้างในด้านภาษาพูดประชาชนส่วนใหญ่ยังคงเคร่งครัดในด้านวัฒนธรรม ประเพณี ตามหลักฮีตสิบสองคองสิบสี่ เช่น งานเข้าพรรษา

ออกพรรษา วันสงกรานต์ เป็นต้น ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นมักเป็นปัญหาพื้นฐานทั่วไป เช่น ปัญหายาเสพติด ส่วนปัญหาที่กระทบกระเทือนถึงความมั่นคงของชาติจะเกิดขึ้นบริเวณอำเภอชายแดน เช่น ปัญหาผู้อพยพ ปัญหาขบวนการต่างประเทศลาวในเรื่องความสงบเรียบร้อยภายในสังคมนับว่ามีคดีที่ร้ายแรงเกิดขึ้นน้อยมาก